

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Národní orgán pro koordinaci

METODICKÉ DOPORUČENÍ

PRO OBLAST VEŘEJNÉ PODPORY

Verze 2

Datum: září 2018

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Národní orgán pro koordinaci

Odbor řízení a koordinace fondů EU / Odbor rozpočtu

Staroměstské náměstí 6

110 15 Praha 1

E-mail: nok@mmr.cz

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Oddělení veřejné podpory

třída Kpt. Jaroše 7

604 55 Brno

E-mail: posta@compet.cz

Vydáno ve spolupráci Ministerstva pro místní rozvoj ČR a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže dne 27. září 2018 s účinností od 1. listopadu 2018.

Obsah

1	Přehled provedených změn	10
2	Úvod	10
3	Závaznost a účinnost.....	12
4	Definice používaných pojmů.....	13
5	Právní a metodický základ.....	24
5.1	Problematika veřejné podpory	24
5.2	Problematika Evropských investičních a strukturálních fondů	24
6	Pojem veřejná podpora a její definiční znaky	25
6.1	Definiční znaky veřejné podpory	25
6.1.1	Poskytování státem nebo ze státních prostředků (zatížení veřejných rozpočtů)	27
6.1.1.1	Státní původ.....	27
6.1.1.2	Přičitatelnost státu	28
6.1.2	Zvýhodnění určitého podniku (podniků) či odvětví výroby (služeb), a to jakoukoliv formou.....	29
6.1.2.1	Podnik.....	29
6.1.2.2	Výhoda.....	31
6.1.2.3	Selektivita	32
6.1.3	Narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu EU	33
6.1.4	Ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU.....	33
6.2	Co je pro poskytovatele důležité při posuzování naplnění jednotlivých definičních znaků veřejné podpory	36
7	Opatření veřejnou podporu nezakládající	37
8	Procesní předpisy a notifikační proces.....	38
8.1	Přehled relevantních právních předpisů	38
8.2	Aplikace pravidel.....	38
8.2.1	Obsah a forma notifikací.....	39
8.2.1.1	Příprava podkladů pro notifikaci	39
8.2.1.2	Předběžné přezkoumání oznámení.....	40
8.2.1.3	Formální vyšetřovací řízení	40
8.2.2	Pre-notifikace.....	42
8.2.3	Změny existující podpory a zjednodušený oznamovací postup	43
8.3	Postupy týkající se nezákonné (protiprávní) podpory	44
8.4	Navrácení podpory	45
8.5	Zneužití podpory	46
9	Orgány zúčastněné v procesu poskytování a kontroly veřejné podpory	47
9.1	ČR – Koordinační orgány	47

9.1.1	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	47
9.1.2	Ministerstvo zemědělství	48
9.2	ČR – Národní soudy	48
9.3	EU - Evropská komise	49
9.4	EU - Soudy EU	50
9.5	Kontrolní a auditní činnost Řídících orgánů, Auditního orgánu a Evropské komise dle obecného nařízení č. 1303/2013.....	50
10	Výjimky	51
10.1	Blokové výjimky	53
10.1.1	Přehled relevantní legislativy	54
10.1.2	Hlavní změny zavedené novým nařízením Komise č. 2017/1084	54
10.1.3	Společná ustanovení GBER.....	55
10.1.3.1	Použitelnost GBER	55
10.1.3.2	Transparentní forma podpory	56
10.1.3.3	Motivační účinek	57
10.1.3.4	Intenzita podpory a způsobilé náklady	59
10.1.3.5	Kumulace	59
10.1.3.6	Oznamovací a informační povinnost	60
10.1.3.7	Kontroly EK.....	61
10.1.3.8	Doporučené procesní postupy ŘO	62
10.1.4	Zvláštní ustanovení GBER pro jednotlivé kategorie	64
10.1.4.1	Regionální podpora	64
10.1.4.1.1	Regionální investiční podpora	64
10.1.4.1.2	Regionální provozní podpora	68
10.1.4.1.3	Podpora městského rozvoje (regionální urbanistická podpora)	68
10.1.4.2	Podpora určená malým a středním podnikům.....	69
10.1.4.3	Podpora přístupu MSP k financování	74
10.1.4.3.1	Podpora rizikového financování.....	74
10.1.4.3.2	Podpora na zahájení činnosti, na alternativní obchodní platformy a na náklady spojené s výběrem objektu	75
10.1.4.4	Podpora výzkumu, vývoje a inovací	77
10.1.4.4.1	Podpora na výzkumné a vývojové projekty	77
10.1.4.4.2	Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu	77
10.1.4.4.3	Podpora určená inovačním klastrům	78
10.1.4.4.4	Podpora na inovace určená malým a středním podnikům	79
10.1.4.4.5	Podpora na inovace postupů a organizační inovace	79
10.1.4.4.6	Podpora výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury	80

10.1.4.5	Podpora na vzdělávání	81
10.1.4.6	Podpora pro znevýhodněné pracovníky a pracovníky se zdravotním postižením	82
10.1.4.6.1	Podpora na nábor znevýhodněných pracovníků v podobě subvencování mzdových nákladů	82
10.1.4.6.2	Podpora na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením v podobě subvencování mzdových nákladů	82
10.1.4.6.3	Podpora na úhradu dodatečných nákladů na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením	83
10.1.4.6.4	Podpora na úhradu nákladů na asistenci poskytovanou znevýhodněným pracovníkům	83
10.1.4.7	Podpora na ochranu životního prostředí	84
10.1.4.7.1	Investiční podpora, která podnikům umožní řídit se přísnějšími environmentálními normami, než jsou normy Unie, nebo zvyšovat ochranu životního prostředí v případě, že norma Unie neexistuje	84
10.1.4.7.2	Investiční podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Unie	85
10.1.4.7.3	Investiční podpora na opatření ke zvýšení energetické účinnosti	86
10.1.4.7.4	Investiční podpora na projekty ke zvýšení energetické účinnosti budov	87
10.1.4.7.5	Investiční podpora na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie	87
10.1.4.7.6	Investiční podpora energie z obnovitelných zdrojů	88
10.1.4.7.7	Provozní podpora energie z obnovitelných zdrojů, provozní podpora energie z obnovitelných zdrojů v malých zařízeních, podpora v podobě úlev na ekologických daních podle směrnice 2003/96/ES	89
10.1.4.7.8	Investiční podpora na sanaci kontaminovaných lokalit	89
10.1.4.7.9	Investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění a chlazení	90
10.1.4.7.10	Investiční podpora na recyklaci a opětovné použití odpadu	90
10.1.4.7.11	Investiční podpora na energetickou infrastrukturu	91
10.1.4.7.12	Podpora na ekologické studie	92
10.1.4.8	Podpora na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami	92
10.1.4.9	Podpora na širokopásmovou infrastrukturu	93
10.1.4.9.1	Postup podle čl. 14 GBER	93
10.1.4.9.2	Postup podle čl. 52 GBER	94
10.1.4.10	Podpora kultury a zachování kulturního dědictví	96
10.1.4.10.1	Podpora v oblasti audiovizu	97
10.1.4.11	Podpora na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu	99
10.1.4.12	Podpora na místní infrastrukturu	100
10.1.4.13	Podpora na regionální letiště	102

10.1.4.14	Podpora na přístavy.....	103
10.2	Služby obecného hospodářského zájmu.....	105
10.2.1	SGEI – Úvod.....	105
10.2.2	SGEI – Právní předpisy.....	107
10.2.3	Vybraná odvětví SGEI.....	110
10.2.3.1	Zdravotní péče.....	110
10.2.3.2	Sociální služby.....	111
10.2.3.3	Letiště a přístavy.....	112
10.2.4	SGEI a podpora z ESI fondů.....	112
10.2.5	SGEI – Závěr a shrnutí.....	113
10.3	Podpora <i>de minimis</i>	114
10.3.1	Úvod do podpory <i>de minimis</i>	114
10.3.2	Právní úprava podpor <i>de minimis</i>	114
10.3.3	Definice jednoho podniku.....	116
10.3.4	Centrální registr podpor malého rozsahu a vymezení souvisejících pojmů.....	117
10.3.4.1	Centrální registr podpor malého rozsahu.....	117
10.3.4.2	Rozhodné období.....	118
10.3.4.3	Den poskytnutí podpory.....	118
10.3.4.4	Kurz přepočtu částky podpory.....	119
10.3.4.5	Povinnosti poskytovatele.....	119
10.3.4.6	Monitoring – povinnosti poskytovatele.....	120
10.3.4.7	Kumulace podpory <i>de minimis</i> s veřejnou podporou.....	121
10.3.5	Podpora <i>de minimis</i> podle nařízení č. 1407/2013.....	121
10.3.5.1	Výše podpory.....	121
10.3.5.2	Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 1407/2013.....	121
10.3.5.3	Transparentní podpora.....	121
10.3.6	Podpora <i>de minimis</i> podle nařízení č. 1408/2013.....	122
10.3.6.1	Výše podpory a kumulovaná výše podpory.....	122
10.3.6.2	Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 1408/2013.....	122
10.3.6.3	Transparentní podpora.....	122
10.3.7	Podpora <i>de minimis</i> podle nařízení č. 717/2014.....	123
10.3.7.1	Výše podpory a kumulovaná výše podpory.....	123
10.3.7.2	Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 717/2014.....	123
10.3.7.3	Transparentní podpora.....	123
10.3.8	Podpora <i>de minimis</i> podle nařízení 360/2012.....	124
10.3.8.1	Výše podpory.....	124
10.3.8.2	Kumulace ve vztahu k nařízením <i>de minimis</i>	124
10.3.8.3	Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 360/2012.....	124

10.3.8.4	Transparentní podpora	124
10.3.9	Subjekt činný ve více oblastech	125

Přílohy

Seznam příloh	126
1. Doplnění k definičním znakům veřejné podpory	128
2. Kdy se o veřejnou podporu nejedná (aneb opatření veřejnou podporu nezakládající)...	129
3. Přehled kategorií Nařízení Komise (EU) č. 651/2014	130
4. Návod pro administraci veřejné podpory poskytované dle Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (obecného nařízení o blokových výjimkách)	131
5. Příklady z oblasti služeb obecného hospodářského zájmu.....	132
6. Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel <i>de minimis</i>	133
7. Metodický pokyn o Centrálním registru podpor malého rozsahu – <i>de minimis</i>	134
8. Vzor čestného prohlášení žadatele o podporu v režimu <i>de minimis</i>	135
9. Příklady k podpoře <i>de minimis</i>	136
10. SWOT analýzy	137
10.1. SWOT analýza veřejné podpory	137
10.2. SWOT analýza využití podpory v oblasti SGEI	138
10.3. SWOT analýza využití podpory <i>de minimis</i>	139
10.4. SWOT analýza využití podpory v oblasti blokových výjimek.....	140
11. Návodné listy	141
11.1. Veřejná podpora obecně	141
11.2. Podpora v oblasti SGEI	144
11.3. Podpora <i>de minimis</i>	145

Seznam tabulek

Tabulka 1 Mapa regionální podpory na období od 1. 7. 2014 do 31. 12. 2020 – Česká republika.....	65
Tabulka 2 Přehled základních parametrů pro kategorii Regionální investiční podpora	68
Tabulka 3 Přehled základních parametrů pro kategorii Regionální podpora městského rozvoje	69
Tabulka 4 Parametry pro určení velikosti podniku	70
Tabulka 5 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora určená malým a středním podnikům.....	73
Tabulka 6 Přehled základních parametrů pro kategorii podpora rizikového financování MSP	75
Tabulka 7 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora malých a středních podniků k financování	76
Tabulka 8 Limity podpory na výzkumné a vývojové projekty.....	77
Tabulka 9 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu.....	78
Tabulka 10 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora určená inovačním klastrům	78
Tabulka 11 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na inovace určená MSP ..	79
Tabulka 12 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na inovace postupů a organizační inovace	79
Tabulka 13 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury	80
Tabulka 14 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na vzdělávání.....	81
Tabulka 15 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na nábor znevýhodněných pracovníků v podobě subvencování mzdových nákladů	82
Tabulka 16 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením v podobě subvencování mzdových nákladů.....	83
Tabulka 17 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na úhradu dodatečných nákladů na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením	83
Tabulka 18 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na úhradu nákladů na asistenci poskytovanou znevýhodněným pracovníkům.....	84
Tabulka 19 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora, která podnikům umožní řídit se přísnějšími environmentálními normami, než jsou normy Unie, nebo zvyšovat ochranu životního prostředí v případě, že norma Unie neexistuje.....	85
Tabulka 20 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Unie	86
Tabulka 21 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na opatření ke zvýšení energetické účinnosti.....	86
Tabulka 22 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na projekty ke zvýšení energetické účinnosti budov.....	87
Tabulka 23 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie	88
Tabulka 24 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora energie z obnovitelných zdrojů.....	89

Tabulka 25 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na sanaci kontaminovaných lokalit.....	89
Tabulka 26 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění a chlazení.....	90
Tabulka 27 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na recyklaci a opětovné použití odpadu	91
Tabulka 28 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na energetickou infrastrukturu.....	91
Tabulka 29 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na ekologické studie	92
Tabulka 30 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami	93
Tabulka 31 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na širokopásmovou infrastrukturu.....	95
Tabulka 32 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora kultury a zachování kulturního dědictví.....	96
Tabulka 33 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora v oblasti audiovizí.....	98
Tabulka 34 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu	99
Tabulka 35 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na místní infrastrukturu..	101
Tabulka 36 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na regionální letiště	102
Tabulka 37 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na námořní přístavy	103
Tabulka 38 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na vnitrozemské přístavy	103
Tabulka 39 Členění služeb na základě (ne)ekonomické povahy z hlediska aplikace pravidel veřejné podpory obecně a předpisů v oblasti SGEI	106
Tabulka 40 Přehled původních a aktuálně platných právních předpisů vztahujících se k veřejné podpoře v oblasti SGEI s uvedením období účinnosti (s výjimkou odvětví pozemní dopravy)	109
Tabulka 41 Základní parametry podpor <i>de minimis</i>	116
Tabulka 42 - Přehled dostupnosti příloh	126

Seznam obrázků

Obrázek 1 Jak poznat veřejnou podporu	26
Obrázek 2 Vymezení podniku.....	30
Obrázek 3 Selektivní x neselektivní opatření	33
Obrázek 4 Identifikace využitelné výjimky	51
Obrázek 5 Procesní postup poskytování veřejné podpory v režimu blokových výjimek	62
Obrázek 6 Odvětvově daná aplikovatelnost článků SFEU na veřejnou podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby s uvedením příslušné úpravy	106

1 Přehled provedených změn

Jedná se o druhou verzi dokumentu, která obsahuje základní změny v následujících oblastech:

Kapitola/strana	Předmět aktualizace	Účinnost (datum)
Kap. 10.1 Blokové výjimky a dále celý dokument	Aktualizace nařízení Komise (EU) č. 651/2014 GBER na nařízení Komise (EU) č. 2017/1084 a případně dalších nařízení.	10. 7. 2017
Kap. 3 Závaznost a účinnost	Doplnění Metodického pokynu veřejné podpory v Evropských strukturálních a investičních fondech v České republice v programovém období 2014-2020 – monitorování (dále jen „MP VPo – monitorování“).	1. 1. 2018
Kap. 10.1.3.6 Oznamovací a informační povinnost	Vymezení data vstupu programu VPo v účinnost a informace o transparentnosti podpor.	průběžně
Metodické stanovisko ministryně pro místní rozvoj č. 1 k Metodickému doporučení pro oblast veřejné podpory, které je přílohou č. 11 Metodiky řízení programů v programovém období 2014-2020, ve věci kapitoly Projekty veřejné podpory vytvářející příjmy	V souvislosti s přijatou aktualizací obecného nařízení tzv. „Omnibus“ a s jeho vydáním s účinností od 2. srpna 2018, přestává platit Metodické stanovisko č. 1 pro projekty veřejné podpory vytvářející příjmy.	2. 8. 2018

2 Úvod

Veřejné financování musí splňovat přísná pravidla, včetně kontroly poskytování veřejné podpory (dále také „VPo“), definované článkem 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU. Uvedené platí i pro řadu na první pohled bezproblémových činností, projektů a způsobů financování, včetně poskytování prostředků z Evropských investičních a strukturálních fondů (dále také „ESI fondy“).

Metodické doporučení pro oblast veřejné podpory (dále také „MD VPo“) proto poskytuje přehled a výklad nejdůležitějších pravidel VPo, včetně schvalovacích procedur, a jejich praktického dopadu na výdaje z veřejných zdrojů. MD VPo je zaměřeno na aplikaci pravidel VPo na poskytování podpory z ESI fondů v programovém období 2014-2020, nicméně zde vysvětlený koncept, pravidla a mechanismy jsou obecně platné a jejich aplikace je až na výjimky jednotná bez ohledu na zdroj poskytované podpory (podrobně viz kap. 6).

VPo je obecně zakázána. Její poskytnutí je možné tehdy, pokud lze nalézt a aplikovat právní titul (výjimku) k jejímu legálnímu poskytnutí, a to ať již na základě některé z výjimek z notificační povinnosti nebo jejím schválením ze strany Evropské komise (v rámci tzv. notificačního procesu). V případě nedodržení pravidel VPo dochází k poskytování protiprávní veřejné podpory a vzniká riziko navrácení nebo neproplácení příslušných finančních prostředků. Nastavení odpovídajících postupů pro aplikaci

pravidel VPo v praxi je tak nezbytným krokem jednak pro snížení rizika poskytnutí protiprávní veřejné podpory a jednak pro správné využití všech možností, které poskytují výjimky (resp. příslušné právní předpisy) z obecného zákazu poskytování VPo. MD VPo by mělo napomoci správnému nastavení postupů pro aplikaci pravidel VPo ze strany poskytovatele podpory tak, aby nedocházelo k nesprávnému, a tedy protiprávnímu poskytování VPo, a rovněž aby podporované projekty byly realizovány včas a v plném rozsahu.

MD VPo bylo zpracováno ve spolupráci Ministerstva pro místní rozvoj ČR (jako národního koordinátora implementace ESI fondů; dále také „MMR“) a Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (jako národního koordinačního orgánu v oblasti veřejné podpory; dále také „ÚOHS“) včetně konzultace s Ministerstvem zemědělství (jako národním koordinačním orgánem v oblasti veřejné podpory v odvětví zemědělství a rybolovu; dále také „MZe“). Dokument kromě výkladu aktuálně platných pravidel VPo zohledňuje zkušenosti s jejím poskytováním v rámci dosavadní aplikační praxe, a to jak na národní, tak evropské úrovni. Pravidla VPo a jejich správná aplikace představují zásadní problematiku, která může výrazným způsobem zasáhnout do možností z hlediska veřejné podpory úspěšného poskytování veřejných prostředků. Dále je nutné zdůraznit, že v souvislosti s implementací ESI fondů je problematika veřejné podpory v posledních letech ze strany Evropské komise (dále také „EK“) výrazně akcentována a EK klade velký důraz na správné nastavení mechanismů poskytování podpory z ESI fondů v souladu s pravidly VPo.

Dokument je koncipován primárně jako metodické doporučení pro všechny poskytovatele podpory v rámci operačních programů¹ financovaných z ESI fondů, které budou realizovány v programovém období 2014-2020. Vzhledem ke specifitě jednotlivých operačních programů by aplikace pravidel VPo měla být detailně rozpracována řídicím orgánem v rámci prováděcí dokumentace k operačním programům.

V případě potřeby konzultace k některé části metodického doporučení, popř. získání podrobnějších informací k problematice veřejné podpory se poskytovatelé mohou obrátit na příslušné koordinační orgány v této oblasti, tedy ÚOHS nebo MZe (v odvětví zemědělství a rybolovu), resp. na MMR v souvislosti s otázkou veřejné podpory v operačních programech.

MD VPo sestává z následujících základních tematických částí:

- 1) definice veřejné podpory a její znaky (kap. 6);
- 2) nejčastěji využívané oblasti výjimek (kap. 10) z obecného zákazu veřejné podpory
 - a) blokové výjimky (kap. 10.1);
 - b) financování služeb obecného hospodářského zájmu (kap. 10.2);
 - c) podpora malého rozsahu (kap. 10.3);
- 3) orgány zúčastněné v procesu poskytování a kontroly veřejné podpory (kap. 9);
- 4) notifikační proces a jeho náležitosti (kap. 8).

Uvedené části jsou doplněny dalšími návaznými kapitolami, které jejich obsah doplňují.

Součástí MD VPo je také řada příloh, které rozšiřují řešenou problematiku a přinášejí další detaily.

¹ Označení „operační program/y“ je v celém dokumentu používáno pro všechny programy spolufinancované z ESI fondů, a to pro lepší odlišení od dalšího používaného spojení „program/y podpory“.

3 Závaznost a účinnost

MD VPo je **doporučujícího charakteru. Nejedná se tedy o závazný metodický pokyn** a vzhledem ke svému charakteru nevyžaduje jeho přesné dodržování, je však nutné splnit podmínky definované v příslušné legislativě a dalších závazných dokumentech souvisejících s problematikou veřejné podpory. MD VPo nenahrazuje platné právní předpisy a další pravidla platná v oblasti veřejné podpory, jakož i další relevantní právní předpisy a pravidla, a to jak na úrovni EU, tak na národní úrovni. Postupy pro oblast veřejné podpory nastavené v Monitorovacím systému programového období 2014-2020 (dále také „MS2014+“)² v souladu s tímto metodickým doporučením jsou však pro dotčené subjekty závazné. Závazná pravidla monitorování VPo jsou dále podrobněji stanovena v Metodickém pokynu veřejné podpory v Evropských strukturálních a investičních fondech v České republice v programovém období 2014-2020 – monitorování (dále jen „MP VPo – monitorování“).

MD VPo bylo předloženo vládě pro informaci na jejím jednání dne 8. dubna 2015 a je určeno pro všechny programy v rámci ESI fondů, které jsou zastřešeny Dohodou o partnerství, tzn. spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále také „EFRR“), Evropského sociálního fondu (dále také „ESF“), Fondu soudržnosti (dále také „FS“), Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále také „EZFRV“) a Evropského námořního a rybářského fondu (dále také „ENRF“).

Platnost MD VPo splývá s **datem jeho vydání uvedeným na titulní stránce** tohoto dokumentu. Počátkem platnosti se rozumí okamžik (datum), od kterého je předmětný dokument součástí metodických dokumentů Jednotného metodického prostředí v programovém období 2014-2020. Účinnost MD VPo **je shodná se dnem vydání dané verze metodického doporučení**.

MD VPo bude dále aktualizováno dle potřeby.

MMR je povinno při prvním vydání a veškerých následných aktualizacích MD VPo zveřejnit na zastřešujících webových stránkách³ ESI fondů a zároveň informovat dopisem ministra/yně pro místní rozvoj o jeho vydání/aktualizaci řídicí orgány.

² MS2014+ je centrálním monitorovacím systémem pro programové období 2014-2020, přičemž v případě programů spolufinancovaných z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a z Evropského námořního a rybářského fondu je přímo použitelným systémem Informační systém Státního zemědělského a intervenčního fondu, ze kterého jsou do MS2014+ předávána pouze vybraná data.

³ www.dotaceEU.cz

4 Definice používaných pojmů

Centrální registr podpor malého rozsahu

Centrální registr podpor malého rozsahu vznikl k 1. lednu 2010. Cílem registru je vytvořit centrální systém pro evidenci podpor malého rozsahu (*de minimis*) poskytnutých na základě přímo použitelných předpisů EU uvedených v tomto dokumentu. Správcem centrálního registru podpor malého rozsahu (dále též „registr *de minimis*“ nebo „RDM“) je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a Ministerstvo zemědělství, které je rovněž provozovatelem registru *de minimis*. Registr *de minimis* je dostupný široké veřejnosti na adrese <http://eagri.cz/public/app/RDM/Portal>, pro poskytovatele, kteří mají registrovaný přístup, je dostupný na adrese <https://eagri.cz/ssl/app/iRDM/RDM>.

Cestovní ruch

Činnosti ve smyslu statistické klasifikace ekonomických činností NACE Revize 2:

- a) NACE 55: Ubytování;
- b) NACE 56: Stravování a pohostinství;
- c) NACE 79: Činnosti cestovních agentur a kanceláří a jiné rezervační a související činnosti;
- d) NACE 90: Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti;
- e) NACE 91: Činnosti knihoven, archivů, muzeí a jiných kulturních zařízení;
- f) NACE 93: Sportovní, zábavní a rekreační činnosti.

Čisté zvýšení počtu zaměstnanců

Čisté zvýšení počtu zaměstnanců v dotyčné provozovně v porovnání s průměrným počtem za určité období, přičemž je nutno odečíst pracovní místa, která v daném období zanikla, a počet pracovníků s plným úvazkem, pracovníků s částečným úvazkem a sezónních pracovníků je nutno zohlednit ve výši příslušného zlomku roční pracovní jednotky.

Datum poskytnutí veřejné podpory / podpory *de minimis*

Datem poskytnutí veřejné podpory / podpory *de minimis* se rozumí datum, kdy příjemce získá podle platného vnitrostátního právního režimu na tuto podporu právní nárok.

Doba životnosti

Období amortizace investičního majetku dle standartních účetních postupů.

Dohoda o partnerství

Dokument vypracovaný členským státem za účasti partnerů v souladu s přístupem založeným na víceúrovňové správě, který stanoví strategii členského státu, priority a opatření pro účinné a efektivní využívání ESI fondů za účelem dosahování cílů strategie Evropa 2020.

Doprava

V kontextu předpisů pro veřejnou podporu se dopravou rozumí letecká, námořní, silniční, železniční a vnitrozemská vodní přeprava cestujících nebo nákladu pro cizí potřebu.

Dopravní náklady

Náklady na dopravu pro cizí potřebu skutečně vynaložené příjemci s ohledem na danou trasu, které zahrnují:

- a) přepravní poplatky, náklady na manipulaci a dočasné uskladnění, pokud tyto náklady souvisí s danou trasou;
- b) náklady na pojištění nákladu;
- c) daně, cla nebo dávky vztahující se na náklad a případně na nosnost, a to v místě původu i v místě určení, a
- d) náklady na kontroly v souvislosti s bezpečností a ochranou, příplatky za vyšší náklady na pohonné hmoty.

Energetická účinnost

Množství uspořené energie určené měřením nebo odhadem spotřeby před provedením opatření ke zvýšení energetické účinnosti a po něm při zajištění normalizace vnějších podmínek, které spotřebu energie ovlivňují.

Experimentální vývoj

Experimentálním vývojem se rozumí získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností za účelem vývoje nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Může se jednat například o činnosti zaměřené na vymezení koncepce, plánování a dokumentaci nových výrobků, postupů nebo služeb. Experimentální vývoj může zahrnovat vývoj prototypů, demonstrační činnosti, pilotní projekty, testování a ověřování nových nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb v prostředí reprezentativním z hlediska reálných provozních podmínek, pokud hlavní cíl spočívá v dalším technickém zlepšení výrobků, postupů nebo služeb, které nejsou z velké části dosud stanoveny. Tyto činnosti mohou zahrnovat vývoj komerčně využitelného prototypu nebo pilotního projektu, který je nutně konečným komerčním produktem a jehož výroba je příliš nákladná na to, aby byl použit pouze pro účely demonstrace a ověření.

Experimentálním vývojem nejsou běžné nebo pravidelné změny stávajících výrobků, výrobních linek, výrobních postupů, služeb a jiných nedokončených operací, i když tyto změny mohou představovat zlepšení.

Evaluační plán programu podpory

Dokument obsahující alespoň tyto minimální prvky: cíle programu podpory, který má být hodnocen, otázky pro hodnocení, výsledné ukazatele, metodiku, jež se pro účely hodnocení navrhuje, požadavky na sběr údajů, navrhovaný časový harmonogram hodnocení, včetně data předložení závěrečné hodnotící zprávy, popis nezávislého orgánu, který hodnocení provádí, nebo kritérií, která se použijí při jeho výběru, a podmínky pro zajištění dostatečné publicity tohoto hodnocení.

Evropské strukturální a investiční fondy

Fondy EU určené k realizaci Společného strategického rámce: Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti (FS), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF).

Hmotný majetek

Majetek ve formě pozemků, staveb, zařízení, strojů a vybavení.

Hrubý grantový ekvivalent

Hrubým grantovým ekvivalentem se rozumí výše, kterou by podpora dosáhla, kdyby byla příjemci poskytnuta formou dotace před srážkou daně nebo jiných poplatků.

Chráněné zaměstnání

Zaměstnání v podniku, kde alespoň 30 % pracovníků tvoří pracovníci se zdravotním postižením.

Inovační klustry

Struktury nebo organizovaná seskupení nezávislých subjektů (jako jsou inovativní začínající podniky, malé, střední a velké podniky, jakož i organizace pro výzkum a šíření znalostí, neziskové organizace a další související hospodářské subjekty), jejichž účelem je povzbuzovat inovace podporou, sdílením zařízení a výměnou poznatků a odborných znalostí, jakož i účinným podílem na transferu znalostí, vytváření sítí, šíření informací a spolupráci mezi podniky a dalšími organizacemi klustru.

Inovativní podnik

Podnik, který může prostřednictvím hodnocení provedeného externím odborníkem prokázat, že v dohledné budoucnosti vyvine výrobky, služby nebo postupy, které jsou nové nebo podstatně zdokonalené ve srovnání se současným stavem techniky v daném odvětví a které s sebou nesou riziko technického nebo průmyslového neúspěchu, nebo jehož náklady na výzkum a vývoj představují přinejmenším 10 % jeho celkových provozních nákladů alespoň v jednom ze tří let předcházejících udělení podpory, nebo v případě začínajícího podniku, který nemůže vykázat svou finanční situaci v předchozích letech, v souladu s auditem za jeho současné účetní období potvrzeným externím auditorem.

Intenzita podpory

Hrubá výše podpory vyjádřená jako procentní podíl způsobilých výdajů před odpočtem daně nebo jiných poplatků.

Jeden podnik

„Jeden podnik“ je specifický pojem vymezený nařízeními upravujícími poskytování podpory *de minimis*. Zjednodušeně tento pojem zahrnuje skupinu propojených subjektů (podniků ve smyslu práva EU), které jsou při poskytování podpory *de minimis* považovány za jeden podnik.

Bližší specifikace tohoto pojmu je uvedena v samostatné kapitole 10.3.3 Definice jednoho podniku.

Malý / střední podnik

Subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu, který splňuje kritéria stanovená v příloze č. I GBER / ABER / FBER. Zjednodušeně se jedná o subjekt a s ním propojené či partnerské podniky tvořící skupinu s méně než 250 zaměstnanci v případě středních podniků a méně než 50 zaměstnanci v případě malých podniků; a současně naplňující alespoň jedno z ekonomických kritérií – výše obrátu či bilanční suma roční rozvahy.

Blíže viz kapitola 10.1.4.2 Podpora určená malým a středním podnikům.

Mechanismus zpětného vymáhání

Princip finančního vztahu mezi poskytovatelem a příjemcem použitelný v některých kategoriích podpory dle GBER, při němž poskytovatel podpoří náklady investice v plné výši a příjemce následně odvádí veškeré realizované provozní zisky související s provozem investice po celou dobu její životnosti zpět do rozpočtu poskytovatele. Jde o alternativní způsob povinného snižování výše podpory o provozní zisk z investice od výše způsobilých investičních nákladů. V rámci ESI fondů se však jeho využití nepředpokládá.

Multifunkční rekreační infrastruktura

Rekreační zařízení multifunkční povahy, která nabízejí zejména kulturní a rekreační služby, jako např. víceúčelové haly apod. Mezi multifunkční rekreační infrastrukturu nelze zahrnout zábavní parky a hotelová zařízení.

Mzdové náklady

Celková částka, kterou má příjemce podpory skutečně zaplatit ve vztahu k danému pracovnímu místu a která za vymezené období zahrnuje hrubou mzdu před zdaněním a povinné příspěvky, například poplatky na sociální zabezpečení a náklady na péči o nezaopatřené děti a rodiče.

Národní orgán pro koordinaci

Centrální metodický a koordinační orgán pro implementaci programů spolufinancovaných z ESI fondů v České republice v programovém období 2014-2020. V uvedené oblasti je partnerem pro Evropskou komisi za ČR, zabezpečuje řízení Dohody o partnerství na národní úrovni, je správcem monitorovacího

systému MS2014+, je metodickým orgánem v oblasti implementace a centrálním orgánem pro oblast publicity.

Nehmotný majetek

Majetek, který nemá hmotnou nebo finanční podobu, např. patenty, licence, know-how nebo jiná práva duševního vlastnictví.

Notifikace opatření Evropské komisi

Formalizovaný postup oznámení opatření orgány členského státu v souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU prostřednictvím elektronického systému EK. Notifikací je zahájeno tzv. notifikační řízení před EK, jehož účelem je posoudit, zda dané opatření zakládá veřejnou podporu a pokud ano, zda je slučitelná s vnitřním trhem EU. Právo EU je založeno na povinnosti notifikace veřejných podpor EK před jejich poskytnutím v případech, kdy nelze využít jiné výjimky umožňující jejich poskytnutí bez notifikace.

Obnovitelné zdroje energie

Obnovitelné nefosilní zdroje energie: energie větrná, solární, aerotermální, geotermální, hydrotermální a energie z oceánů, vodní energie, energie z biomasy, ze skládkového plynu, z kalového plynu z čistíren odpadních vod a z bioplynů.

Odvětví oceli

Činnosti související s výrobou jednoho nebo několika následujících produktů:

- 1) surové železo a feroslitiny - surové železo pro výrobu oceli, pro slévárny a jiné druhy surového železa, kovy obsahující mangan a karbuovaný ferromangan, mimo ostatní feroslitiny;
- 2) surové výrobky a polotovary ze železa, běžné nebo ušlechtilé oceli - odlévaná ocel bez ohledu na to, zda je nebo není v ingotech, včetně ingotů určených na kování: bloky, předvalky a bramy; kanystry a kotouče; plechy válcované za tepla, s výjimkou výroby odlévané oceli pro odlitky z malých a středních sléváren;
- 3) výrobky ze železa s konečnou úpravou za tepla, výrobky z běžné nebo ušlechtilé oceli - kolejnice, příčné nosníky, desky a styčnice, nosníky, těžké ocelové profily a vodící kolejnice od 80 mm výše, štetovnice, vodící kolejnice a profily pod 80 mm a kotouče pod 150 mm, válcovaný drát, kotouče a panely na trubky, pásy válcované za tepla (včetně pásů na trubky), plechy válcované za tepla (pokovené nebo nepokovené), desky a plechy s tloušťkou 3 mm a vyšší, kotouče s průměrem 150 mm a více, s výjimkou drátů a drátěných výrobků, lesklých tyčí a litiny;
- 4) hotové výrobky s konečnou úpravou za studena - pocínovaný plech, plech pokrytý vrstvou olova, černé plechy, pozinkované plechy, jiné plechy opatřené vrstvou kovu, plechy válcované za studena, magnetické plechy, pásy na výrobu cínových pásů, plechy válcované za studena, ve svítcích nebo v listech;
- 5) trubky - všechny bezešvé ocelové trubky, svařované ocelové trubky s průměrem vyšším než 406,4 mm.

Odvětví výroby syntetických vláken

- 1) extruze či texturace všech generických typů vláken a příze na bázi polyesteru, polyamidu, akrylátu nebo polypropylenu, bez ohledu na jejich koncové využití nebo
- 2) polymerizace (včetně polykondenzace), pokud je na úrovni používaného zařízení integrována do extruze, nebo
- 3) jakýkoli vedlejší proces spojený se souběžnou instalací kapacity extruze či texturace budoucím příjemcem nebo jinou společností ze skupiny, k níž náleží, a který je při dané specifické průmyslové činnosti do této kapacity na úrovni používaných zařízení běžně integrován.

Ochrana životního prostředí

Činnost určená k odstranění nebo zamezení poškození fyzického přírodního prostředí nebo přírodních zdrojů vlastní činností příjemce, ke snížení nebezpečí takového poškození nebo vedoucí

k účinnějšímu využívání přírodních zdrojů, včetně opatření na úsporu energie a využívání obnovitelných zdrojů energie.

Organizace pro výzkum a šíření znalostí

Subjekt (např. univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum) bez ohledu na jeho právní postavení (zřízený podle veřejného nebo soukromého práva) nebo způsob financování, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí. Vykonal-li tento subjekt rovněž hospodářské činnosti, je třeba o financování, nákladech a příjmech souvisejících s těmito činnostmi vést oddělené účetnictví. Podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na takovýto subjekt, například jako podílníci nebo členové, nesmějí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž dosáhl.

Oznámení veřejné podpory Evropské komisi

Formalizovaný postup oznámení opatření zakládající veřejnou podporu orgány členského státu v souladu s příslušným ustanovením aplikované blokované výjimky (GBER/ABER/FBER) prostřednictvím elektronického systému Evropské komise.

Pasivní širokopásmová infrastruktura

Širokopásmová síť bez jakýchkoli jiných aktivních komponentů. Obvykle se skládá z infrastruktury inženýrských sítí, kabelovodů, nenasvícených vláken a rozvodných skříní.

Počáteční investice

- 1) investice do hmotného a nehmotného majetku za účelem založení nové provozovny, rozšíření kapacity stávající provozovny, rozšíření výrobního sortimentu provozovny o výrobky, které nebyly dříve v této provozovně vyráběny, nebo za účelem zásadní změny celkového výrobního postupu stávající provozovny, nebo
- 2) pořízení majetku náležejícího provozovně, která byla uzavřena nebo by byla uzavřena, pokud by nedošlo k jejímu odkoupení, a kterou odkoupil investor, který není spřízněný s prodávajícím; počáteční investicí není pouhé nabytí podílů v podniku.

Podnik

Vymezení žadatele/příjemce jako podniku ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU nezávisí na jeho právním postavení (zda byl zřízen podle veřejného nebo soukromého práva), na způsobu jeho financování nebo ekonomické povaze (tzn. na tom, zda vytváří či nevytváří zisk). Rozhodující pro to, aby byl příjemce považován za podnik, je skutečnost, zda vykonává ekonomickou činnost, což je činnost spočívající v nabídce zboží a/nebo služeb na určitém trhu. Podnikem tak může být např. spolek, obec, nebo akciová společnost. Pojem podnik ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU nelze zaměňovat s pojmem „podnik“ podle českého práva. Podnik, který nesplňuje definici malého/středního podniku, je považován za velký podnik.

Podnik v obtížích

Podle čl. 2, bodu 18 GBER se podnikem v obtížích rozumí podnik, který naplní alespoň jedno z kritérií a) až e), (viz níže). Podnik v obtížích nemůže obdržet podporu podle GBER, s výjimkou režimů podpory na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami, režimů podpory na zahájení činnosti a režimů regionální provozní podpory, za předpokladu, že se v rámci těchto režimů nedostává podnikům v obtížích příznivějšího zacházení než jiným podnikům. Aby byl podnik označen za podnik v obtížích, stačí naplnění jen jednoho z kritérií, přičemž kritérium a) a kritérium b) se nezkoumají u malých a

středních podniků existujících méně než 3 roky, nebo u čl. 21 GBER (podpora rizikového financování) u MSP do 7 let od data jeho prvního komerčního prodeje⁴.

- a) V případě společnosti s ručením omezeným (*kteřá není malým nebo středním podnikem, jenž existuje po dobu kratší tří let, nebo – pro účely způsobilosti pro rizikové financování – která není malým nebo středním podnikem do sedmi let od jeho prvního komerčního prodeje, jenž je na základě hloubkové kontroly provedené vybraným finančním zprostředkovatelem způsobilý pro investice v oblasti rizikového financování*), kde v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny upsaného základního kapitálu. Tento případ nastává, když je výsledek odečtení kumulovaných ztrát od rezerv (a všech dalších prvků, jež se obecně považují za kapitál společnosti) negativní a svou výší překračuje polovinu upsaného základního kapitálu. Pro účely tohoto ustanovení se za „společnost s ručením omezeným“ považují zejména formy podniků uvedené v příloze I směrnice 2013/34/EU (37) a „základní kapitál“ zahrnuje případně jakékoli emisní ážio.
- b) V případě společnosti, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti (*kteřá není malým nebo středním podnikem, jenž existuje po dobu kratší tří let, nebo – pro účely způsobilosti pro rizikové financování – která není malým nebo středním podnikem do sedmi let od jeho prvního komerčního prodeje, jenž je na základě hloubkové kontroly provedené vybraným finančním zprostředkovatelem způsobilý pro investice v oblasti rizikového financování*), kde v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny jejího kapitálu zaznamenaného v účetnictví této společnosti. Pro účely tohoto ustanovení se za „společnost, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti“ považují zejména formy podniků uvedené v příloze II směrnice 2013/34/EU.
- c) Jestliže vůči podniku bylo zahájeno kolektivní úpadkové řízení nebo tento podnik splňuje kritéria vnitrostátního práva pro zahájení kolektivního úpadkového řízení na žádost svých věřitelů.
- d) Jestliže podnik obdržel podporu na záchranu a zatím nesplatil půjčku nebo neukončil záruku nebo jestliže obdržel podporu na restrukturalizaci a stále se na něj uplatňuje plán restrukturalizace.
- e) V případě podniku, který není malým nebo středním podnikem, kde v uplynulých dvou letech:
 - 1) účetní poměr dluhu společnosti k vlastnímu kapitálu je vyšší než 7,5 a
 - 2) poměr úrokového krytí hospodářského výsledku společnosti před úroky, zdaněním a odpisy (EBITDA) je nižší než 1,0.

Podpora ad hoc

Podpora, která není poskytnuta na základě programu podpory.

Poskytnutí podpory

Podpora se považuje za poskytnutou v okamžiku, kdy podnik získá podle právního aktu o poskytnutí/převodu podpory na podporu právní nárok, a to bez ohledu na to, kdy byla podpora danému podniku fakticky vyplacena.

Poskytovatel podpory

Poskytovatelem podpory se rozumí ústřední orgán státní správy nebo jiný subjekt určený zákonem, který může na základě zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, nebo podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nebo podle zákona č. 256/2000 Sb., zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, poskytnout dotaci nebo návratnou finanční pomoc z veřejných zdrojů.

⁴ V případě notifikované veřejné podpory (kteřá není poskytována v režimu GBER) se použije odlišná definice podniku v obtížích dle Pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (2014/C 249/01).

Povinná územní vázanost výdajů

Povinnost, kterou poskytovatel podpory příjemcům ukládá, aby vynaložili na určitém území určitou minimální částku nebo na tomto území provedli určitý minimální objem produkční činnosti.

Pracovní místa vytvořená v přímé souvislosti s investičním projektem

Pracovní místa týkající se činnosti, k níž se investice vztahuje, včetně pracovních míst vytvořených na základě vyššího využití kapacity dosaženého touto investicí.

Pracovník se zdravotním postižením

Pracovníkem se zdravotním postižením se rozumí osoba, která (i) je uznána za pracovníka se zdravotním postižením podle vnitrostátních právních předpisů nebo (ii) má jedno či více dlouhodobých fyzických, mentálních, duševních nebo smyslových postižení, která v interakci s různými překážkami mohou bránit jejímu plnému a účinnému zapojení do pracovního života stejným způsobem, jakým jsou do něj zapojeni ostatní pracovníci.

Právní akt o poskytnutí/převodu podpory

Právní akt, ve kterém je stvrzeno poskytnutí/převod podpory subjektem poskytujícím podporu vůči příjemci. Blíže specifikuje podmínky poskytnutí/převodu podpory. Dle vztahu a charakteru poskytovatele podpory a příjemce může mít různou formu, např. rozhodnutí o poskytnutí dotace, smlouva o poskytnutí dotace, smlouva o projektu, stanovení výdajů, právní akt vydaný dle vnitřních předpisů OSS, smlouva o financování, dohoda o financování atd.

Profesionální sport

Provozování sportu jakožto výdělečného zaměstnání nebo placené služby bez ohledu na to, zda profesionální sportovec a příslušná sportovní organizace uzavřou formální pracovněprávní smlouvu, jestliže odměna sportovce překračuje náklady na účast a tvoří významnou část jeho příjmů. Za odměnu se nepovažují náhrady cestovních nákladů a nákladů na ubytování souvisejících s účastí na sportovní akci.

Program podpory

Jakýkoliv akt, na jehož základě může být bez dalších prováděcích opatření poskytnuta jednotlivá VPo pro podniky definované aktem obecným nebo abstraktním způsobem, a dále akt, na jehož základě může být na neurčitou dobu a/nebo na neurčitou částku poskytnuta pro jeden nebo několik podniků podpora, která není spojena se zvláštním projektem. Příkladem programů podpory mohou být nejrůznější zásady pro poskytování finančních prostředků z veřejných rozpočtů, právní předpisy týkající se vynakládání veřejných prostředků aj. V rámci operačních programů lze předpokládat konstrukci programu podpory na úrovni celého operačního programu nebo jeho části (prioritní osa/priorita Unie, investiční priorita/specifický cíl/prioritní oblast apod.), případně na úrovni konkrétních výzev.

Projekt

Ucelený soubor aktivit financovaných z operačního programu či Programu rozvoje venkova, které směřují k dosažení předem stanovených a jasně definovaných měřitelných cílů. Projekt je realizován v určeném časovém horizontu podle zvolené strategie a s daným rozpočtem.

Provozní zisk

Kladný rozdíl mezi diskontovanými výnosy a diskontovanými provozními náklady za dobu ekonomické životnosti investice. Mezi provozní náklady patří takové náklady, jako např. osobní náklady, náklady na materiál, smluvní služby, komunikaci, energii, údržbu, nájemné, správní náklady, ale nepatří k nim odpisy a finanční náklady, pokud se na ně vztahovala investiční podpora. Diskontováním výnosů a provozních nákladů s použitím vhodné diskontní sazby se umožní dosažení přiměřeného zisku.

Průmyslový výzkum

Průmyslovým výzkumem se rozumí plánovitý výzkum nebo kritické šetření zaměřené na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových výrobků, postupů nebo služeb nebo k podstatnému zdokonalení stávajících výrobků, postupů nebo služeb. Zahrnuje vytváření dílčích částí složitých systémů a může zahrnovat výrobu prototypů v laboratorním prostředí nebo v prostředí se simulovaným rozhraním se stávajícími systémy a rovněž výrobu pilotních linek, je-li to nezbytné pro průmyslový výzkum, a zejména pro obecné ověřování technologie.

Příjemce

Veřejný nebo soukromý subjekt zodpovědný za zahájení, realizaci či udržení operace spolufinancované z ESI fondů, který na základě právního aktu o poskytnutí/převodu podpory a při splnění v něm stanovených podmínek předkládá řídicímu orgánu nebo zprostředkujícímu subjektu nebo platební agentuře žádost o platbu (resp. jednotnou žádost nebo žádost o dotaci) a přijímá nárokové finanční prostředky z veřejných rozpočtů.

V případě Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR - PR se příjemcem rozumí subjekt, a to jak hlavní příjemce, tak projektový partner, přičemž hlavní příjemce žádá řídicí orgán o prostředky na základě právního aktu o poskytnutí/převodu podpory a přijímá prostředky z rozpočtu EU (resp. ESI fondů) uvolněné finančním útvarem MMR, které dále převádí na účty projektových partnerů. Příjemci u Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR - PR také přijímají prostředky národního financování na základě právního aktu o poskytnutí/převodu podpory.

V souvislosti s veřejnou podporou a podporou *de minimis* se výrazem „příjemce“ rozumí subjekt, který dostává veřejnou podporu / podporu *de minimis*.

V souvislosti s finančními nástroji se výrazem „příjemce“ rozumí subjekt, který provádí finanční nástroj, případně fond fondů, je-li zřízen.

Příjemce veřejné podpory / příjemce podpory *de minimis*

V souvislosti s veřejnou podporou a podporou *de minimis* se výrazy „příjemce veřejné podpory“ nebo „příjemce podpory *de minimis*“ rozumí subjekt, který je nositelem výhody z poskytnuté veřejné podpory/ podpory *de minimis*. Obvykle se jedná o subjekt, který o podporu žádal a kterému byla VPo poskytnuta, může se jednat i o subjekt, který není v projektu uveden, ale z poskytnuté veřejné podpory/ podpory *de minimis* má přímou hospodářskou výhodu.

Regionální investiční podpora

Regionální podpora poskytnutá na počáteční investici nebo na počáteční investici do nové hospodářské činnosti.

Regionální provozní podpora

Podpora určená ke snížení běžných výdajů podniku. K těmto výdajům patří např. osobní náklady, náklady na materiál, smluvní služby, komunikaci, energii, údržbu, nájemné, správní náklady, ale nepatří k nim odpisy a finanční náklady, pokud byly při poskytnutí investiční podpory zahrnuty do způsobilých nákladů. Tuto kategorii podpory nelze v ČR aplikovat.

Řídicí orgán

Orgán zodpovědný za účelné, efektivní a hospodárné řízení a provádění programu v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Funkcemi řídicího orgánu operačního programu spolufinancovaného z EFRR, ESF, FS a ENRF může být pověřen celostátní, regionální nebo místní orgán veřejné správy nebo veřejný či soukromý subjekt, v případě Programu rozvoje venkova spolufinancovaného z EZFRV se může jednat o veřejný nebo soukromý subjekt působící na celostátní nebo regionální úrovni nebo samotný členský stát. Řídicí orgán vykonává činnosti v souladu s čl. 125 obecného nařízení, resp. čl. 66 nařízení o EZFRV, resp. čl. 97 Nařízení o ENRF.

Sportovní infrastruktura

Infrastruktura, která přímo slouží k vykonávání sportovní činnosti. Pro účely GBER mezi takovou infrastrukturu řadíme zejména různá sportoviště, stadiony, plavecké bazény, tělocvičny apod.

Studie proveditelnosti

Hodnocení a analýza potenciálu projektu, které mají za cíl podpořit proces rozhodování tím, že objektivně a racionálně zjistí silné a slabé stránky projektu, jeho příležitosti a hrozby a určí zdroje potřebné pro jeho uskutečnění, jakož i jeho vyhlídky na úspěch.

Účinná spolupráce

Spolupráce nejméně dvou nezávislých stran za účelem výměny znalostí či technologií nebo k dosažení společného cíle na základě dělby práce, kde příslušné strany společně stanoví rozsah projektu spolupráce, přispívají k jeho realizaci a sdílejí jeho rizika a výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran a tím zbavit ostatní strany jejich finančních rizik. Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb.

Uvádění zemědělských produktů na trh

Přechovávání nebo vystavování produktu za účelem jeho prodeje, nabízení produktu k prodeji, dodávka produktu nebo jakýkoliv další způsob umístění produktu na trh s výjimkou prvního prodeje prvovýrobcem dalším prodejcem nebo zpracovatelům a jakékoliv činnosti související s přípravou produktu k tomuto prvnímu prodeji; prodej konečným spotřebitelům ze strany prvovýrobce se považuje za uvádění na trh, pokud k němu dochází na místech vyhrazených k tomuto účelu.

Vážně znevýhodněný pracovník

Osoba, která:

- 1) neměla pravidelné placené zaměstnání po dobu nejméně 24 měsíců nebo
- 2) neměla pravidelné placené zaměstnání po dobu nejméně 12 měsíců a patří do jedné z kategorií uvedených v definici „znevýhodněného pracovníka“.

Velkoobchodní přístup

Přístup, který umožňuje provozovateli využít zařízení jiného provozovatele. Co nejširší přístup, který je třeba poskytnout v rámci příslušné sítě, zahrnuje na základě současného technického rozvoje alespoň následující přístupové produkty. Pro síť FTTH/FTTB: přístup ke kabelovodům, přístup k nenasvíceným vláknům, zpřístupnění účastnického vedení a přístup k bitovému toku. Pro kabelové sítě: přístup ke kabelovodům a přístup k bitovému toku. Pro síť FTTC: přístup ke kabelovodům, zpřístupnění úseků účastnického vedení a přístup k bitovému toku. Pro pasivní síťovou infrastrukturu: přístup ke kabelovodům, přístup k nenasvíceným vláknům a/nebo zpřístupnění účastnického vedení. Pro širokopásmové sítě založené na ADSL: zpřístupnění účastnického vedení a přístup k bitovému toku. Pro mobilní a bezdrátové sítě: přístup k bitovému toku, sdílení fyzických stožárů a přístup k sítím páteřního propojení. Pro satelitní platformy: přístup k bitovému toku.

Velký investiční projekt

Počáteční investice, jejíž způsobilé náklady vypočtené na základě cen a směnných kurzů k datu poskytnutí podpory přesahují 50 milionů EUR.

Velký podnik

Velkým podnikem se rozumí podnik, který nesplňuje kritéria malého nebo středního podniku nebo podnik, který nemůže dostatečně prokázat splnění kritérií malého / středního podniku.

Veřejná podpora (dále jen „VPO“)

Podpora splňující znaky čl. 107 odst. 1 SFEU, též nazývaná státní podpora nebo státní pomoc (překladem z anglického pojmu „state aid“). Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v

jakékoli formě státem nebo z veřejných prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje uvedená kritéria, je neslučitelná s vnitřním trhem EU a tedy zakázaná. Výjimky z obecného zákazu poskytování veřejné podpory mohou být povoleny na základě přímo použitelného předpisu (např. blokové výjimky, podpora *de minimis*) či na základě rozhodnutí EK.

Vyplacení podpory

Převedení výhody plynoucí obvykle ve formě finančních prostředků na účet příjemce, případně termín odpuštění povinné platby apod.

Výzkumná infrastruktura

Zařízení, zdroje a související služby, které vědecká obec využívá k provádění výzkumu v příslušných oborech, zahrnující vědecké vybavení a výzkumný materiál, zdroje založené na znalostech, například sbírky, archivy a strukturované vědecké informace, infrastruktury informačních a komunikačních technologií, například sítě GRID, počítačové a programové vybavení, komunikační prostředky, jakož i veškeré další prvky jedinečné povahy, které jsou nezbytné k provádění výzkumu.

Výzva

Aktivita řídicích orgánů či zprostředkujících subjektů programů vyzývající potenciální žadatele k podání žádostí o podporu podle předem stanovených podmínek. Žádosti o podporu jsou přijímány ve výzvu stanoveném období.

Zahájení prací (na projektu nebo činnosti)

Zahájení stavebních prací v rámci investice, nebo první právně vymahatelný závazek objednat zařízení či jiný závazek, v jehož důsledku se investice stává nezvratnou, podle toho, která událost nastane dříve. Za zahájení prací se nepovažují nákup pozemků a přípravné práce, jako je získání povolení a zpracování studií proveditelnosti. V případě převzetí se „zahájením prací“ rozumí okamžik, kdy je pořízen majetek přímo související s pořízenou provozovnou.

Základní širokopásmová síť

Síť se základními funkcemi, které jsou založeny na technologických platformách, jako například asymetrické digitální účastnické přípojky (až po síť ADSL2+), tradiční kabelové sítě (např. DOCSIS 2.0), mobilní sítě třetí generace (UMTS) a satelitní systémy.

Základní výzkum

Experimentální nebo teoretická práce vykonávaná především za účelem získání nových poznatků o základních principech jevů a pozorovatelných skutečností, která není zaměřena na přímé komerční uplatnění nebo využití.

Zásada „znečišťovatel platí“

Skutečnost, kdy náklady na opatření určená k odstranění znečištění by měl nést znečišťovatel, který znečištění způsobil.

Zemědělská prvovýroba

Produkce produktů rostlinné a živočišné výroby uvedených v příloze I SFEU, aniž by byly provedeny jakékoli další operace měnící povahu těchto produktů.

Zemědělské produkty

Produkty uvedené v příloze I SFEU s výjimkou produktů rybolovu a akvakultury uvedených v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1379/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné organizaci trhu s produkty rybolovu a akvakultury.

Znečištění

Škoda, kterou znečišťovatel přímo nebo nepřímo způsobil poškozením životního prostředí nebo vytvořením podmínek vedoucích ke vzniku této škody na fyzickém okolí nebo přírodních zdrojích.

Znevýhodněný pracovník

Osoba, která:

- 1) během předchozích šesti měsíců neměla pravidelné placené zaměstnání nebo
- 2) je ve věku od 15 do 24 let nebo
- 3) nezískala střední vzdělání ukončené maturitou nebo odbornou kvalifikaci (mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání 3) nebo během dvou let od ukončení řádného denního studia dosud nezískala první pravidelné placené zaměstnání; nebo
- 4) je starší 50 let nebo
- 5) žije jako svobodná dospělá osoba s jednou nebo několika závislými osobami nebo
- 6) pracuje v odvětví nebo v profesi v členském státě, kde je nerovnováha mezi zastoupením mužů a žen alespoň o 25 % vyšší než průměrná nerovnováha mezi zastoupením mužů a žen ve všech hospodářských odvětvích v daném členském státě, a která patří do příslušné menšiny, nebo
- 7) je příslušníkem etnické menšiny v členském státě a potřebuje rozvíjet své jazykové a odborné vzdělání nebo pracovní zkušenosti, aby zlepšila své vyhlídky na získání přístupu k trvalému zaměstnání.

Zpracování zemědělských produktů

Upravení zemědělského produktu, jehož výsledkem je produkt, který je též zemědělským produktem, s výjimkou činností probíhajících v zemědělských podnicích a potřebných pro přípravu živočišných nebo rostlinných produktů k prvnímu prodeji.

Zprostředkující subjekt

Veřejný nebo soukromý subjekt, jenž byl členským státem nebo řídicím orgánem, nebo v případě EFRR/ESF/FS/ENRF také certifikačním orgánem, pověřen výkonem některých funkcí řídicího, resp. certifikačního orgánu. Dohoda mezi členským státem nebo řídicím orgánem, resp. certifikačním orgánem a zprostředkujícím subjektem musí být písemná (viz čl. 123 odst. 6 obecného nařízení). Za výstupy zprostředkujícího subjektu vzešlé z činností souvisejících s řízením operačního programu delegovaných řídicím orgánem na zprostředkující subjekt je odpovědný příslušný řídicí orgán. Zprostředkující subjekt je právně odpovědný za výkon delegované činnosti v souladu s platnými předpisy.

Způsobilé výdaje

Výdaje vynaložené na stanovený účel a v rámci období stanoveného v právním aktu o poskytnutí/převodu podpory, které jsou v souladu s příslušnými předpisy EU a ČR, příslušným metodickým pokynem NOK (MP Způsobilé výdaje) a dalšími pravidly stanovenými řídicím orgánem pro daný program.

Žadatel

Konkrétní subjekt ze skupiny oprávněných žadatelů, který podal žádost o podporu. Žadatel přestává být žadatelem v okamžiku, kdy se stane příjemcem, nebo když je jeho žádost o podporu vyloučena z procesu schvalování operací.

5 Právní a metodický základ

5.1 Problematika veřejné podpory

Příslušné právní předpisy a další relevantní dokumenty v oblasti veřejné podpory jsou vždy uvedeny v úvodu příslušných tematických částí/kapitol, na něž se metodické doporučení dělí (blíže viz úvod).

5.2 Problematika Evropských investičních a strukturálních fondů

Výčet zahrnuje pouze základní právní předpisy, které jsou na evropské i národní úrovni klíčové pro implementaci ESI fondů. Další viz příloha č. 4 Metodiky řízení programů, vydané MMR dne 26. března 2015.

- Smlouva o fungování Evropské unie (dále také SFEU);
- Nařízení (EU, EURATOM) č. 966/2012 Evropského parlamentu a Rady ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla o souhrnném rozpočtu Unie a o zrušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 („finanční nařízení“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 („obecné nařízení“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006 („nařízení o EFRR“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006 („nařízení o ESF“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 („nařízení o FS“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce („nařízení o EÚS“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1302/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS), pokud jde o vyjasnění, zjednodušení a zlepšení zřizování a fungování takovýchto uskupení („nařízení o ESÚS“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 („nařízení o EZFRV“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 („nařízení o SZP“);
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 2328/2003, (ES) č. 861/2006, (ES) č. 1198/2006 a (ES) č. 791/2007 a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1255/2011 („nařízení o ENRF“).

6 Pojem veřejná podpora a její definiční znaky

SFEU je základní normou, která vymezuje pojem veřejné podpory. V článku 107 odst. 1 SFEU se stanoví, že: „*Podpory poskytované v jakékoliv formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak*“. Tento článek SFEU obsahuje čtyři definiční znaky pojmu veřejná podpora, které musí být kumulativně⁵ naplněny tak, aby konkrétní opatření zakládalo veřejnou podporu. Tyto znaky jsou dále jednotlivě rozebrány. Samotný pojem veřejná podpora v uvedeném článku definován není.⁶ Pojem neslučitelnosti s vnitřním trhem je vykládán extenzivně, a to tak, že se svým významem rovná zákazu veřejné podpory s výhradou možných výjimek uvedených v článku 107 odst. 2 a 3, popř. v článku 109 SFEU. Článek 107 SFEU tak obsahuje obecný zákaz, který ovšem není bezpodmínečný ani absolutní.

Český právní řád užívá pojem „veřejná podpora“, zatímco evropské právo pracuje s pojmem „státní pomoc“, případně s pojmem „státní podpora“. Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů, v § 2 písm. a) uvádí, že veřejnou podporou se rozumí podpora vymezená v článku 107 SFEU.

Jak již bylo uvedeno, VPo je v evropském právu vymezena pomocí definičních znaků. Pokud by absentoval byť jediný z nich, o veřejnou podporu ve smyslu zmíněného článku SFEU by se nejednalo. V rámci rozhodování o poskytování finančních prostředků z ESI fondů je nezbytné zabývat se otázkou, zda opatření zakládá veřejnou podporu, tzn., je nutné zkoumat, zda dochází v konkrétním případě ke kumulativnímu naplnění základních kritérií definice veřejné podpory, zakotvené v ustanovení čl. 107 SFEU. Při posuzování, zda jde, či nejde o opatření zakládající veřejnou podporu, nejsou forma, důvody, ani cíle podpory, na rozdíl od účinků, důležité⁷.

6.1 Definiční znaky veřejné podpory

VPo je v současnosti vymezována prostřednictvím definičních znaků, na nichž se shodla teorie i rozhodovací praxe orgánů a institucí EU. Jsou jimi:

- 1) poskytování státem nebo **ze státních prostředků** (zatížení veřejných rozpočtů),
- 2) **zvýhodnění** určitého podniku (podniků) či odvětví výroby (služeb), a to jakoukoliv formou,
- 3) hrozba **narušení/narušení hospodářské soutěže** na vnitřním trhu EU a
- 4) hrozba **ovlivnění/ovlivnění obchodu** mezi členskými státy EU.

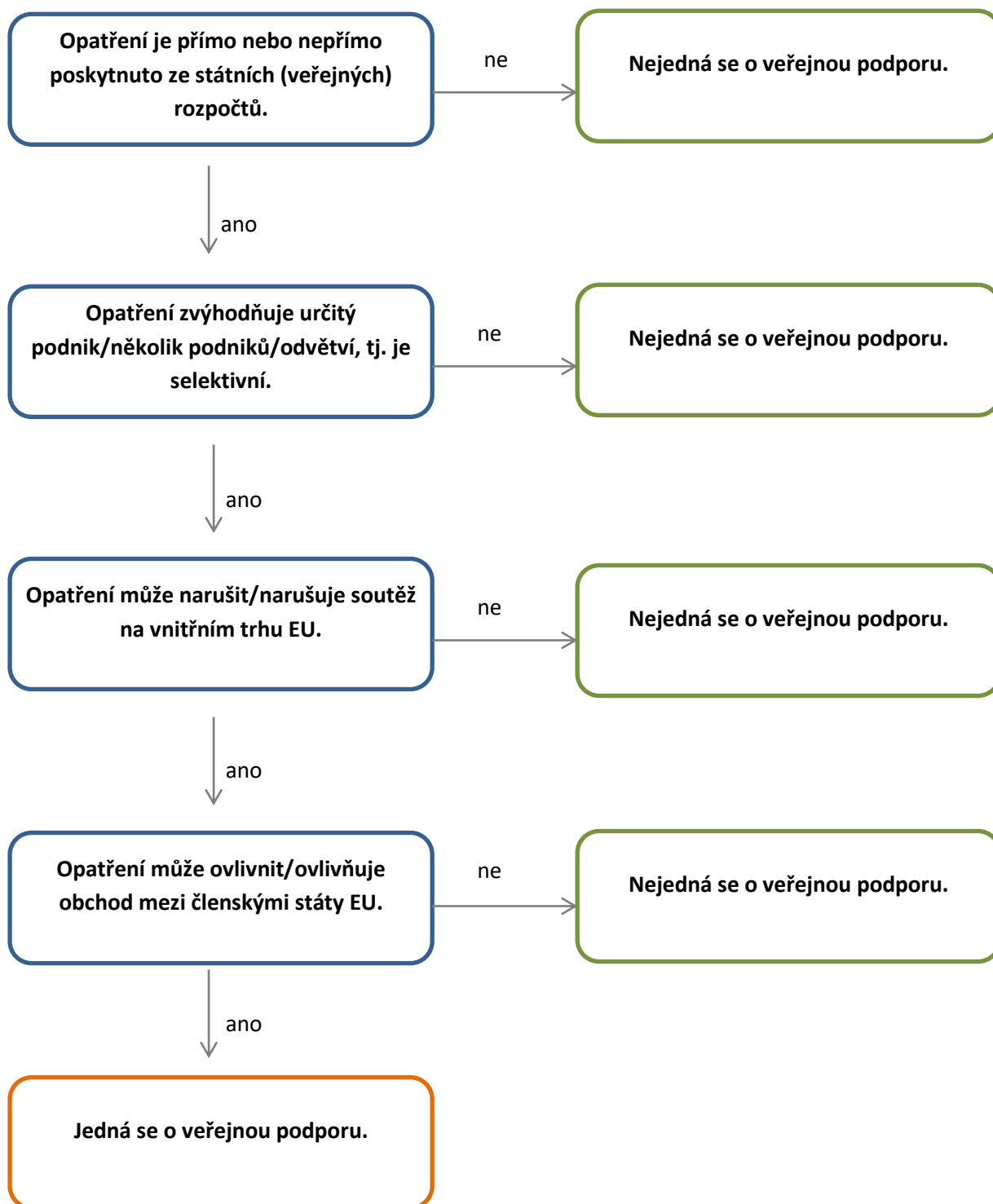
Níže jsou rozebrány jednotlivé definiční znaky veřejné podpory s odkazem na vybranou rozhodovací praxi orgánů EU. Již v úvodu je zapotřebí zdůraznit, že je nezbytné každý případ posuzovat individuálně.

⁵ Viz ESD C-142/87 Tubemeuse, Re [1990] E.C.R. I-959; [1991] 3 C.M.L.R. 213. Viz ESD C-278/92 Španělsko v. Komise. [1994] E.C.R. I-4103.

⁶ Bližšímu vymezení pojmu, stejně jako jednotlivým formám podpory, se věnuje judikatura a rozhodovací praxe EK. Např. v rozhodnutí ESD Denkavit (61/79 [1980] E.C.R. 1205; [1981] 3 C.M.L.R. 694) se Soudní dvůr EU věnuje definici pojmu „podpora“, kterou se podle něho rozumí „rozhodnutí členského státu, kterým, sledující své hospodářské či sociální zájmy, udělí jednostranným a autonomním rozhodnutím určitým osobám či podnikům prostředky nebo jim zajistí výhody k podpoře dosažení sledovaných ekonomických či sociálních cílů“.

⁷ Rozsudek Soudního dvora EU ve věci Itálie v. Komise, 173/73, Recueil 1974, s. 709, bod 13.

Obrázek 1 Jak poznat veřejnou podporu

6.1.1 Poskytování státem nebo ze státních prostředků (zatížení veřejných rozpočtů)

6.1.1.1 Státní původ

K naplnění prvního definičního znaku dochází za situace, kdy je podpora poskytnuta přímo nebo nepřímo státem nebo ze státních/veřejných prostředků, včetně prostředků veřejnoprávních subjektů.⁸ Pojem státní prostředky je třeba chápat v širším smyslu⁹, jak ostatně vyplývá z judikatury Soudního dvora EU, než pouze jako prostředky členských států EU.

Pod pojmem „stát“ je třeba chápat nejen centrální vlády, ale i regionální, lokální či místní samosprávy.¹⁰ Pod tento pojmový znak lze tedy zařadit nejen centrální vládu a jí řízené instituce (ministerstva, jiné správní úřady), jiné státní orgány (Parlament ČR, Česká národní banka), ale i územní samosprávy, tj. obce, města a kraje.

Pojem „státní prostředky“¹¹ lze vymezit jako prostředky různých státních fondů, právnických osob pod přímou nebo nepřímou kontrolou státu či samosprávných korporací, ale i prostředky soukromých právnických osob, které byly pověřeny redistribucí veřejných prostředků či vykonávají činnosti svěřené státem.¹² Může tedy jít o veřejnou vysokou školu, veřejný podnik podřízený státu atp. Pro naplnění tohoto pojmového znaku je podstatná existence souvislosti mezi jednáním státu a jeho prostředky na straně jedné a podporou na straně druhé, kdy stát musí být schopen kontrolovat užívání těchto zdrojů.¹³ Jedná se o přičitatelnost státu, jejíž bližší vymezení je popsáno níže.¹⁴

⁸ Podle judikatury Soudního dvora EU (spojené věci C-72 a 73/91 *Sloman*, [1993] E.C.R. I-887; [1995] 2 C.M.L.R. 97) je transfer státních prostředků, byť nepřímý, organickou složkou státní podpory ve smyslu evropského práva. Podpora poskytnutá z nestátních prostředků (např. z unijních prostředků) se nepovažuje za podporu ve smyslu tohoto článku (spojené případy C-213 až 215/81 *Tariff Kotas CELEX: 681J0213*). Rozlišení forem poskytnuté podpory na podporu přímou a nepřímou má význam pro určení, zda podpora byla poskytnuta přímo státem, nebo jiným veřejným, či soukromým subjektem, nicméně státem založeným či kontrolovaným (spojené věci C-72 a 73/91 *Sloman*).

⁹ Srov. rozsudek ESD v případě C – 248/84 *Německo v Komise* nebo rozsudek Tribunálu ve spojených případech T-92/00 a 103/00 *Territorio Histórico de Álava a další v Komise*. Z tohoto důvodu pokud dále užíváme pojem „stát“, máme jej na mysli v uvedeném širším smyslu.

¹⁰ Viz případ ESD 323/82 *Intermills*. [1984] E.C.R. 3809; [1986] 1 C.M.L.R. 614.

¹¹ Jedná se tedy o opatření těch orgánů či organizací, které disponují veřejnými prostředky. Stejně tak dojde k zapojení státních prostředků v případě, kdy poplatky, které jsou hrazené soukromými osobami, procházejí veřejnoprávním nebo soukromým subjektem, který je určen k jejich přerozdělování příjemcům a dotyčné částky jsou pod veřejnou kontrolou a jsou k dispozici veřejným orgánům. Naproti tomu se nejedná o přesun veřejných prostředků, pokud jsou, na základě působení státu, soukromé entity povinny poskytnout finanční výhody jiným soukromým entitám, přestože to může vést k poklesu daňových výnosů pro stát. Viz ESD - případ 379/98 *Preussen Elektra*, 2001, ECR I-2099, para 62. Za situace, kdy dochází na základě určitého předpisu k finančnímu přerozdělení z jednoho soukromého subjektu na druhý subjekt bez účasti státu, nedochází k zapojení státních prostředků, pokud tyto prostředky plynou přímo od jednoho soukromého subjektu k druhému.

¹² Viz *Steinike & Weinlig*, 323/82 *Intermills*.

¹³ Případ ESD C-83/98 P, *Ladbroke Racing*, [2000] E.C.R. I-3271 para. 50. Uvádí se zde, že bez ohledu na to, zda prostředky představují trvalá aktiva veřejného sektoru, finanční prostředky, kterými veřejný sektor skutečně podporuje podniky, mohou zakládat veřejnou podporu. Co je důležité, je to, jestli jsou prostředky užívány k poskytnutí podpory.

¹⁴ Viz ECJ, Case-482/99, *Stardust Marine*, 2002, ECR I-4397, para. 50 et. seq.

Pravidla pro oblast veřejné podpory se rovněž vztahují na společnosti, které stát přímo či nepřímo kontroluje. Tyto společnosti se v právu EU označují za tzv. veřejné podniky¹⁵. Prostředky veřejných podniků mohou být státními prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, neboť stát může řídit použití těchto prostředků. V těchto případech bude ovšem nezbytné zabývat se otázkou tzv. přičitatelnosti. Veřejný podnik může pak vystupovat jako poskytovatel veřejné podpory (může však být i v pozici příjemce veřejné podpory).

Je důležité rovněž zdůraznit, že svébytnou kategorii státních, resp. veřejných prostředků tvoří zdroje ESI fondů, které se pravidly v oblasti veřejné podpory rovněž řídí, případně zdroje z tzv. Norských¹⁶ či Švýcarských fondů. V tomto ohledu je rozhodující, že o vynakládání těchto prostředků fakticky rozhodují orgány členských států. Naproti tomu prostředky přímo poskytované orgány EU či mezinárodními (finančními) organizacemi bez jakéhokoliv zásahu národních orgánů nejsou státními prostředky a neaplikují se na ně pravidla veřejné podpory (to může být i příklad některých forem podpory v rámci finančních nástrojů, tzv. „off the shelf“, nebo některých programů podpory poskytovaných EK, například Horizon 2020, COSME).

Pro naplnění znaku „státní prostředky“ je nezbytné, aby došlo k zatížení státních/veřejných rozpočtů. Dopad na rozpočet poskytovatele může být jak přímý, tak nepřímý. Pod přímým zatížením rozpočtu je třeba chápat výdej finančních prostředků. Tuto podmínku naplňují především dotace, nejruznější subvence, přímé investice do kapitálu podniků, návratné finanční výpomoci. Naopak nepřímé zatížení rozpočtu znamená nevybrání/vzdání se finančních prostředků, na které vzniká nárok na základě obecně závazných právních předpisů nebo na základě tržních vztahů. Judikatura uvádí, že prominutí plateb či odvodů, které by měly být veřejné instituci uhrazeny, představuje poskytnutí státních prostředků¹⁷. Příkladem mohou být daňové úlevy, prodeje majetku veřejnými institucemi za cenu nižší než tržní, promíjení pokut a peněžních sankcí či udělení zvláštních práv nebo výlučných práv bez odpovídající finanční odměny¹⁸.

6.1.1.2 Přičitatelnost státu

Pro naplnění prvního definičního znaku veřejné podpory musí být vedle zatížení státních či veřejných prostředků opatření přičitatelné státu, resp. některé z veřejných institucí.

Přičitatelnost je poměrně zjevná v případech, kdy o poskytnutí prostředků rozhodne přímo příslušná veřejná instituce. Naproti tomu v případech, kdy jsou do procesu poskytnutí prostředků zapojeny různé subjekty, může být přičitatelnost obtížněji identifikovatelná. V takových případech je třeba určit, zda se veřejná instituce podílela na přijetí opatření s tím, že toliko fakt, že opatření bylo přijato veřejným

¹⁵ Jejich vymezení je primárně obsaženo ve směrnici Komise č. 2006/111/EC o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků. Vymezení veřejných podniků konformní s právem EU (jde o transpozici relevantních směrnic) obsahuje i zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory, a o změně zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 15. 7. 2006. Podle § 2 písm. a) tohoto zákona se kontrolou (zákon hovoří o tzv. rozhodujícím vlivu) rozumí vztah, kdy subjekt veřejné správy může ovlivňovat činnost této právnické osoby prostřednictvím pravidel, kterými se tato řídí, nebo vztah, kdy subjekt veřejné správy je většinovým společníkem, disponuje většinou hlasovacích práv nebo může prosadit obsazení většiny osob tvořících statutární nebo dozorčí orgány příslušné právnické osoby.

¹⁶ Srov. rozhodnutí Komise č. N 540/2008 – Maďarsko – Kulturní podpora z Norských fondů.

¹⁷ Srov. například rozsudek ESD C-83/98 P Francie v Landbroke Racing Ltd a Komise.

¹⁸ V těchto případech se veřejné instituce v podstatě vzdávají určitých finančních prostředků.

podnikem, nepostačuje k závěru o přičitatelnosti státu¹⁹. Bližší vymezení tohoto pojmu lze nalézt v příloze 1 Doplnění k definičním znakům veřejné podpory.

Shrnutí a doporučení:

- ❖ Poskytovatel by měl v tomto bodě vyhodnotit:
 - zda jsou v daném případě poskytovány státní (veřejné) prostředky a zároveň
 - zda se jedná o přičitatelnost státu či některého z orgánů státní správy/samosprávy.
- ❖ Je nezbytné ověřit, zda se na přijetí opatření podílely orgány veřejné moci. Skutečnost, že je opatření přijato veřejným podnikem, nepostačuje k závěru, že je opatření přičitatelné státu. Původ prostředků není důležitý, pokud jsou prostředky před tím, než jsou přímo či nepřímo převedeny na příjemce, pod státní/veřejnou kontrolou a orgán veřejné moci zasahuje do vymezení dotčeného opatření a způsobu jeho financování.
- ❖ Je třeba mít na paměti, že převod státních prostředků lze vyloučit pouze ve velmi specifických situacích.
- ❖ **V případě podpory z ESI fondů se s ohledem na mechanismus jejich implementace vždy jedná o financování ze státních/veřejných prostředků, tudíž je tento znak naplněn.**

6.1.2 Zvýhodnění určitého podniku (podniků) či odvětví výroby (služeb), a to jakoukoliv formou

Druhým definičním znakem je zvýhodnění určitého podniku/podniků nebo určitého odvětví podnikání, čímž dochází k selektivnímu zacházení. Tento definiční znak zvýhodnění tedy předznamenává preferenční zacházení s podnikem, kdy tímto zacházením je mu poskytována výhoda ve srovnání s jeho konkurenty na trhu. Při hodnocení tohoto pojmového znaku veřejné podpory je nezbytné analyzovat následující skutečnosti, které jsou jednotlivě rozebrány dále:

- 1) zda je příjemce opatření z veřejných rozpočtů podnikem,
- 2) zda příslušné opatření tomuto podniku poskytuje výhodu a
- 3) zda je dané opatření selektivní,

přičemž je nutné **kumulativní naplnění** všech uvedených bodů.

6.1.2.1 Podnik

Pravidla regulující poskytování veřejné podpory lze aplikovat pouze v případech, kdy příjemcem daného opatření je podnik ve smyslu evropského práva.

Vzhledem ke skutečnosti, že definice podniku není zakotvena ve SFEU, je zapotřebí vycházet z ustálené judikatury Soudního dvora EU, podle níž je podnikem **jakákoliv entita vykonávající tzv. ekonomickou činnost, a to bez ohledu na právní status či způsob financování**²⁰. Za **ekonomickou**

¹⁹ Srov. například rozsudek ESD v případě C-482/99 Francie v Komise (Stardust).

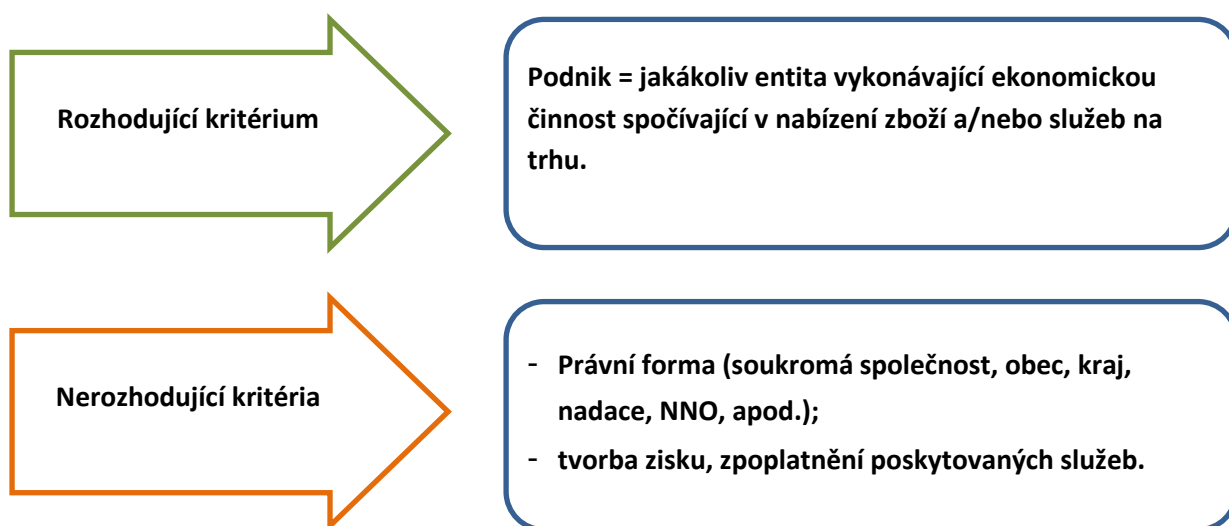
²⁰ Srov. rozsudek ESD ve spojených případech C – 180/98 a C – 184/98 Pavlov a rozsudek ESD v případě C – 41/90 Höfner v Macrotron.

činnost je třeba považovat činnost spočívající v nabízení zboží a/nebo služeb na daném trhu²¹. Rovněž může být používán pojem hospodářská činnost jako synonymum k pojmu ekonomická činnost. Důležitá otázka, zda pro určité zboží a služby existuje trh, může záviset na tom, jak jsou služby v daném státě organizovány, což může být ovlivněno i hospodářským vývojem a politickými rozhodnutími.²² Vývoj na trhu proto znemožňuje poskytnout vyčerpávající seznam činností, které by a priori nebyly ekonomické.

Na základě rozhodovací praxe orgánů EU lze uvést některé příklady činností, které jsou považovány za ekonomické. Jde např. o výrobu audiovizuálních děl²³, pronájem nemovitostí či věcí movitých²⁴, poskytování ubytovacích služeb, provozování hotelů, vydávání novin, časopisů, knih, budování speciálního bydlení pro staré lidi²⁵, činnost filharmonii, symfonických orchestrů či uměleckých souborů²⁶.

Použití pravidel veřejné podpory jako takových nezávisí na tom, zda je subjekt zřízen za účelem vytváření zisku. Z judikatury Soudního dvora a Tribunálu vyplývá, že i neziskové subjekty mohou nabízet zboží a služby na trhu²⁷. Jestliže tak neziskové subjekty nečiní, zůstávají mimo působnost kontroly veřejné podpory.

Obrázek 2 Vymezení podniku

Zvláštní pozornost si zaslouží tzv. veřejné instituce. Na ně pravidla EU regulující poskytování veřejné podpory nahlíží ve dvou rovinách.

²¹ Rozsudek Evropského soudního dvora ve spojených případech C – 180/98 a C – 184/98 Pavlov a rozsudek ESD v případě 118/85 Komise v Itálii.

²² Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech Poucet a Pistre, C-159/91 a C-160/91, Recueil 1993, s. I-637, body 16 až 20.

²³ Rozhodnutí Komise č. N 40/2007 – Česká republika – Podpora poskytnutá Eurovizi – audiovizuální tvorba.

²⁴ Rozhodnutí Komise č. N 343/2005 – Česká republika – Podpora na rekonstrukci panelových domů. V tomto případě byla poskytována podpůrná opatření různorodé skupině vlastníků panelových domů, k nimž patřily i obce. V tomto případě EK mimo jiné konstatovala, že předmětné obce tím, že byty v panelových domech „pronajímají“, vykonávají ekonomické činnosti a tudíž je třeba je považovat za podniky.

²⁵ Rozhodnutí Komise č. N 798/06 – Švédsko – podpora budování speciálního bydlení pro staré lidi.

²⁶ Rozhodnutí Komise č. 122/2010 – Maďarsko – Veřejná podpora Dunajskému kulturnímu paláci.

²⁷ Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech Van Landewyck, 209/78 až 215/78 a 218/78, Recueil 1980, s. 3125, bod 88; rozsudek Soudního dvora ve věci FFSA a další, C-244/94, Recueil 1995, s. I-4013, bod 21, a rozsudek Soudního dvora ve věci MOTOE, C-49/07, Sb. rozh. 2008, s. I-4863, body 27 a 28.

V první rovině jsou veřejné instituce chápány jako nositelé veřejné moci a vykonávají činnost, která spadá pod základní funkce státu nebo je s těmito funkcemi spojena svou povahou, cílem a pravidly, kterými se řídí.²⁸ Příkladem mohou být kompetence v oblasti bezpečnosti (policie, armáda), vybrané správní činnosti (vydávání občanských průkazů, rozhodování o udělení státního občanství, rozhodování o přestupcích), přijímání obecně závazných právních předpisů, výkon soudnictví v rámci státní soustavy soudů, dále také činnosti související s bezpečností a řízením letového provozu a námořní dopravy, s dohledem nad ochranou před znečišťováním apod. Tyto činnosti nejsou pro potřeby pravidel pro oblast veřejné podpory považovány za ekonomické činnosti a veřejné instituce z tohoto důvodu nenaplňují, při výkonu uvedených činností, znaky podniku²⁹. V druhé rovině jsou veřejné instituce chápány jako možní vykonavatelé ekonomických činností, tedy jako podniky³⁰.

Shrnutí a doporučení:

- ❖ Vyhodnocení, zda příjemce podpory představuje podnik ve smyslu evropského práva, je zcela určující, proto doporučujeme tuto otázku vyhodnotit jako jednu z prvních. Označení konkrétního subjektu za podnik závisí zcela na povaze činnosti, kterou v souvislosti s posuzovaným případem vykonává, tj. zda vykonává ekonomickou činnost a zda má tato činnost z podpory prospěch.
- ❖ Pro účely práva veřejné podpory se pojmy „ekonomická činnost“ a „hospodářská činnost“ považují za synonyma.
- ❖ Z uvedených skutečností vyplývají následující závěry:
 1. Není rozhodující status podniku podle národního práva. Mohou to být podniky řídicí se právem veřejným i právem soukromým. Stejně tak nerozhoduje, komu patří kapitál takových podniků, atd.
 2. Není rozhodující, zda příslušný podnik generuje zisk. Judikatura jasně dokládá, že i neziskové podniky mohou nabízet zboží a služby na trhu³¹.
 3. Rozhodující je pouze charakter konkrétní vykonávané činnosti, na kterou podpora směřuje, a to v rovině, zda jde o činnost ekonomickou. Pokud subjekt vykonává činnosti jak ekonomické, tak neekonomické, považuje se za podnik pouze v souvislosti s ekonomickými činnostmi, na které podpora směřuje.

6.1.2.2 Výhoda

Pro potřeby pravidel EU regulujících poskytování veřejné podpory je **výhoda chápána jako ekonomická výhoda, kterou by daný podnik na trhu nezískal bez intervence veřejné instituce**³². V tomto ohledu platí, že dané opatření je třeba posuzovat podle jeho účinku, nikoliv podle cíle či důvodu veřejné intervence³³.

Rozhodovací praxe EK rovněž potvrzuje, že za výhodu považuje opatření, které podniku pokrývá náklady, které by za běžného fungování na trhu musel hradit ze svého rozpočtu³⁴. Výhoda je přítomna

²⁸ Viz rozsudek Soudního dvora ve věci SAT, C-364/92, Recueil 1994, s. I-43, bod 30.

²⁹ Srov. například rozhodnutí Komise č. N 63/2005 – Česká republika – Program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů v resortu dopravy, kde se v odst. 37 uvádí, že „Co se týká měst a obcí a místních samospráv, obvykle nevykonávají ekonomickou činnost, ale vykonávají pravomoci veřejné moci na místní či regionální úrovni.“.

³⁰ Rozhodnutí Komise č. N 343/2005 – Česká republika – Podpora na rekonstrukci panelových domů.

³¹ Srov. rozsudek ESD ve spojených případech 209/78, 215/78 a 218/78 Van Landewyck a rozsudek ESD v případě C-244/94 FFSA a další.

³² Srov. například rozsudek ESD v případě C-39/94 SFEI a další a C-342/96 Španělsko v Komise.

³³ Srov. rozsudek ESD v případě 173/73 Itálie v Komise.

³⁴ Srov. např. rozhodnutí Komise č. N 675/2006 – Slovenská republika – Madách – Posonium s.r.o. – individuální pomoc periodiku.

v okamžiku, kdy se zlepší finanční situace podniku v důsledku státního/veřejného zásahu. V tomto ohledu by měla být porovnána finanční situace podniku po provedení opatření s finanční situací bez opatření³⁵.

Pokud jde o příklady výhod, lze zmínit nejrozumnější typy daňových úlev, prodeje pozemků, budov a jiného majetku za ceny nižší než tržní, promíjení různých poplatků, dotace, subvence, veřejné záruky apod.

Na tomto místě je důležité zmínit i situace, za kterých jsou zvýhodněny i jiné podniky než ty, na které jsou přímo převedeny státní prostředky. Tyto jiné/ostatní podniky, působící např. na následujících úrovních činností, pak mohou obdržet **nepřímou výhodu**. Nepřímá výhoda existuje tehdy, je-li opatření navrženo tak, že vedlejší účinky nasměrovalo na identifikovatelné podniky či skupiny podniků. Příkladem je situace, kdy je přímá podpora z faktického nebo právního hlediska podmíněna pořízením zboží nebo služeb, které poskytují pouze určité podniky.

6.1.2.3 Selektivita

K tomu, aby určité opatření zakládalo veřejnou podporu, musí vedle naplnění ostatních znaků směřovat **pouze ve prospěch určitého podniku (podniků) či celých odvětví**, jak vyplývá z čl. 107 odst. 1 SFEU. To znamená, že selektivně vyděluje pouze určité podniky či hospodářská odvětví. Právě koncept selektivity je důležitý při hodnocení, jestli se jedná o veřejnou podporu, či nikoliv. Projevuje se v rámci diskreční pravomoci orgánů, které udělují podporu, když rozhodují o tom, komu podporu poskytnou a komu nikoliv. Selektivita rovněž vyplývá ze skutečnosti, že ačkoliv je opatření zaměřeno na všechny podniky, výběr konkrétního příjemce záleží na rozhodnutí orgánu poskytujícího veřejné prostředky (diskreční pravomoc). To znamená, že opatření neumožňuje získat prostředky automaticky po splnění objektivních kritérií³⁶. Naplnění selektivity je v těch případech, kdy se podpora realizuje pouze na části území v rámci daného státu, např. u podpor sektorového či regionálního zaměření. Opatření tak není aplikováno vůči všem podnikům na trhu stejně. V těchto případech **se tedy nejedná o tzv. obecná opatření**.

Selektivita je rozdělována na věcnou (materiální) a geografickou (regionální)³⁷. Věcná selektivita se pak dělí na de iure a de facto.

De iure selektivita je založena na právních kritériích příslušného opatření, která umožňují veřejné prostředky poskytovat pouze vybraným podnikům či odvětvím (např. podle velikosti podniků, podle právních forem, podle aktivity v určitých sektorech atd.).

De facto selektivita vyplývá z faktického dopadu kritérií podpůrného opatření, která na první pohled působí obecně, avšak při praktické aplikaci je zřejmé, že se týkají pouze určité skupiny podniků. Například těch, co investují prostředky v určité výši, zatímco podniky s menšími prostředky se o opatření ucházet nemohou³⁸.

Pokud jde o regionální selektivitu, platí, že selektivní nejsou opatření použitelná plošně na území celého státu. Naproti tomu opatření použitelná pouze na určitých územích členského státu, například v případě ČR v obcích, městech či krajích, zpravidla selektivní budou³⁹.

³⁵ Srov. rozsudek ESD v případě 173/73 Itálie v Komise.

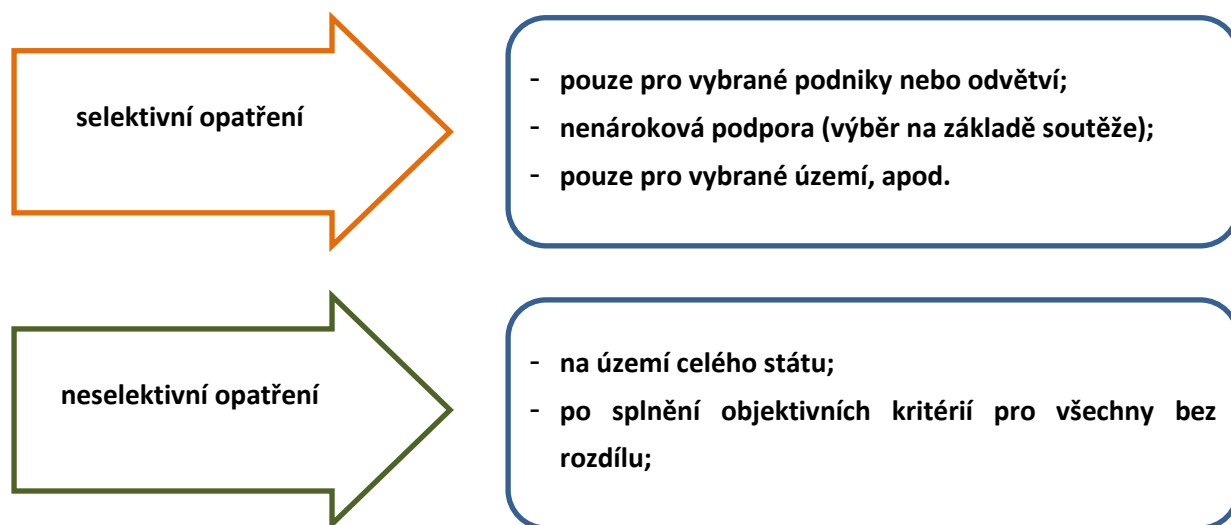
³⁶ Srov. rozsudek ESD v případě C-256/97 Déménagements-Manutention Transport SA (DMT).

³⁷ Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, bod 5.

³⁸ Srov. například rozsudek Tribunálu ve spojených případech T-92/00 a T-103/00 Ramondín SA a Ramondín Cápsulas SA v Komise.

³⁹ Např. v rozhodnutí SA.33997 (2011/N) – Česká republika - Program podpory kultury ve Zlínském kraji EK konstatovala, že ačkoliv o některá opatření v programu mohou žádat podniky bez ohledu na jejich sídlo, lze

Obrázek 3 Selektivní x neselektivní opatření

6.1.3 Narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu EU

Třetím definičním znakem je narušení hospodářské soutěže, kdy k naplnění tohoto znaku postačí hrozba narušení soutěže, která musí být ovšem reálná, tj. založená na objektivních předpokladech a prokázání existence příčinné souvislosti mezi poskytnutím veřejné podpory a ohrožením či přímo narušením soutěže. Je tím myšleno každé ohrožení, které mění podmínky na trhu, a to tak, že opatření posílí postavení příjemce podpory oproti jeho konkurentům⁴⁰. Hrozba narušení musí být vážná a mít objektivní charakter. Opatření je navíc způsobilé narušit soutěž, i když neumožňuje přijímajícímu podniku expandovat či zvýšit tržní podíl⁴¹. V tomto kontextu je třeba uvést, že narušení soutěže se předpokládá, pokud opatření snižuje přijímajícímu podniku náklady, které musí nést v rámci své každodenní činnosti⁴². Narušení soutěže lze rovněž spatřovat ve skutečnosti, že veřejné zdroje podniku umožní zavést nový produkt, racionalizovat výrobu, inovovat výrobní postup atd.

6.1.4 Ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU

Čtvrtým definičním znakem je dotčení obchodu mezi členskými státy Evropské unie. **Ovlivnění obchodu je třeba chápat ve smyslu výměny zboží, služeb včetně platebního styku mezi členskými státy.** Poskytované zvýhodnění má tedy negativní účinky na národní hospodářství jiného

předpokládat, že podpora přinese prospěch především podnikům usazeným ve Zlínském kraji. Dovodila tak selektivitu tohoto programu. Podobný závěr EK vyslovila i v rozhodnutí SA.34675 (2012/N) – Česká republika - Systém podpory kultury ve městě Ostrava.

Jak ovšem ukazují případy z jiných států EU, nelze v případě lokálních či regionálních opatření předpokládat selektivitu automaticky a je třeba posuzovat podmínky každého případu. V případě místních či regionálních opatření byla absence selektivity shledána v případech především daňových opatření s tím, že šlo o oblasti fiskálně nezávislé na centrální vládě. Srov. například rozsudek ESD v případě C-88/03 Portugalsko v Komise a ve spojených případech C-428/06 a C-434/06 UGT – Rioja a další.

⁴⁰ Rozsudek Soudního dvora ve věci Philip Morris, 730/79, Recueil 1980, s. 267, bod 11

⁴¹ Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, odst. 189.

⁴² Srov. například rozsudek ESD v případě C-172/03 Heiser.

členského státu⁴³. Tato podmínka se tedy vztahuje jak na subjekty, které exportují své výrobky do ostatních členských států⁴⁴, tak na případy, kdy podpora má za následek znesnadnění usazení konkurenčního podniku na trhu v daném členském státě. Lze mít za to, že VPo může ovlivnit obchod uvnitř EU i tehdy, když není příjemce přímo zapojen do přeshraničního obchodu. Dotace může například ztížit hospodářským subjektům v jiných členských státech vstup na trh tím, že zachovává nebo zvyšuje místní nabídku⁴⁵. Je třeba brát v úvahu formu podpory i její intenzitu. Zde tak platí, že pokud je výhoda poskytnuta podniku aktivnímu na trhu, který je otevřený konkurenci, předpokládá se, že může dojít k ovlivnění obchodu mezi členskými státy⁴⁶.

Mohou ovšem nastat i situace, kdy tento znak naplněn není⁴⁷. Obecně platí, že k ovlivnění obchodu nedochází u opatření s čistě lokálním dopadem. V praxi však bývá velmi obtížné určit, která to jsou, obzvláště když bylo výše uvedeno, že i výhoda podniku, který zásobuje národní trh, může obchod mezi členskými státy EU ovlivnit. Proto je třeba analyzovat individuálně každý případ, především v rovině, zda podnik přijímající výhodu neprodukuje zboží či službu, jež je předmětem obchodu mezi státy EU, jakým finálním zákazníkům dané zboží či služba směřují, vzdálenost příslušného podniku od hranic s některým z členských států EU apod⁴⁸.

EK dává následující návod, jak posoudit, zda opatření neovlivňuje obchod mezi členskými státy. V jednotlivých případech je nutné prokázat zejména následující základní rysy:

- 1) příjemce dodává zboží/službu na omezeném území v rámci České republiky
- 2) není pravděpodobné, že by (podpořené zboží/služby) přilákaly zákazníky z ostatních členských států, možnost volby, popularita zařízení – **pohled zákazníka (poptávky)**
- 3) opatření má nanejvýš nepatrný předvídatelný vliv na přeshraniční investice v dané oblasti nebo na možnost usazování podniků v rámci jednotného trhu (tj. skutečnost, že je podpora poskytnuta, nesmí mít větší než nepatrný vliv na rozhodování soutěžitelů z jiných členských států, zda uskutečnit investici v České republice) a zároveň příjemce nepatří do skupiny podniků – **pohled investora (nabídky)**

Při zjištění narušení hospodářské soutěže nebo ovlivnění obchodu není nutné vymezovat trh nebo přezkoumávat podrobně dopad opatření na soutěžní postavení příjemce a jeho konkurentů.

⁴³ K výkladu tohoto pojmového znaku uvedl Soudní dvůr EU: „...není nutné prokázat, že příjemce veřejné podpory je zahrnut do importování či exportování, neboť jakékoliv opatření, které posiluje pozici podniku, jenž je v soutěži s ostatními podniky, které se účastní obchodní výměny na úrovni Společenství, je automaticky pojmáno jako opatření, jež má dopad na obchod mezi státy Společenství...“. Viz ECJ – C-75/97 Belgium v Commission of the European Communities [1999] E.C.R. I-3671; [2000] 1 C.M.L.R 791.

⁴⁴ Obchod může být ovlivněn i v případech, kdy přijímající podnik svoji produkci exportuje mimo EU. Srov. například rozsudek ESD v případě C-494/06 P Komise v Itálie a Wam SpA. V tomto případě lze zmínit i rozhodnutí EK týkající se podpory portugalské společnosti na vybudování hotelového komplexu v Brazílii. Viz Rozhodnutí Komise č. 2004/168/EC týkající se veřejné podpory ze strany Portugalska společnosti Vila Galé – Cintra Internacional, Investimentos Turísticos, SA ze dne 27. 2. 2004, publikované v Úředním věstníku EU pod OJ L 61/76. EK v tomto případě opřela svůj závěr o úvahu, že předmětná dotace může příjemce zvýhodnit na úkor konkurenčních podniků z EU, které investují či hodlají investovat v uvedeném jihoamerickém státě.

⁴⁵ Rozsudek Soudního dvora ve věci Altmark Trans, C-280/00, Recueil 2003, s. I-7747, bod 78.

⁴⁶ Srov. například rozsudek Tribunálu v případě T-288/07 Friulia Venezia Giulia.

⁴⁷ Rozbor rozhodovací praxe EK k pojmovému znaku ovlivnění obchodu lze nalézt v příloze 1 Doplnění k definičním znakům veřejné podpory.

⁴⁸ Jako příklad opatření s lokálním dopadem uvádíme odkazy na existující rozhodnutí EK, která jsou uvedená v tiskových zprávách IP/16/3141 ze dne 21. 9. 2016 na webových stránkách: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3141_en.htm a dále IP/15/4889 ze dne 29. 4. 2015 na webových stránkách: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4889_cs.htm.

Je dostatečné, pokud se prokáže, že podpora jako taková může ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž⁴⁹.

Shrnutí a doporučení:

- ❖ Účinek na obchod a hospodářskou soutěž zahrnuje dva pojmové znaky veřejné podpory:
 1. narušení nebo možnost narušení hospodářské soutěže a
 2. ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

V praxi jsou tato kritéria posuzována společně, jelikož jsou propojená a ovlivňují se. Na druhou stranu čl. 107 SFEU nebude aplikován, pokud je obchod ovlivněn čistě na místní úrovni či příjemci podporovaných služeb pocházejí pouze z jednoho členského státu. Vyšší riziko může být v situacích, kdy je podpora poskytována v příhraničních regionech, kde se dá předpokládat, že mezi zájemci o příslušné zboží/služby budou ve větší míře zahraniční zákazníci, rovněž dochází-li k výměně zboží/služeb mezi zahraničními soutěžiteli, mezi kterými existuje soutěž nebo v případě, že příjemce podpory patří ke skupině podniků.

- ❖ Je nezbytné **každý případ/projekt posoudit individuálně** ve vztahu k naplnění uvedených znaků, přičemž stačí pouhá **možnost jejich naplnění**.

⁴⁹ Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, bod 6.3.

6.2 Co je pro poskytovatele důležité při posuzování naplnění jednotlivých definičních znaků veřejné podpory

1. Z pohledu veřejné podpory je nutné každý případ/projekt posuzovat jednotlivě.
2. Vždy je nutné zabývat se jednotlivými znaky veřejné podpory.
3. Pro vyloučení veřejné podpory stačí, aby nebyl naplněn jeden z definičních znaků.
4. První definiční znak v případě ESI fondů – zatížení státních/veřejných prostředků – bude naplněn vždy.
5. Doporučuje se zaměřit se zejména na skutečnost, zda příjemce, kterému je poskytována výhoda, představuje podnik ve smyslu evropského práva.
6. S ohledem na koncepci ESIF se zpravidla bude jednat o selektivní opatření.
7. Znak narušení soutěže na vnitřním trhu EU a ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU je vhodné posuzovat ve vzájemné souvislosti. Znak ovlivnění obchodu je vyloučen, pokud dojde poskytovatel podpory k závěru, že opatření je lokálního charakteru.
8. Nesprávné posouzení definičních znaků může mít za následek poskytnutí protiprávní podpory za situace, kdy měl poskytovatel dojít k závěru, že jsou naplněny všechny znaky a opatření je veřejnou podporou.

7 Opatření veřejnou podporu nezakládající

Obecně lze konstatovat, že veřejnou podporu nezakládají opatření, která nenaplní některý ze znaků obsažených v čl. 107 odst. 1 SFEU. Praxe i teorie se shodly na následujících kategoriích, které existenci veřejné podpory vylučují.

Jedná se o následující situace:

obecná opatření či obecná opatření ekonomické politiky,
opatření lokální povahy,
nejedná se o veřejné prostředky,
nejedná se o podniky,
princip soukromého investora,
princip soukromého věřitele,
princip soukromého prodávajícího,
podpora *de minimis*,
financování služeb obecného hospodářského zájmu v souladu s kritérii rozsudku „Altmark“.

Podrobnosti k výše vyjmenovaným situacím jsou uvedeny v příloze 2 Kdy se o veřejnou podporu nejedná (aneb opatření veřejnou podporu nezakládající).

8 Procesní předpisy a notifikační proces

Dle článku 108 odst. 3 SFEU musí být veškeré záměry poskytnout nebo upravit poskytování veřejné podpory předem oznámeny EK. Současně platí, že podpora nesmí být poskytnuta⁵⁰ dříve, než EK vydá v dané věci pozitivní rozhodnutí. Tzn., že pokud poskytovatel podpory vyhodnotí, že plánované opatření kumulativně naplňuje definiční znaky veřejné podpory, musí posoudit, zda je možné opatření realizovat na základě některé z výjimek z notifikační povinnosti. Pokud opatření nesplňuje podmínky žádné z takových výjimek a rovněž v případě opatření, která jsou sice realizována na základě výjimek z notifikační povinnosti, avšak nastaly okolnosti, se kterými daná použitá výjimka spojuje povinnost notifikovat konkrétní opatření EK, je nezbytné přistoupit k notifikaci.

Možné důvody znemožňující aplikaci některé z výjimek z notifikační povinnosti

- opatření podpory nesplňuje podmínky stanovené příslušnou výjimkou, např. z důvodu specifického charakteru daného opatření co do míry podpory či způsobitých nákladů nelze využít GBER, ač je předmětná kategorie podpory v GBER obsažena;
- jedná se o kategorii podpory, která není pokryta GBER;
- opatření/program podpory vyhovuje příslušným podmínkám (např. plánovaná prioritní osa pro podporu v oblasti životního prostředí vyhovuje obecným i zvláštním podmínkám GBER), avšak plánovaná výše podpory na projekt a/nebo podnik přesahuje tzv. notifikační práh, tedy příslušné ustanovení GBER spojuje s určitou výší podpory povinnost předložit takovou podporu EK k individuálnímu posouzení;
- je překročen limit povolené výše podpory dle Rozhodnutí SGEI.

8.1 Přehled relevantních právních předpisů

- Nařízení Rady (EU) č. 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie
- Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (EU) 2015/1589, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie
- Nařízení Komise (EU) 2015/2282 ze dne 27. listopadu 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, pokud jde o formuláře pro oznamování státní podpory a informační listy.

8.2 Aplikace pravidel

Členské státy jsou povinny oznámit EK novou podporu a změny existující podpory předem, přičemž navrhovaná opatření mohou realizovat teprve poté, co EK přijme k danému případu příslušné rozhodnutí. VPo realizovaná předtím, než EK vydá své rozhodnutí, je protiprávní (nezákonná podpora). Ještě před vydáním rozhodnutí EK může být ze strany poskytovatele vydán/uzavřen právní akt o poskytnutí/převodu podpory, tyto právní akty však musí obsahovat ustanovení o pozastavení, tzv. standstill clause, podle kterého nebude moci být podpora poskytnuta, dokud nebude přijato pozitivní rozhodnutí EK v rámci notifikačního řízení. V opačném případě by se jednalo o poskytnutí protiprávní podpory.

⁵⁰ Okamžikem poskytnutí podpory se rozumí vydání právního aktu, na jehož základě je podpora poskytnuta (např. den vydání rozhodnutí či podpis smlouvy), nikoliv tedy okamžik vyplacení finančních prostředků.

Příklad: Poskytovatel zamýšlí poskytnout individuální podporu ve prospěch společnosti XY. Na tuto podporu není možno aplikovat žádnou z výjimek z notifikační povinnosti a je tedy nutno opatření notifikovat. Poskytovatel může vydat/uzavřít právní akt o poskytnutí/převodu podpory ještě před vydáním rozhodnutí EK, rozhodnutí poskytovatele však musí obsahovat ustanovení o pozastavení, podle kterého bude moci být podpora poskytnuta až po vydání pozitivního rozhodnutí EK v rámci notifikačního řízení. Uvedený postup platí i pro programy podpory, tedy např. program je notifikován a zároveň vyhlášen před přijetím pozitivního rozhodnutí EK. Podmínky programu obsahují „standstill clause“, tedy ujištění o tom, že podpora nebude poskytnuta do té doby, dokud EK nepřijme příslušné rozhodnutí ohledně oznámeného programu. V této souvislosti vyvstává otázka, nakolik je takový postup u programu praktický, neboť v případě záporného rozhodnutí EK by nemohl být program realizován a zejména pro žadatele by předkládání žádostí o podporu z programu podpory, který následně nebude realizován, představoval zbytečnou administrativní (případně i finanční) zátěž.

Notifikace se provádí vždy prostřednictvím ÚOHS, v otázkách zemědělství a rybolovu prostřednictvím Ministerstva zemědělství, a to na předepsaných notifikačních formulářích. Doporučuje se kontaktovat ÚOHS/MZe s dostatečným časovým předstihem, tj. ihned poté, co opatření již v rámci interních postupů poskytovatele získalo konkrétní a stabilní hlavní rysy, zejména pokud jde o podporovanou činnost/činnosti, mechanismus vyplácení, výši podpory, způsobilé náklady či příjemce podpory a zároveň před udělením formy závazné z hlediska právního řádu ČR.. Účelem takového postupu je možnost doupřipravit podmínky poskytování podpory v rámci oznamovaného opatření dle podmínek aplikovatelného předpisu EU a vyplnit příslušné notifikační formuláře, ve kterých je požadováno předložení rozsáhlejšího objemu informací o oznamovaném opatření podpory.

8.2.1 Obsah a forma notifikací

V rámci notifikace poskytne členský stát, tedy konkrétně poskytovatel, veškeré nezbytné informace tak, aby EK mohla přijmout rozhodnutí. Rozsah nezbytných informací závisí na druhu veřejné podpory, která má být poskytnuta. Za účelem usnadnění přípravy notifikace členskými státy a jejich posuzování EK vydala EK „notifikační formuláře“ pro konkrétní typy veřejné podpory (např. podpora v oblasti výzkumu a vývoje, životního prostředí, regionální podpory, zemědělství atp.). Notifikační formuláře jsou součástí příloh nařízení EK č. 794/2004 ve znění nařízení EK č. 2015/2282.

8.2.1.1 Příprava podkladů pro notifikaci

Poněvadž řízení o notifikaci je poměrně časově náročný proces (v průměru šest až devět měsíců), doporučuje se zahájit notifikaci s dostatečným časovým předstihem, přičemž je třeba počítat také s tím, že určitý čas zabere konzultace s ÚOHS/MZe před samotnou notifikací ohledně správného nastavení podmínek programu a přípravy notifikačních formulářů (je nutno uvést, že výše zmíněná průměrná doba trvání notifikace v sobě nezahrnuje dobu potřebnou pro konzultaci s ÚOHS/MZe).

Notifikační formuláře, které jsou k dispozici na webových stránkách EK, vyplňuje poskytovatel. Informace doplněné do formuláře je vhodné včas konzultovat s ÚOHS/MZe, jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly 8.2, který/é může doporučit jejich úpravu či doplnění dalších informací. Po vzájemném odsouhlasení finální podoby informací obsažených v notifikačním formuláři zašle poskytovatel vyplněný formulář, včetně příloh, ÚOHS/MZe. ÚOHS/MZe následně zajistí vložení informací do příslušného elektronického systému EK a odešle je. EK zašle ÚOHS/MZe potvrzení o přijetí formulářů (elektronická doručenko), na kterém je vyznačeno datum přijetí (doručení) notifikace. Následující den po přijetí počíná

běžet **dvouměsíční lhůta**⁵¹ **pro vydání rozhodnutí**. K délce trvání řízení a opakovanému počátku běhu dvouměsíční lhůty pro vydání rozhodnutí viz dále v textu.

8.2.1.2 *Předběžné přezkoumání oznámení*

V rámci **předběžného přezkoumání oznámení**⁵² EK přezkoumá úplnost informací předložených v rámci notifikace, a to neprodleně po jejich obdržení. Pokud EK usoudí, že notifikace, resp. informace předložené v rámci notifikace, je úplná, přijme ve lhůtě dvou měsíců rozhodnutí. V této souvislosti je nutno upozornit, že v převážné většině případů si EK v rámci uvedené dvouměsíční lhůty **vyžádá další doplňující informace** k oznamovanému opatření. Další dvouměsíční lhůta pro vydání rozhodnutí pak začíná plynout ode dne následujícího po dni, kdy EK obdrží od členského státu zmíněné doplňující informace. EK si může (a ve většině případů tak také činí) doplňující informace vyžadovat opakovaně, v důsledku toho pak **dochází k prodloužení řízení**, přičemž řízení před EK v takovém případě může trvat i více než půl roku. V okamžiku, kdy EK má k dispozici všechny informace potřebné k vydání rozhodnutí, je oznámení považováno za úplné a ve výše zmíněné lhůtě dvou měsíců (od obdržení posledních vyžádaných doplňujících informací) vydá rozhodnutí.

Z výše uvedeného je zřejmé, že délku notifikační procedury lze podstatným dílem ovlivnit, resp. zkrátit kvalitní přípravou kompletně vyplněných notifikačních formulářů včetně všech souvisejících příloh a především vytvořením programu vycházejícího přesně z podmínek stanovených legislativou EU v oblasti veřejné podpory a dosavadní rozhodovací praxí.

V rámci předběžného přezkoumání oznámení mohou být přijata následující rozhodnutí, konstatující, že:

1. oznamované opatření nepředstavuje veřejnou podporu;
2. oznamované opatření představuje podporu, která je však slučitelná s vnitřním trhem (tzv. „rozhodnutí o nevznesení námitek“);
3. EK zahajuje formální vyšetřovací řízení, neboť má pochybnosti o slučitelnosti podpory s vnitřním trhem EU.

Po vydání rozhodnutí o tom, že opatření nepředstavuje podporu či podporu představuje, avšak tato je slučitelná s vnitřním trhem (tedy případy 1. a 2. z výčtu výše) může poskytovatel dané opatření realizovat. V případě zahájení formálního vyšetřovacího řízení vstupuje notifikace do druhé fáze a je nutno vyčkat na vydání rozhodnutí o věci samé v rámci tohoto typu řízení.

8.2.1.3 *Formální vyšetřovací řízení*

Rozhodnutí o zahájení **formálního vyšetřovacího řízení**⁵³ (dále jen „formální šetření“) přijme EK v situaci, kdy v rámci výše popsaného předběžného přezkoumání oznámení EK zjistí, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu (tedy případ 3. z výčtu v předchozí kapitole). Účelem formálního šetření je udělit Komisi dostatečná oprávnění pro zjišťování informací o opatření a zajistit komplexní posouzení daného případu prostřednictvím dalšího zkoumání sporných otázek společně s příslušným členským státem a na základě vyslechnutí názoru zúčastněných

⁵¹ Lhůta počíná běžet následujícím dnem po dni obdržení notifikačních formulářů a končí uplynutím poslední hodiny dne, který se v posledním měsíci pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, v němž lhůta počíná. Není-li v posledním měsíci den rozhodný pro její uplynutí, skončí tato lhůta uplynutím poslední hodiny posledního dne tohoto měsíce.

⁵² Čl. 4 nařízení Rady č. 2015/1589.

⁵³ Čl. 6 nařízení Rady č. 2015/1589 .

stran⁵⁴. Rozhodnutí o zahájení formálního šetření vychází ze souhrnu příslušných faktických a právních otázek a z předběžného posouzení EK, které se týká povahy navrhovaného opatření a které poukazuje na její pochybnosti, co se týče slučitelnosti s principy vnitřního trhu. Rozhodnutí o zahájení formálního šetření je publikováno v Úředním věstníku Evropské Unie. Členské státy a další zúčastněné strany jsou v rozhodnutí vyzvány, aby sdělily své připomínky. Je nutno poznamenat, že většina notificačních řízení (u českých případů) dosud končila vydáním rozhodnutí v rámci předběžného přezkoumání a formální vyšetřovací řízení tak není časté.

EK může uzavřít formální šetření přijetím některého z následujících rozhodnutí:

1. „opatření není podporou“; jedná se o případ, kdy EK zjistí, že po vhodné úpravě (tedy v případech, ve kterých to bude možné) ze strany příslušného členského státu/poskytovatele oznamované opatření nebude zakládat veřejnou podporu;
2. „kladné rozhodnutí“; tj. EK zjistí, že pochybnosti (vzniklé na základě předběžného posouzení) o slučitelnosti oznamovaného opatření s principy vnitřního trhu byly vhodnou úpravou na straně příslušného členského státu/poskytovatele (pokud je nutná) odstraněny, a EK rozhodne, že podpora je slučitelná s principy vnitřního trhu;
3. „podmíněné rozhodnutí“; EK může kladné rozhodnutí doplnit podmínkami, za kterých lze podporu považovat za slučitelnou s principy vnitřního trhu, a stanovit povinnosti, které umožní sledovat, zda je příslušné rozhodnutí řádně plněno;
4. „záporné rozhodnutí“; EK dospěje k závěru, že oznamované opatření není slučitelné s principy vnitřního trhu a nemůže tedy být realizováno a podpora případně již vyplacená musí být navrácena.

Lhůta pro vydání rozhodnutí v rámci formálního šetření je stanovena na 18 měsíců od zahájení řízení, nicméně na základě společného souhlasu dotčeného členského státu a EK může být tato lhůta prodloužena.

Slučitelnost opatření s vnitřním trhem posuzuje EK na základě jí vydaných dokumentů, které obsahují kritéria slučitelnosti pro danou kategorii podpory – tzv. oznámení (sdělení, pokyny, rámce apod.). Tyto dokumenty nejsou právními předpisy přímo závaznými pro členské státy, ale poskytují vodítko pro poskytovatele, jakým způsobem se EK zavazuje posoudit slučitelnost plánovaného opatření s vnitřním trhem. Z uvedeného tedy plyne, že ačkoli tyto dokumenty nejsou přímo závazné pro příjemce ani poskytovatele, je nutno jejich podmínky dodržet, neboť jinak nebude moci EK vydat souhlasné rozhodnutí. Tyto dokumenty jsou k dispozici ve formě sdělení, pokynů či rámců a jsou tematicky zaměřené. Podporu v oblasti výzkumu a vývoje, která podléhá notifikaci, tak bude EK posuzovat na základě Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, podporu v oblasti životního prostředí, která podléhá notifikaci, na základě Pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014-2020 atp. Jednotlivé dokumenty jsou k dispozici na webových stránkách EK (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html). V případě potřeby identifikace použitelného dokumentu, na jehož základě by mohlo být dané opatření notifikováno, se doporučuje, jak již bylo několikrát zmíněno výše, s dostatečným časovým předstihem kontaktovat ÚOHS či MZe.

⁵⁴ Zúčastněnou stranou se rozumí kterýkoliv členský stát, osoba, podnik nebo sdružení podniků, jejichž zájmy by mohly být ovlivněny poskytnutím podpory, zejména příjemce podpory, konkurenční podniky a profesní sdružení (čl. 1 písm. h) nařízení Rady č. 2015/1589).

Shrnutí a doporučení:

- ❖ Výše popsaný proces posuzování opatření ze strany EK, zvaný notifikace, nemusí vždy nutně zahrnovat i druhou fázi posuzování (formální vyšetřovací řízení).
- ❖ Rozhodnutí EK je v případě předběžného přezkoumání oznámení vydáno do dvou měsíců od obdržení úplného oznámení poskytovatele (k výkladu pojmu „úplné oznámení“ viz text shora); v případě formálního vyšetřovacího řízení zpravidla do 18 měsíců od zahájení řízení.
- ❖ Je nutno počítat s cca 6 měsíčním (i delším) posuzováním opatření ze strany EK a s potřebou (opakovaně) předkládat EK doplňující informace o opatření či s osobním jednáním se zástupci EK.
- ❖ Poskytovatel je odpovědný za přípravu veškerých podkladů pro notifikační řízení, vč. vyplnění příslušných notifikačních formulářů (ve spolupráci s ÚOHS/MZe).
- ❖ Pokud je uzavřen/vydán závazný právní akt o (i budoucím) poskytnutí/převodu podpory před vydáním rozhodnutí EK, musí takový právní akt obsahovat doložku o pozastavení (standstill clause) provádění do rozhodnutí EK.
- ❖ Před zahájením notifikace se doporučuje včas zahájit konzultaci/spolupráci s ÚOHS/MZe.
 - Již v rámci přípravy předmětného opatření podpory za účelem jeho nejlepšího přizpůsobení příslušným pravidlům pro veřejnou podporu.
 - Při vyplňování notifikačního formuláře a přípravě dalších informací (např. přiložení příslušných národních předpisů, analýz, tabulek a dalších dokumentů prokazujících informace uváděné v notifikačním formuláři) nezbytných pro posouzení daného opatření ze strany EK.
- ❖ V průběhu řízení spočívá spolupráce ÚOHS/MZe ve zpracování dalších informací vyžádaných EK a poskytnutých poskytovatelem či společné účasti zástupců ÚOHS/MZe a poskytovatele na jednáních v dané věci s EK.
- ❖ Veškerá komunikace s EK probíhá prostřednictvím ÚOHS/MZe.

8.2.2 Pre-notifikace

Pro úplnost je nutno krátce zmínit rovněž možnost poskytovatele realizovat tzv. **pre-notifikaci**. Jedná se o proces podobný notifikaci, jehož výsledkem však není vydání rozhodnutí ze strany EK, ale její neformální **předběžné hodnocení daného opatření**. Takové hodnocení EK však nebude představovat oficiální stanovisko EK, ale bude neformálním pokynem útvarů EK týkajícím se úplnosti předlohy oznámení a **na první pohled zjištěné** slučitelnosti plánovaného opatření s vnitřním trhem. Takové předběžné hodnocení poskytuje velice malou míru právní jistoty a nenahrazuje rozhodnutí EK v rámci notifikace, ani jeho účinky. Pro řízení v rámci pre-notifikace nejsou stanoveny lhůty, EK by však měla zpravidla reagovat na zasláný návrh oznamovacích formulářů do dvou týdnů od obdržení takového návrhu. Na základě dosavadní praxe je však možno konstatovat, že uvedená lhůta dvou týdnů bývá ze strany EK překračována a první reakci EK většinou zašle po více než jednom měsíci. Z hlediska délky projednávání opatření s EK v rámci pre-notifikace je nutno upozornit, že tato se může blížit dále notifikačního řízení.

Praktické využití institutu pre-notifikace spočívá do určité míry v neformálním projednání daného opatření, v jehož rámci může EK mj. doporučit úpravu posuzovaného opatření tak, aby vyhovovalo těm podmínkám, na jejichž základě má být v následující notifikaci posuzována slučitelnost opatření s vnitřním trhem, což může následně urychlit proces notifikace, který by měl zpravidla po pre-notifikaci následovat. Obdobně jako v případě notifikace i v případě pre-notifikace je nutno EK předložit vyplněné příslušné formuláře, a to opět prostřednictvím ÚOHS či MZe (v závislosti na dotčené oblasti).

Jedná se o totožné formuláře, které jsou používány pro notifikaci. Pro účely pre-notifikace jsou tyto notifikační formuláře v komunikaci s EK označeny za „návrh notifikačních formulářů“, jejichž obsah může být dále měněn, v závislosti na výsledku pre-notifikačního jednání s EK. Průměrná délka pre-

notifikačního řízení činí cca 4 měsíce, záleží však opět na charakteru posuzovaného opatření – délka řízení tak může být kratší nebo naopak delší (viz rovněž text shora).

Shrnutí a doporučení

- ❖ Pre-notifikace je proces obdobný notifikaci, nejsou však stanoveny lhůty pro vydání předběžného posouzení ze strany EK, a proto je nutno počítat s možnou časovou náročností předběžného projednání opatření, a to v závislosti na jeho povaze.
- ❖ Délka projednání opatření s EK v rámci pre-notifikace může trvat v rozmezí 3 – 9 měsíců, v závislosti na povaze posuzovaného opatření.
- ❖ Nutnost/vhodnost pre-notifikace je třeba zvážit v každém případě individuálně, také s přihlédnutím k případnému doporučení EK.
- ❖ Pre-notifikace slouží k ověření názoru EK na správnost zvoleného postupu řešení daného opatření z hlediska veřejné podpory a může urychlit následnou notifikaci.
- ❖ Výsledkem pre-notifikace není vydání závazného rozhodnutí o slučitelnosti opatření s vnitřním trhem EU, ale toliko vyjádření předběžného názoru ze strany EK.
- ❖ Pre-notifikace je ze strany EK chápána jako předstupeň notifikace daného opatření.

8.2.3 Změny existující podpory a zjednodušený oznamovací postup

Podmínky opatření podpory, které bylo schváleno EK v rámci notifikace, je možno měnit, avšak pokud mohou tyto změny ovlivnit hodnocení slučitelnosti opatření s vnitřním trhem, je možno takové změny realizovat až po jejich schválení ze strany EK. Z uvedeného vyplývá, že změny či úpravy čistě formálního či administrativního charakteru, tj. takové změny či úpravy, které nemají vliv na posouzení slučitelnosti daného opatření, nemusí být opětovně předkládány EK k posouzení.

V případě, že se jedná o změny, které předvídá prováděcí nařízení, tj. nařízení EK č. 794/2004, je možno pro vydání rozhodnutí EK zvolit **tzv. zjednodušené oznámení** upravené v čl. 4 cit. nařízení.

Změny předvídané prováděcím nařízením jsou:

- zvýšení původního rozpočtu oznámeného opatření o více než 20%⁵⁵;
- prodloužení stávajícího povoleného opatření (programu podpory) až o šest let (se zvýšením nebo bez zvýšení rozpočtu);
- zpřísnění kritérií pro uplatnění povoleného opatření, snížení míry podpory nebo snížení způsobilých výdajů.

Další podmínky nezbytné pro realizaci zjednodušeného oznámení jsou následující:

- vyplnění formuláře pro zjednodušené oznámení⁵⁶;
- předložení výroční zprávy⁵⁷ za předchozí kalendářní rok, nejpozději však v okamžiku předložení zjednodušeného oznámení.

Lhůta pro vydání rozhodnutí EK do jednoho měsíce je orientační, řízení může trvat i 2-5 měsíců. Pokud EK dospěje k závěru, že opatření doznalo takových změn, že nelze využít zjednodušený postup, poněvadž je nutné detailnější posouzení provedených změn, uplatní se postup dle řízení o notifikaci.

⁵⁵ V souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení Komise č. 794/2004 se zvýšení původního rozpočtu stávajícího (schváleného) opatření maximálně o 20 % nepovažuje za změnu stávající (schválené) podpory.

⁵⁶ Příloha II nařízení Komise č. 794/2004.

⁵⁷ Plnění informační povinnosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů.

8.3 Postupy týkající se nezákonné (protiprávní) podpory

Konstatování existence protiprávní podpory ze strany EK nemusí nutně znamenat problém z hlediska budoucího rozhodnutí EK⁵⁸, neboť i v rámci řízení o protiprávní podpoře může EK dospět k závěru, že se o veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU nejedná či že dané opatření sice představuje protiprávní veřejnou podporu, ale taková podpora je slučitelná s vnitřním trhem a tedy realizovatelná. I v tomto druhu řízení tak musí EK nejdříve posoudit, zda předmětné opatření vůbec veřejnou podporu zakládá či nikoliv.

Protiprávní VPo je taková podpora, která je realizována v rozporu s článkem 108 odst. 3 SFEU. Jedná se tedy o podporu, kterou členský stát/poskytovatel poskytl předtím, než EK přijala příslušné rozhodnutí, a to ať již z důvodu, že poskytovatel nevyčkal na vydání rozhodnutí v rámci zahájené notifikace nebo protože dané opatření vůbec nenotifikoval (např. z důvodu neznalosti předpisů pro veřejnou podporu nebo naopak poskytovatel si sám vyhodnotil, že dané opatření nenaplnuje kumulativně definiční znaky veřejné podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU). Dalším příkladem poskytnutí protiprávní podpory může být situace, kdy je program podpory realizovaný dle GBER a jehož průměrný roční rozpočet veřejné podpory přesahuje částku 150 milionů EUR. Pokud EK neschválila pro takový program evaluační plán, je možno uvedený program realizovat pouze po dobu šesti měsíců od jeho vstupu v platnost. Pokud bude program realizován (tj. bude poskytována podpora) i po uplynutí uvedeného šestiměsíčního období, bude ze strany poskytovatele poskytována protiprávní VPo. Pokud poskytovatel nesprávně aplikuje jakákoliv jiná ustanovení GBER, případně nejsou některé z podmínek GBER splněny, může se rovněž jednat o protiprávní veřejnou podporu a EK může zahájit příslušné řízení podle nařízení Rady (EU) č. 2015/1589.

Řízení ve věcech protiprávní podpory vede EK. Způsoby, jakými se EK dozví o existenci protiprávní podpory, mohou být různé. V první řadě je to zjištění na základě provedených kontrol stávajících opatření, a to jak ze strany auditních orgánů tak přímo EK v rámci jejího pravidelně prováděného ex post monitoringu oznámených (tj. notifikovaných, oznámených na základě GBER nebo poskytnutých v režimu SGEI) programů podpor. O existenci možné protiprávní podpory se EK může dozvědět rovněž na základě monitoringu tisku vydávaného v rámci příslušného členského státu a v neposlední řadě jsou to stížnosti třetích stran, typicky konkurentů nebo subjektů, jejichž oprávněné zájmy jsou podporou dotčeny, které mohou EK upozornit na údajnou protiprávní podporu.

V případě šetření protiprávní podpory může EK uplatňovat v zásadě stejný „dvoufázový“ postup jako v případě výše popsané notifikace: předběžné posouzení a v případě nutnosti i formální šetření. V rámci řízení o protiprávní podpoře však není EK v zásadě omezena žádnými lhůtami. V praxi tak takové řízení může trvat i několik let. V případě údajné protiprávní veřejné podpory zahrnuje postup EK některé specifické kroky: EK může z vlastního podnětu přezkoumat informace o údajné protiprávní podpoře získané z jakéhokoli zdroje. V případě stížností podaných zúčastněnou stranou (viz výše) přezkoumá tyto informace (stížnosti) bez zbytečného prodlení. EK je oprávněna si v rámci řízení o protiprávní podpoře vyžádat informace od dotčeného členského státu. Poněvadž, jak již bylo uvedeno, je EK oprávněna zahájit v rámci řízení o protiprávní podpoře rovněž formální šetření, v takovém případě je EK oprávněna vyžádat si informace rovněž od kteréhokoli členského státu, podniku nebo sdružení podniků i jinak nezúčastněných subjektů, které mohou přispět k objasnění podmínek na trhu, a to i pod hrozbou sankcí a penále ve smyslu procesního nařízení.

⁵⁸ Poskytnutí protiprávní podpory však může mít významné právní důsledky v řízeních před národními soudy, a to s ohledem na skutečnost, že národní soud může v případě konstatování protiprávní podpory nařídít její navrácení, a to včetně úroků. Národní soud může rovněž mj. rozhodnout o přiznání náhrady škody ve prospěch konkurentů (soutěžitelů) příjemce, která vznikla v důsledku protiprávní podpory. Tyto žaloby o náhradu škody směřují zpravidla proti poskytovateli podpory.

Než EK přijme konečné rozhodnutí v řízení o protiprávní podpoře, může vydat „příkaz k pozastavení podpory“, který pozastavuje realizaci jakékoliv protiprávní podpory právě do doby, než EK rozhodne o slučitelnosti takové podpory s vnitřním trhem. V případě, že jsou splněna určitá kritéria⁵⁹, může EK vydat „příkaz k (prozatímnímu) navrácení podpory“, který zakládá povinnost navrácení jakékoliv nezákonné podpory opět do doby, než EK rozhodne o slučitelnosti s vnitřním trhem. „Příkaz k navrácení podpory“ (možná, ale nepříliš běžná praxe) nelze zaměňovat s „rozhodnutím o navrácení podpory“ ze strany EK. „Příkaz k navrácení podpory“ je opatření, které může EK přijmout (při splnění určitých kritérií) předtím, než posoudí, zda je nezákonná podpora slučitelná s principy vnitřního trhu. Zatímco „rozhodnutí o navrácení podpory“ je standardním důsledkem zjištění, že nezákonná VPo není slučitelná s principy vnitřního trhu.

V případě podezření poskytovatele, že je poskytována protiprávní podpora (např. až v průběhu realizace programu vyvstanou ze strany poskytovatele či jiného subjektu pochybnosti o správném postupu z hlediska souladu s pravidly pro veřejnou podporu) je možno doporučit ukončení/přerušení jejího poskytování do doby, než je nalezena a aplikována příslušná výjimka nebo do doby vydání příslušného rozhodnutí EK v rámci notifikace. V opačném případě, kdy EK shledá takovou podporu neslučitelnou s vnitřním trhem, jsou příjemci vystaveni riziku povinnosti navrátit podporu a poskytovatel povinnosti vymoci takovou neslučitelnou podporu zpět.

8.4 Navrácení podpory

Jak je uvedeno výše, EK může ve svém rozhodnutí konstatovat, že se jedná o protiprávní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem. Taková podpora musí být navržena za účelem obnovení podmínek, které panovaly na dotčeném trhu před poskytnutím podpory. Podpora, která má být navržena v souladu s „rozhodnutím o navrácení podpory“, zahrnuje úrok stanovený EK. Zpravidla je úroková sazba, která má být použita pro navrácení podpory, roční procentní sazba stanovená Komisí pro každý kalendářní rok⁶⁰. Úrok se počítá od data, kdy byla nezákonná podpora dána k dispozici příjemci, do data jejího navrácení. Je třeba zdůraznit, že není povinností Komise specifikovat zcela přesně částku, která musí být navržena a postačí, pokud definicí podpory v rozhodnutí umožní členskému státu určit její přesnou výši. Navrácení podpory bude provedeno v souladu s postupy, které jsou stanoveny zákony daného členského státu, pokud tyto zákony umožňují neprodleně a faktické provedení tohoto rozhodnutí EK. Pokud dojde k jakémukoliv prodlení v realizaci „rozhodnutí o navrácení podpory“, je EK oprávněna předat tuto záležitost přímo Soudnímu dvoru EU (čl. 108 odst. 2 SFEU).

Na národní úrovni je proces navrácení veřejné podpory obsažen v § 7 zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Z tohoto ustanovení vyplývá, že pokud EK rozhodne o navrácení veřejné podpory, je příjemce povinen danou veřejnou podporu vrátit. V této souvislosti je poskytovatel povinen příjemce neprodleně vyzvat k navrácení veřejné podpory, a pokud tak příjemce neučiní, má poskytovatel povinnost veřejnou podporu odejmout podle zvláštního předpisu⁶¹ a není-li tento postup možný, podat žalobu na příjemce u soudu.

Skutečnost, že jde o protiprávní podporu (případně o zneužití podpory), může v rámci své působnosti dle nařízení č. 1303/2013 konstatovat také Auditní orgán. V takovém případě může Auditní orgán stanovit příslušnou finanční opravu na způsobilé výdaje a o navrácení podpory může být dále příslušným orgánem rozhodováno v řízení o porušení rozpočtové kázně (představuje-li poskytnutí

⁵⁹ i) podle ustálené praxe nejsou pochybnosti o tom, že dotyčné opatření má charakter podpory a ii) je nutné ihned jednat a iii) existuje závažné riziko podstatné a nenapravitelné újmy pro soutěžitele.

⁶⁰ Čl. 9 nařízení Komise č. 794/2004.

⁶¹ Např. zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

protiprávní podpory/zneužití podpory porušení rozpočtové kázně). Protiprávní veřejnou podporu/zneužití podpory může rovněž konstatovat Evropská komise v rámci výkonu auditní činnosti dle nařízení č. 1303/2013 a Evropský účetní dvůr.

8.5 Zneužití podpory

Zneužití veřejné podpory je definováno jako využití dané veřejné podpory příjemcem v rozporu s kladným rozhodnutím EK. Jedná se tedy o veřejnou podporu, kterou posuzovala EK (viz jednotlivé typy řízení výše) a u které ve vydaném rozhodnutí konstatovala, že tato podpora je slučitelná s vnitřním trhem. Zneužití podpory pak spočívá v jejím využití ze strany příjemce jiným způsobem, než za podmínek uvedených v rozhodnutí EK.

Řízení ve věcech zneužití podpory je obdobné jako v případě protiprávní podpory. I v případě zneužití podpory je možné její posouzení ze strany EK jakožto podpory slučitelné (např. z důvodu, že taková podpora vyhovuje jiným pravidlům platným v oblasti veřejné podpory než těch, podle kterých bylo o slučitelnosti původně rozhodnuto). EK je rovněž oprávněna zahájit formální šetření v případě pochybností o její slučitelnosti s vnitřním trhem. Rovněž v tomto typu řízení se neuplatní výše zmíněné lhůty pro přijetí rozhodnutí. Pro vydání rozhodnutí tak žádné lhůty stanoveny nejsou.

9 Orgány zúčastněné v procesu poskytování a kontroly veřejné podpory

Veškeré veřejné výdaje naplňující znaky veřejné podpory (viz kapitola 6.1 Definiční znaky veřejné podpory) a nesplňující žádnou ze zákonných výjimek není možné legálně uskutečnit bez získání souhlasu EK ohledně souladu opatření s fungováním vnitřního trhu EU. Zjednodušeně řečeno, je nezbytné přesvědčit EK, že zamýšlené opatření na podporu příjemce nebude ani potenciálně k újmě úsilí ostatních subjektů-konkurentů působících v oblasti, kam má podpora státu směřovat, a ve které alespoň potenciálně může docházet k aktivitě subjektů z jiných členských států EU.

Zcela nezastupitelnou úlohu, a zejména odpovědnost, má v tomto procesu poskytovatel veřejné podpory, obvykle orgán státní správy, samosprávy, či řídicí orgán operačního programu, hodlající poskytnout veřejné prostředky na určitou ekonomickou činnost. Poskytovatel je „pánem opatření“, majícím exkluzivní informace a argumenty a také pravomoc podle okolností kdykoliv rozhodnout o vlastním (ne)poskytnutí veřejné podpory, který ale také může, a často musí, zohledňovat připomínky ÚOHS/MZe a podmínky EK v zájmu schválení dotčeného opatření. Ať už jsou doporučení a požadavky těchto orgánů na dané opatření jakékoliv, směřují vždy k zajištění souladu navržené podpory s vnitřním trhem EU, resp. s pravidly hospodářské soutěže. Otázky potřebnosti, konkrétní podoby opatření a reakce na požadavky EK a ÚOHS/MZe však vždy zůstávají výhradní odpovědností poskytovatele.

K výše uvedenému kýženému souhlasu EK vede v ČR cesta přes ÚOHS/MZe, následně na úrovni EU přes Stálé zastoupení ČR při Evropské unii (dále také „SZ EU“) a příslušné generální ředitelství EK, nejčastěji pro hospodářskou soutěž (dále také „DG COMP“), ale také Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova⁶² a Generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov⁶³, až na kolegium 28 komisářů EU, tedy EK. Tento proces (notifikace) je podrobněji popsán v předchozí části.

9.1 ČR – Koordinační orgány

9.1.1 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Pravomoci ÚOHS, jakožto koordinačního orgánu v oblasti veřejné podpory, jsou vymezeny zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Tyto pravomoci, spočívající ve výkonu koordinační, poradenské, konzultační a monitorující činnosti, ÚOHS vykonává ve všech oblastech, s výjimkou oblasti zemědělství a rybolovu, přičemž tyto činnosti vykonává zejména ve vztahu k poskytovatelům veřejné podpory.

Poskytovatelé veřejné podpory jsou ze zákona povinni spolupracovat s ÚOHS ve všech scénářích projednávání veřejné podpory s EK. Zejména jsou poskytovatelé povinni vyžádat si předchozí stanovisko ÚOHS k podáním učiněným před zahájením řízení před EK a v jeho průběhu. Z praktického hlediska je nejen povinné, ale vzhledem k dlouholetým zkušenostem ÚOHS s vyjednáváním s EK i nanejvýš vhodné projednat s ÚOHS závčas veškeré záměry na poskytnutí veřejných výdajů.

Experti ÚOHS jsou prostřednictvím SZ EU i přímo v každodenním kontaktu s EK umožňujícím efektivní předběžné posouzení i případné následné oznámení a projednání veškerých veřejných podpor. **Základním předpokladem úspěšného projednání veřejné podpory s EK prostřednictvím Úřadu je včasné oznámení záměru poskytnout veřejnou podporu, nejlépe ještě ve fázi před zpracováním**

⁶² Označované také jako DG AGRI.

⁶³ Označované také jako DG MARE.

opatření. Takové načasování umožní promítnout zkušenosti ÚOHS a příslušnou rozhodovací praxi EU do opatření veřejné podpory již při jeho přípravě a je žádoucí prevencí případných nutných úprav, které jinak pravidelně EK při projednávání a posuzování veřejné podpory vyžaduje.

Kromě přípravných prací na opatřeních veřejné podpory poskytuje ÚOHS potřebnou asistenci i ve fázi **oficiálního oznámení veřejné podpory EK**, pokud jsou naplněny podmínky pro tuto tzv. **notifikaci**. ÚOHS ve spolupráci se SZ EU přispívá do procesu notifikace a jejího posouzení hmotněprávním i procesním poradenstvím. To stejné platí i v případě, že některá zainteresovaná strana napadne poskytnutí veřejných prostředků stížností k EK, a ta uzná za vhodné zahájit její šetření.

ÚOHS spolu s MZe rovněž vede registr bagatelních finančních prostředků státu, které není třeba oznámit EK, tzv. podpor *de minimis* (viz kapitola **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů. Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**), které je však poskytovatel povinen zaznamenat do RDM.

9.1.2 Ministerstvo zemědělství

Kromě ÚOHS disponuje pravomocemi koordinačního orgánu v oblasti veřejné podpory rovněž MZe pověřené touto rolí stejně jako ÚOHS zákonem č. 215/2004 Sb. Působnost MZe v oblasti veřejné podpory je omezena na odvětví zemědělství a rybolovu. MZe vykonává koordinační, poradenské, konzultační a monitorující činnosti, a to zejména ve vztahu k poskytovatelům veřejné podpory. Poskytovatelé se běžně na MZe obracejí za účelem konzultace souladu dotačních programů/opatření v jejich gesci s evropskými pravidly k veřejným podporám. MZe poskytovatelům nabízí součinnost při přípravě oznámení programů/opatření EK a samotné předání oznámení EK (a případných doplňujících informací vyžádaných EK) zajišťuje. Komunikačním mezičlánkem mezi MZe a EK je SZ EU, zejména jeho oddělení zemědělství a životního prostředí. MZe disponuje pouze poradní pravomocí a jeho výkladová, případně aplikační stanoviska k pravidlům pro veřejné podpory nemají právně závazný charakter. Právně závazné stanovisko k pravidlům veřejné podpory vydává pouze EK. Za účelem poskytnutí korektního výkladu pravidel k veřejným podporám MZe sporné či nejasné otázky s EK aktivně konzultuje.

Společně s ÚOHS MZe spravuje centrální registr podpor malého rozsahu a poskytuje metodické poradenství uživatelům RDM.

9.2 ČR – Národní soudy

Je třeba zmínit, že VPo nesplňující podmínky jakékoliv ze zákonných výjimek a zároveň (ještě) neschválená EK může být úspěšně napadena před národními soudy ČR. Ty jsou oprávněny rozhodovat zejména o tom, zda poskytnutí veřejných prostředků v konkrétním případě představuje veřejnou podporu ve smyslu SFEU a zda se jedná o podporu protiprávní, tedy poskytnutou před jejím oznámením EK a získáním souhlasu EK s jejím poskytnutím. Národní soudy disponují řadou dalších souvisejících pravomocí, zejména mohou nařídit prozatímní navrácení veřejné podpory do doby případného schválení podpory EK.⁶⁴ Nemohou však rozhodovat o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem EU, tedy podporu schválit, což náleží toliko EK⁶⁵.

Aktuálním trendem je zesílení spolupráce EK s národními soudy v případech veřejné podpory, například častější poradenství EK vůči národním soudům v konkrétních případech, a tedy určitá snaha o větší využití potenciálu národních soudů při řešení sporů ohledně existence veřejné podpory.

⁶⁴ Viz Oznámení Komise o prosazování právní úpravy státní podpory vnitrostátními soudy: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XC0409\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XC0409(01)&from=EN)

⁶⁵ K pravomocem národních soudů v oblasti veřejné podpory viz také poznámka pod čarou č. 55 shora.

9.3 EU - Evropská komise

EK je orgánem Evropské unie s výsadními pravomocemi v oblasti veřejné podpory. EK, která má za úkol hájit zájmy Evropské unie:

- 1) navrhuje veškerá hmotná i procesní pravidla pro veřejnou podporu v EU, pro která někdy potřebuje souhlas, ale často jen konzultaci členských států.
- 2) vytyčuje sektory vnitřního trhu EU, které jsou pro podporu způsobilé a z pohledu vývoje EU žádoucí, a určuje, za jakých podmínek a v jaké výši bude možné konkrétní podporu schválit.
- 3) následně má též zásadní slovo ohledně souladu výdajů členských států s takto nastavenými pravidly a s fungováním vnitřního trhu EU.
- 4) exkluzivně rozhoduje o slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem EU a pouze její pozitivní rozhodnutí umožňuje legální poskytnutí podpory příjemci a poskytuje jistotu ohledně stanoviska EK v případném následném řízení před soudy EU.
- 5) pravidelně monitoruje opatření zjednodušeně oznámená na základě blokové výjimky (GBER), a řadu z nich podrobuje detailnímu posouzení.
- 6) je rovněž oprávněna nařídít navrácení veškeré veřejné podpory, a to včetně úroků, která není v souladu s vnitřním trhem EU a/nebo nebyla EK včas oznámena a EK schválena (k poslednímu uvedenému viz kapitola 8.3.).
- 7) je vybavena nástroji pro získávání informací potřebných pro posouzení veřejné podpory, a to i pod hrozbou pokut a penále.

Pravomoci vyplývající z výhradního postavení EK v oblasti veřejné podpory jsou dalekosáhlé a jsou podrobně popsány v příslušných předpisech⁶⁶ a pro potřeby řízení o veřejných podporách českých poskytovatelů interpretovány ÚOHS/MZe.

Co se týče oblastí mimo zemědělství a rybolov, jsou rozhodnutí EK připravována Generálním ředitelstvím EK pro hospodářskou soutěž (DG COMP), jehož sektorově příslušnými odděleními jsou vedena předběžná a notifikační jednání o konkrétních oznámených opatřeních veřejné podpory či o stížnostech na ně. Schválená podpora nesmí být v rozporu s jakýmkoliv dalšími pravidly vnitřního trhu EU a DG COMP proto při přípravě rozhodnutí konzultuje rovněž další sektorově příslušná generální ředitelství EK.

Také v opačném směru je DG COMP oslovováno jinými generálními ředitelstvími, zcela pravidelně například Generálním ředitelstvím pro regionální a městskou politiku (DG REGIO), ohledně akceptovatelnosti zamýšlených opatření členských států z hlediska veřejné podpory. Dlužno upozornit, že v některých případech takto došlo k oslovení DG COMP až v pozdní fázi projednávání plánovaných výdajů s EK, kdy se náhle ukázala neprominutelná nezbytnost posouzení opatření z hlediska veřejné podpory, což mělo zásadní časový dopad. Bez ohledu na stanovisko/schválení opatření ze strany DG REGIO zůstává odpovědnost za poskytování pouze slučitelné podpory na příslušném orgánu ČR (tedy na poskytovateli) a pravomoc prohlásit podporu za slučitelnou s vnitřním trhem pouze na EK, tedy na DG COMP/DG AGRI/DG MARE.

V každém případě výsledek a rychlost projednávání veřejné podpory s DG COMP přímo závisí na intenzitě a kvalitě spolupráce s poskytovateli veřejné podpory, kterou EK zprostředkovává v případě ČR ÚOHS/MZe v součinnosti se SZ EU. Pro fázi vyjednávání s EK (tedy po řádném projednání s ÚOHS/MZe) je na místě zde znovu upozornit na nezbytnost včasného a zejména prioritního, či alespoň paralelního, projednání všech zamýšlených opatření podpory s DG COMP.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

Zde je vhodné zdůraznit, že EK klade důraz na přípravu oznámení veřejné podpory a související komunikaci ve spolupráci s kompetentními národními orgány, tedy koordinačními orgány v oblasti veřejné podpory, v ČR tedy s ÚOHS/MZe). Je proto nanejvýš nevhodné a kontraproduktivní pokoušet se o komunikaci s EK napřímo, tj. bez spolupráce s ÚOHS/MZe a následně SZ EU. I v případě takového pokusu EK vždy a důsledně vede jednání o zjištěných záměrech či poskytnuté veřejné podpoře s koordinačními orgány.

9.4 EU - Soudy EU

Rozhodnutí EK je možné napadnout v první instanci u tzv. Tribunálu, který je součástí Soudního dvora EU, a který posuzuje rozhodnutí EK z hlediska věcného i právního. Odvolání proti rozhodnutí Tribunálu je možné podat k Soudnímu dvoru EU, který se případem zabývá již pouze z hlediska správnosti aplikace práva. Soudní dvůr EU se v oblasti veřejné podpory zabývá také případnými žalobami EK na nesplnění povinnosti členských států navrátit neslučitelnou veřejnou podporu, které může vést k uložení pokuty a denního penále.

9.5 Kontrolní a auditní činnost Řídících orgánů, Auditního orgánu a Evropské komise dle obecného nařízení č. 1303/2013

V oblasti finančních prostředků poskytovaných na základě právních předpisů v ESI fondech může soulad s právními předpisy v oblasti VPo posuzovat jak Auditní orgán či ŘO v rámci veřejnosprávní kontroly, tak i EK (bez vazby na její výsadní pravomoci v oblasti VPo) a Evropský účetní dvůr, a to na základě přímo použitelných právních předpisů EU (zejména tzv. obecné nařízení č. 1303/2013).

10 Výjimky

V této části jsou detailně popsána **pravidla pro uplatňování výjimek z obecného zákazu veřejné podpory**, který vyplývá z článku 107, odst. 1 SFEU. Jedná se o:

- 1) blokové výjimky,
- 2) výjimku pro financování služeb obecného hospodářského zájmu,
- 3) výjimku pro podporu *de minimis* a
- 4) výjimku vyplývající z individuálního rozhodnutí EK po provedené notifikaci daného opatření veřejné podpory.

Z procedurálního hlediska lze výjimky pro poskytování veřejné podpory rozdělit na:

- a) výjimky z notifikační povinnosti, jejichž uplatněním je opatření veřejné podpory považováno za slučitelné s vnitřním trhem EU (případy 1 – 3 ve výčtu výše);
- b) výjimky na základě rozhodnutí EK k opatřením, jež podléhají notifikační povinnosti a jejichž slučitelnost s vnitřním trhem EU je podmíněna schválením EK v notifikačním procesu (případ 4 ve výčtu výše).

Veškeré uvedené výjimky (neboli právní tituly, příp. právní režimy) lze v rámci opatření spolufinancovaných z ESI fondů využívat. ŘO (případně ZS) by nicméně měl mít předem rozmyšleno a naplánováno, vůči kterým částem příslušného operačního programu tu kterou výjimku aplikuje. Každá z výjimek má svá specifika a nemusí být pro konkrétní část operačního programu vhodná či vůbec použitelná. ŘO by měl v rámci koncepce operačního programu zmapovat, ve kterých jeho částech (např. na úrovni prioritní osy/priority Unie, investiční priority/specifického cíle/prioritní oblasti, případně na úrovni konkrétních výzev) předpokládá poskytování veřejné podpory, a dále stanovit, kterou výjimku na tyto části operačního programu uplatní. Na jednu část (případně celý operační program) lze aplikovat i více výjimek, např. je možné dát žadatelům v rámci konkrétní části operačního programu možnost výběru poskytnutí podpory v režimu blokových výjimek nebo v režimu podpory *de minimis*.

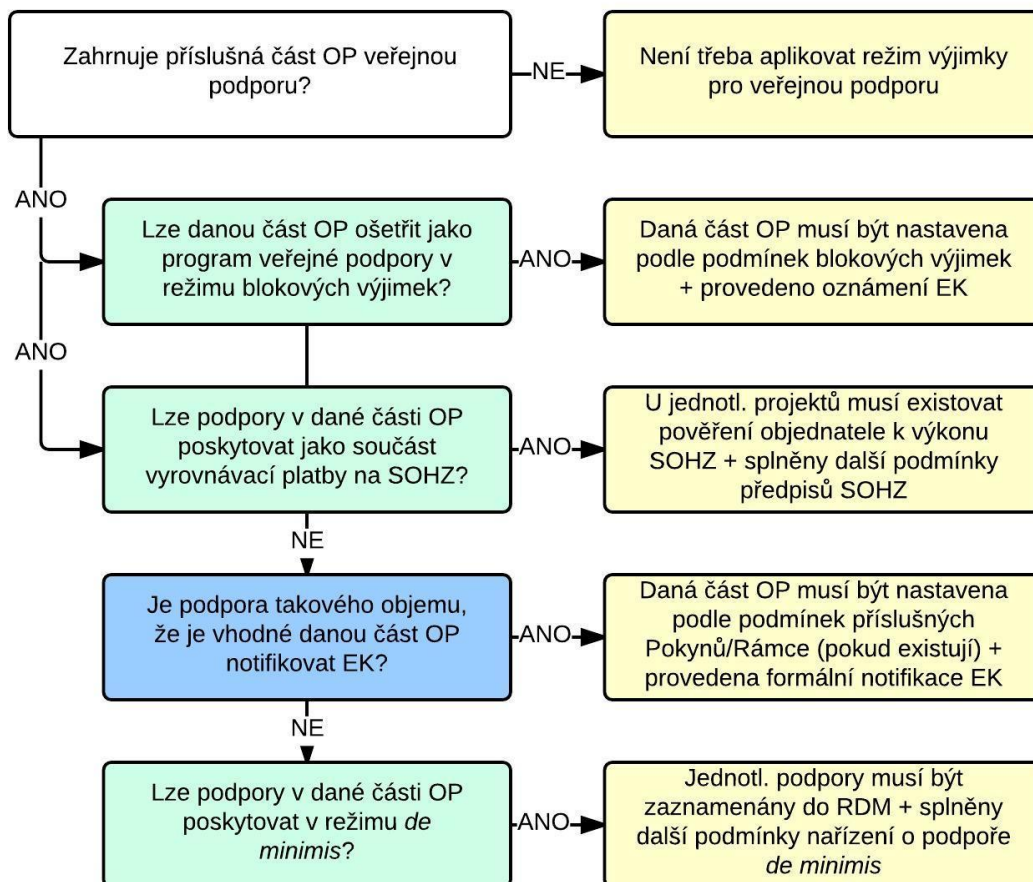
Při výběru vhodné výjimky je potřeba vzít v úvahu limitovaný věcný a finanční rozsah každé z výjimek a míru administrativní náročnosti.

S ohledem na omezení režimu podpory *de minimis* (zejm. maximální povolenou výši podpory, která se konkrétnímu příjemci sčítá za různé dotační aj. podpůrné tituly, a dále koncepci „jednoho podniku“) se doporučuje tento režim využívat až jako poslední možnost v případě, kdy nelze využít režim blokových výjimek, režim financování služeb obecného hospodářského zájmu a s ohledem na časovou a administrativní náročnost poskytovatel nehodlá opatření notifikovat EK. V případech, kdy ŘO dojde k závěru, že příslušnou část operačního programu, je potřeba notifikovat, jelikož není možné/vhodné použít „automatických“ výjimek uvedených výše pod písm. a), měl by neprodleně kontaktovat ÚOHS/MZE a zahájit přípravu notifikačního procesu.

O využití konkrétního režimu příslušné výjimky rozhoduje ŘO (poskytovatel), který je rovněž zodpovědný za splnění všech podmínek, které se k aplikaci příslušné výjimky váží. V případě nekorektní aplikace (podle míry pochybení) může docházet k poskytování protiprávní podpory, která v případě nálezu auditu nebo např. podané stížnosti a případného řízení EK o protiprávní podpoře může být předmětem navrácení, a to včetně úroků.

Následující schéma je určitým návodem pro rozhodování o aplikaci příslušných výjimek pro konkrétní část operačního programu (např. na úrovni prioritní osy/priority Unie, investiční priority/specifického cíle/prioritní oblasti, případně na úrovni konkrétních výzev), případně celý operační program:

Obrázek 4 Identifikace využitelné výjimky

10.1 Blokové výjimky

Blokovými výjimkami se rozumí souhrn právních předpisů použitelných na vymezený okruh přípustných typů veřejné podpory (tzv. kategorií „blokově vyňaté“ veřejné podpory), při jejichž dodržení je **daná VPo považována za slučitelnou s vnitřním trhem EU** a není nutné přistupovat k jejímu detailnímu přezkumu ze strany EK. Jde v současnosti o nejvyužívanější právní titul pro ošetřování veřejné podpory v rámci EU, včetně té, která je poskytována prostřednictvím ESI fondů. Původně byla horizontální pravidla pro „blokově vyňatou“ veřejnou podporu součástí více předpisů EK. Od roku 2008 pak byla většina těchto pravidel integrována do jednoho přímo aplikovatelného nařízení, tzv. obecného nařízení o blokových výjimkách (dále též „GBER“⁶⁷). Od 1. 7. 2014 je tímto nařízením, které obsahuje naprostou většinu legislativních pravidel pro využití režimu blokových výjimek, **nařízení Komise (EU) č. 651/2014** (celý název viz níže přehled legislativy). Specifická pravidla jsou vymezena zvláště pro odvětví zemědělství v nařízení Komise (EU) č. 702/2014 a také pro odvětví rybolovu a akvakultury v nařízení Komise (EU) č. 1388/2014. Uvedené nařízení Komise (EU) č. 651/2014 bylo pozměněno nařízením Komise (EU) č. 2017/1084 s účinností od 10.7.2017.

Základní výhodou využití právního režimu blokových výjimek je možnost vyhnout se notifikaci veřejné podpory a souvisejícímu schvalovacímu řízení s EK (viz kapitola 8 Procesní předpisy a notifikační proces) a dále relativně jednoduchá administrace. Z těchto důvodů by měl být režim blokových výjimek využíván – vedle výjimky pro služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „SGEI“) – prioritně, kromě jiného také z důvodu omezení režimu podpory *de minimis*. Při využití režimu blokových výjimek je nutné **důsledně dodržet podmínky předepsané příslušným nařízením o blokových výjimkách**, jelikož v případě zjištění nedostatků ze strany EK hrozí **pozastavení poskytování podpory u daného opatření, včetně možného zahájení řízení o protiprávní podpoře a dále odnětí možnosti řídicího orgánu využívat režim blokových výjimek do budoucna, a to i vůči jiným opatřením**.

Limitace podpory v rámci blokové výjimky

- ❖ Hlavním principem režimu blokových výjimek je limitace výše podpory konkrétního podporovaného projektu či činnosti, **tzv. maximální intenzita podpory**, vyjádřená jako procentní podíl z rozsahu způsobilých nákladů. Maximální intenzita je pro každou kategorii stanovena jinak s ohledem na její specifika. U některých kategorií je pak maximální intenzita dána rozdílem mezi rozsahem způsobilých investičních nákladů a předpokládaným či skutečně dosaženým provozním ziskem z investice.
- ❖ Využití režimu blokových výjimek je dále limitováno **prahy absolutních částek podpory** jednotlivému projektu nebo příjemci, které jsou rovněž pro každou kategorii stanoveny rozličně, přičemž není přípustné, aby se jednotlivé projekty uměle rozdělovaly tak, aby se vešly pod příslušný práh.
- ❖ Pro rozsáhlé programy veřejné podpory s rozpočtem veřejné podpory nad 150 mil. EUR ročně, na něž má být bloková výjimka využita, je pak potřeba provádět jejich evaluaci.
- ❖ Podporu v režimu blokových výjimek lze poskytnout na **vymezené kategorie projektů** v jakýchkoli hospodářských odvětvích, vyjma explicitně vyloučených. Dále nelze podporovat projekty přímo související s exportními činnostmi podniků, projekty podniků v obtížích a vyloučeny jsou i další typy podpor, jež jsou považovány za škodlivé pro fungování vnitřního trhu (blíže viz kapitola 10.1.3 Společná ustanovení GBER). Konkrétní typy projektů či činností, které je možné v režimu blokových výjimek podpořit, jsou definovány podmínkami konkrétních kategorií.
- ❖ Toto metodické doporučení se zaměřuje pouze na GBER jako nejčastěji využívaný předpis pro aplikaci režimu blokových výjimek a zejména na ty kategorie podpor v něm obsažené, které jsou či mohou být relevantní pro opatření veřejné podpory poskytované v rámci ESI fondů v programovém období 2014 – 2020 (podrobně viz kapitola 10.1.4 Zvláštní ustanovení GBER pro jednotlivé kategorie).

⁶⁷ Z anglického General Block Exemption Regulation.

U operačních programů, v nichž se předpokládá ošetření veřejné podpory v souladu s podmínkami některé z kategorií blokových výjimek, je nutné tyto podmínky adekvátně reflektovat v programové, implementační, resp. související dokumentaci k realizaci operačního programu a koncipovat jednotlivé programy podpory⁶⁸, v nichž se pak bude podpora jednotlivým projektům dle podmínek právní úpravy blokových výjimek poskytovat.

10.1.1 Přehled relevantní legislativy

- Nařízení EK (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (tzv. obecné nařízení o blokových výjimkách – GBER).
- Nařízení Komise (EU) 2017/1084 ze dne 14. června 2017, kterým se mění nařízení (EU) č. 651/2014, pokud jde o podporu na přístavní a letištní infrastrukturu, prahové hodnoty oznamovací povinnosti pro podporu na kulturu a zachování kulturního dědictví a pro podporu na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu a režimy regionální provozní podpory pro nejvzdálenější regiony, a mění se nařízení (EU) č. 702/2014, pokud jde o výpočet způsobilých nákladů⁶⁹
- Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem (tzv. zemědělské nařízení o blokových výjimkách – ABER).
- Nařízení Komise (EU) č. 1388/2014 ze dne 16. prosince 2014, kterým se určité kategorie podpory pro podniky působící v oblasti produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh prohlašují za slučitelné s vnitřním trhem podle článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (tzv. rybářské nařízení o blokových výjimkách – FBER).

10.1.2 Hlavní změny zavedené novým nařízením Komise č. 2017/1084

Dne 10. 7. 2017 nabylo účinnosti nařízení Komise (EU) č. 2017/1084. Cit. nařízení přineslo zásadní změnu, a to rozšíření stávajícího GBER o nové kategorie podpory, a sice podporu pro regionální letiště a podporu pro přístavy. Změny spočívají také v úpravě či zpřesnění některých ustanovení a definic. Byly rovněž zavedeny definice nové, a to v souvislosti s nově vloženými kategoriemi podpor či nově vloženými povinnostmi (např. v kontextu regionální investiční podpory).

Některé další změny zavedené nařízením Komise (EU) č. 2017/1084:

- zvýšení oznamovacího limitu pro podporu v oblasti kultury a pro sportovní/multifunkční infrastrukturu
- změny související s prováděním kontroly opatření podpory
- nový typ transparentní podpory – podpora ve formě prodeje pozemků za cenu nižší než tržní
- v souvislosti s regionální investiční podporou povinnost poskytovatele vyžádat si od příjemce prohlášení o nepřemístění investice

⁶⁸ Česká verze GBER hovoří o „režimech podpory“ (v angličtině „aid schemes“ – viz jeho definice v čl. 2, odst. 15 GBER), nicméně v materiálu je používán zavedenější pojem „program podpory“. Je však třeba upozornit, že pojem „program podpory“ není (resp. nemusí být) totožný s pojmem „operační program“, jeden operační program může obsahovat vícero programů podpory (stanovených např. na úrovni prioritní osy/priority Unie, investiční priority/specifického cíle/prioritní oblasti, případně na úrovni konkrétních výzev).

⁶⁹ V následujícím textu je odkazováno na konsolidované znění publikované v Úředním věstníku L 187, s. 1, ze dne 20. 6. 2017.

- podporu pro podniky v obtížích lze poskytnout kromě stávající kategorie podpory na náhradu škod v důsledku přírodních pohrom poskytnout také v rámci kategorie podpory programů na zahájení činnosti či pro regionální provozní podporu (tato však neplatí pro ČR)

10.1.3 Společná ustanovení GBER

Každé opatření veřejné podpory, na něž má být využito GBER, musí kromě **specifických podmínek** pro příslušnou kategorii naplňovat rovněž **společné podmínky** popsané v kapitolách I a II GBER (články 1 – 12), které jsou dále jednotlivě rozebrány. Tyto podmínky platí jak pro programy podpory, tak pro podpory poskytované ad hoc, tedy mimo program podpory. V rámci systematiky operačních programů lze předpokládat, že bude GBER využíván na programy podpory, které ŘO v souladu s doporučenými postupy nastaví. O **podporách ad hoc** v operačních programech lze uvažovat jen tehdy, pokud je předpoklad, že v rámci dané části operačního programu (prioritní osa/priority Unie, investiční priorita/specifický cíl/prioritní oblast, výzva) bude mezi projekty nezakládajícími veřejnou podporu podpořen projekt zakládající veřejnou podporu pouze ojedinele a daná část operačního programu sama o sobě tedy nebude ošetřena jako program podpory.

10.1.3.1 Použitelnost GBER

Pravidla režimu blokových výjimek lze využít pouze ve vztahu k podpoře projektů, které věcně spadají do jedné či více taxativně vyjmenovaných kategorií GBER. Nařízení definuje celkem **14 základních kategorií**, přičemž některé se člení na další podkategorie. Celkem je v GBER obsaženo 46 blokových výjimek pro veřejnou podporu různých typů hospodářských činností/projektů (přehled viz příloha 3 Přehled kategorií Nařízení Komise (EU) č. 651/2014), u nichž je předem předpokládán jejich pozitivní socioekonomický přínos.

Věcné zařazení pod některou z kategorií však není jediným limitujícím faktorem využitelnosti GBER. Z působnosti GBER jsou **vyloučeny podpory do odvětví zemědělské prvovýroby, rybolovu a akvakultury** (s určitými výjimkami). Podpora do těchto odvětví se řídí výše uvedenými odvětvově specifickými nařízeními o blokových výjimkách, GBER však i v rámci těchto odvětví umožňuje poskytovat podporu na vzdělávání, přístup malých a středních podniků k financování, vědu/výzkum/inovace, podporu na znevýhodněné pracovníky a na ochranu životního prostředí (pouze odvětví zemědělské prvovýroby). V odvětví zpracování a uvádění zemědělských produktů na trh je podpora z aplikace GBER vyloučena, pokud by mohlo docházet k (nepřímému) zvýhodnění zemědělského prvovýrobce. GBER nelze využít dále na usnadnění uzavírání nekonkurenceschopných uhelných dolů. Některá **další odvětví jsou vyloučena z využití podmínek kategorie regionální podpory**, v rámci jiných kategorií však podporu dle GBER získat mohou. Pokud má podporu získat příjemce (viz kapitola 10.1.4.1 Regionální podpora), který je aktivní jak ve způsobilém, tak ve vyloučeném odvětví, musí být účetně zajištěno, že podporou bude zvýhodněna pouze činnost/projekt v rámci způsobilého odvětví.

GBER **nelze využít na podporu činností souvisejících s exportem**, a to jak do třetích zemí, tak do zemí EU, a dále na podporu, která by byla podmíněna **využitím tuzemských produktů na úkor dovážených**. Z působnosti GBER jsou vyloučeny další podpory, které by porušovaly obchodní právo EU – podpora nesmí být **podmíněna povinností příjemce mít ústředí, nebo být usazen převážně v daném členském státě**. Podmínka mít zde provozovnu nebo pobočku je však přípustná. Stejně tak by měla být přípustná podmínka realizace podpořeného projektu v daném státě (regionu). Příjemce dále nesmí být omezen v možnosti využití výsledků výzkumu a vývoje v jiných členských státech.

Aby bylo možné využít GBER, musí program podpory ve svých podmínkách **výslovně vylučovat podporu podniku, vůči němuž byl v návaznosti na rozhodnutí EK o neslučitelné protiprávní**

podpoře poskytnuté týmě členským státem vystaven inkasní příkaz (tj. příkaz k navrácení podpory), který dosud nebyl splacen⁷⁰. Tuto podmínku řada poskytovatelů zapomíná vložit do programu, je však třeba dbát na to, aby podmínky programů podpory v příslušné dokumentaci tuto podmínku skutečně obsahovaly a celý program podpory se tak zbytečně nevystavoval riziku neaplikovatelnosti režimu blokových výjimek po případné kontrole EK.

GBER dále neumožňuje poskytovat podporu podnikům v obtížích⁷¹. Této skutečnosti věnuje Evropská komise zvýšenou pozornost, je tedy možno doporučit v textu programu explicitně zmínit vyloučení podniků v obtížích z okruhu příjemců podpory dle GBER.

Rozsáhlé programy podpor, tj. programy podpory, jejichž průměrný roční rozpočet veřejné podpory přesahuje 150 milionů EUR, musí být podrobeny povinné evaluaci dle vytvořené metodiky EK⁷². K takovému programu podpory musí poskytovatel vytvořit evaluační plán a předložit jej ke schválení ve standardním notifikačním řízení EK (tedy procedurálně stejně jako je popsáno v kapitole 8 Procesní předpisy a notifikační proces). Pouze v případě, že jej EK do šesti měsíců od předložení schválí, je možno na tento program podpory nadále aplikovat režim blokových výjimek. Výsledky evaluace pak slouží jako závazný podklad pro konstrukci navazujícího programu.⁷³

10.1.3.2 *Transparentní forma podpory*

Podpora musí být poskytnuta v transparentní formě, tj. v takové, u níž lze předem přesně vypočítat její hrubý grantový ekvivalent bez nutnosti provádět hodnocení rizik. **Hrubým grantovým ekvivalentem** (dále též „HGE“) se rozumí přepočet jiných, než dotačních forem veřejné podpory, na ekvivalent dotace za účelem určení výše podpory a prokázání, že maximální intenzita podpory a práh absolutní částky podpory nejsou překročeny.

Za transparentní podporu dle čl. 5 GBER se považují:

- dotace,
- úrokové dotace,
- zvýhodněné půjčky, pokud je HGE vypočten pomocí platné referenční sazby⁷⁴,
- záruky, pokud je HGE vypočítán na základě premií „safe-harbour“ nebo na základě EK předem schválené metodiky,
- daňová zvýhodnění, pokud je stanovena horní mez zajišťující nepřekročení prahových hodnot (intenzity podpory a absolutního prahu),
- finanční nástroje dle zvláštních kategorií podpory (kategorie rizikového financování MSP, kategorie regionální urbanistické podpory, kategorie podpory na zvýšení energetické účinnosti budov),

⁷⁰ Vyjma podpor na náhradu škod způsobených přírodními pohromami, režimů podpory na zahájení činnosti a režimů regionální provozní podpory, za předpokladu, že se v rámci těchto režimů nedostává podnikům v obtížích příznivějšího zacházení než jiným podnikům. Blíže viz <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/nesplacene-inkasni-prikazy.html>.

⁷¹ Blíže viz <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/podniky-v-obtizich.html>.

⁷² Pracovní dokument útvarů EK – Společná metodika pro hodnocení státní podpory.

⁷³ Podle šetření ÚOHS provedeného mezi zástupci operačních programů 2014-2020 v dubnu 2014 by se tento evaluační práh neměl vztahovat na žádný operační program v programovém období 2014-2020, ani jeho relevantní část, a to z toho důvodu, že většina z nich má být rozčleněna na více programů podpory s nižšími objemy průměrných ročních rozpočtů. Pokud by některý ŘO zjistil, že dle finální alokace prostředků některá z částí operačního programu, na niž má být využit režim blokové výjimky, bude pravděpodobně představovat program podpory přesahující tento limit, měl by se neprodleně obrátit na ÚOHS a zahájit přípravu evaluačního plánu za účelem jeho předložení EK ke schválení.

⁷⁴ Aktuální referenční sazby k dohledání zde:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

- půjčky, jejichž splácení závisí na výsledcích projektu (tzv. vratné zálohy), pokud jejich celková nominální výše nepřesahuje prahové hodnoty, nebo pokud byla metodika pro výpočet jejich HGE předem schválena EK,
- podpora ve formě prodeje nebo pronájmu hmotného majetku pod úrovní tržních sazeb, pokud je hodnota stanovena buď nezávislým odborným posudkem před transakcí, nebo odkazem na veřejně dostupnou, pravidelně aktualizovanou a obecně uznávanou referenční hodnotu.

10.1.3.3 Motivační účinek

VPo obecně musí mít pro příjemce motivační účinek, tj. měla by vést příjemce k realizaci takového projektu/činnosti, který by bez obdržení podpory při využití pouze soukromých prostředků v dané kvalitě a rozsahu nerealizoval. Čl. 6 GBER umožňuje jednodušší ověřování tohoto principu tak, že považuje podmínku motivačního účinku za splněnou tehdy, pokud **příjemce předloží poskytovateli písemnou žádost o podporu před zahájením prací na projektu/činnosti**.

V předložené žádosti o podporu musí žadatel v souladu s GBER poskytnout tyto údaje:

- název a velikost podniku (tzn. malý, střední nebo velký podnik dle definice v Příloze I GBER),
- popis projektu, termín jeho zahájení a ukončení,
- umístění projektu,
- seznam nákladů projektu (doporučuje se rovněž rozčlenění na způsobilé a nezpůsobilé),
- druh podpory (např. dotace, půjčka, záruka apod.) a výše potřebné (požadované) veřejné podpory.

Všechny tyto údaje by měly být začleněny do standardních formulářů žádostí o podporu, které žadatelé předkládají ŘO v rámci vyhlášených výzev k vyhodnocení.

U některých kategorií se motivační účinek **předpokládá automaticky**, tj. nemusí být splněna ani podmínka podání žádosti před zahájením prací na projektu ani doložení motivačního účinku v případě ad hoc podpory pro velký podnik tak, jak je popsáno níže v textu. Jde o kategorie:

- podpora kultury a zachování kulturního dědictví,
- podpora na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami,
- podpora přístupu MSP k financování,
- podpora na nábor znevýhodněných pracovníků a na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením⁷⁵.

V rámci těchto kategorií k prokázání motivačního účinku postačí naplnění zvláštních podmínek předepsaných pro danou kategorii.

O něco obtížnější je naopak prokázání motivačního účinku v případě **podpory poskytnuté velkému podniku ad hoc (tedy jednotlivé podpory poskytnuté mimo program podpory)**. Pokud by podpora koncipovaná jako podpora *ad hoc* směřovala velkému podniku, musí ŘO za účelem prokázání naplnění motivačního účinku po žadateli požadovat doložení dodatečné dokumentace, z níž bude ověřitelné, že:

- a) v případě regionální investiční podpory je realizován projekt, který by bez poskytnutí podpory nebyl v daném regionu realizován nebo by zde nebyl dostatečně ziskový;

⁷⁵ Dále také kategorie regionální provozní podpory, podpory v podobě úlev na ekologických daních podle směrnice 2003/96/ES, sociální podpory na dopravu obyvatel odlehlých regionů. V rámci operačních programů se nicméně nepředpokládá jejich uplatnění.

- b) v případech ostatních kategorií podpora přispívá k významnému nárůstu rozsahu projektu/činnosti, nebo významnému zvýšení celkové částky vynaložené příjemcem na projekt/činnost, nebo významně urychluje dokončení příslušného projektu/činnosti.

Forma a obsah této dokumentace není předepsána a je na poskytovateli, aby tento požadavek adekvátně formuloval. Nejúčinnějším způsobem je požadovat v tomto případě po žadateli zpracování tzv. **kontrafaktuální analýzy**, tedy hypotetické situace chování žadatele v případě, že by nezískal podporu. Pokud z analýzy věrohodně vyplýne, že projekt by vůbec nebyl realizován, resp. pouze v omezené míře (podle odrážky b), lze považovat motivační účinek za splněný a podporu lze poskytnout. EK explicitně sdělila, že v případech ověřování motivačního účinku *ad hoc* podpory velkým podnikům nestačí prokázání podmínek v odrážkách a) a b) prostřednictvím čestného prohlášení, ale žadatel musí vždy doložit podrobnější analýzu.

Příklad 1: Město plánuje projekt výstavby významné sportovní haly, v níž se budou pořádat i mezinárodní sportovní a kulturní akce. Projekt tedy zakládá veřejnou podporu. Město si nechá zpracovat projektovou dokumentaci včetně studie proveditelnosti a následně podá žádost o podporu z operačního programu. Až poté podepíše smlouvu s vysoutěženým dodavatelem stavebních prací. Motivační účinek je tedy naplněn, jelikož práce na projektu byly zahájeny až po podání žádosti o podporu a projekt tak lze podpořit za podmínek čl. 55 GBER. Náklady vynaložené příjemcem na studie proveditelnosti před podáním žádosti o podporu však podpořit nelze, resp. lze je podpořit pouze v režimu *de minimis*.⁷⁶

Příklad 2: Město plánuje projekt výstavby významného muzea s četnou zahraniční návštěvností. Projekt tedy zakládá veřejnou podporu. Město vypíše veřejnou zakázku a vysoutěžený dodavatel zahájí stavební práce. Město zjistí, že s ohledem na vyšší náklady projektu, by mohlo využít dotaci z operačního programu. Přestože již byly zahájeny stavební práce, podá žádost o podporu. Jelikož u podpory kultury a zachování kulturního dědictví je motivační účinek považován za splněný automaticky, lze projekt financovat za podmínek čl. 53 GBER.

Příklad 3: V rámci dotačního programu, který nebyl předem ošetřen jako program podpory, jelikož zde neexistoval předpoklad podporování projektů, které budou zakládat veřejnou podporu, se přeci jen objeví individuální projekt velkého podniku, který dle posouzení poskytovatele veřejnou podporu zakládá. Tuto podporu lze poskytnout např. v rámci kategorie GBER na ochranu životního prostředí. Vzhledem k absenci dříve oznámeného programu podpory se tedy jedná o podporu *ad hoc*, kterou poskytovatel musí oznámit samostatně a zároveň si vyžádat od žadatele dodatečnou dokumentaci k ověření motivačního účinku.

⁷⁶ U podpor vyžadujících dodržení motivačního účinku se náklady vynaložené před podáním žádosti o podporu mohou zahrnout do způsobilých nákladů pouze v případě financování takových nákladů v režimu *de minimis*, přičemž před podáním žádosti o podporu mohou být vynaloženy pouze takové náklady, které nejsou považovány za zahájení prací ve smyslu čl. 2 odst. 23 GBER.

10.1.3.4 Intenzita podpory a způsobilé náklady

Maximální intenzita podpory u konkrétních projektů/činností je stanovena příslušnými zvláštními ustanoveními GBER – viz hodnoty v tabulkách u jednotlivých kategorií v kapitole 10.1.4 Zvláštní ustanovení GBER pro jednotlivé kategorie.

Podmínky jednotlivých kategorií rovněž vymezují rozsah způsobilých nákladů. Je třeba upozornit na to, že **rozsah způsobilých nákladů dle GBER bývá u některých kategorií užší, než rozsah způsobilých nákladů podle předpisů pro ESI fondy**. Všechny způsobilé náklady se dle čl. 7 GBER uvádějí v částkách před srážkou daně a musí být doloženy písemnými doklady, které musí být jasné, konkrétní a aktuální. Příjemce tedy musí ŘO dokládat způsobilé náklady příslušnou fakturační aj. dokumentací. Výši způsobilých nákladů lze nicméně vypočítat rovněž zjednodušeným vykazováním podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, pokud je daná operace alespoň částečně financována z fondu Unie, u něhož je možné použít toto zjednodušené vykazování nákladů, a daná kategorie nákladů je způsobilá podle příslušného ustanovení GBER.

Způsobilé náklady by se rovněž měly diskontovat na hodnotu platnou v době poskytnutí podpory. Rovněž podpora, která je vyplácena příjemci v několika splátkách (např. při etapovém rozdělení projektu) by se měla diskontovat na hodnotu platnou v době poskytnutí podpory. Nicméně pro řádné provedení diskontace podpory musí existovat předpoklady.⁷⁷ Pro účely diskontace se využije diskontní sazba EK⁷⁸ platná v době poskytnutí podpory.

10.1.3.5 Kumulace

Pokud jeden projekt získává podporu z více veřejných zdrojů, je nutné sledovat pravidla kumulace. Zjednodušeně řečeno je třeba sčítat veškerou veřejnou podporu, při omezení podpory intenzitou rovněž podporu *de minimis*, na **stejně způsobilé náklady** tak, aby nedošlo k překročení příslušných prahových hodnot (maximální intenzity podpory a absolutního prahu). Pokud projekt čerpá podporu z programu centrálně řízeného orgány EU (což není VPo, jelikož není splněn znak přičitatelnosti podpory státu) a zároveň čerpá veřejnou podporu (např. z operačního programu), je pro určení dodržení prahových hodnot relevantní pouze tato VPo, nicméně musí být dodrženy limity veřejného financování stanovené právem EU.

Příklad: Projekt průmyslového výzkumu získal podporu z centrálně řízeného programu EU Horizon 2020 a zároveň žádá o podporu z operačního programu. Program Horizon 2020 umožňuje takovýto projekt podpořit maximálně do výše 70 % způsobilých nákladů, ovšem projekt získal z programu Horizon např. pouze 60% způsobilých nákladů. GBER umožňuje veřejnou podporu projektům průmyslového výzkumu max. ve výši 50 % způsobilých nákladů. VPo projektu podle podmínky GBER tedy může činit max. 50 %, celková podpora podle podmínky programu Horizon může činit max. 70%. Jestliže projekt získal 60 % z programu Horizon, z operačního programu může získat dodatečnou podporu max. ve výši 10 % způsobilých nákladů.

V případě, že dochází ke kumulaci podpory vůči **různým identifikovatelným způsobilým nákladům**, nedochází de facto k souběhu podpory a každý separátní soubor způsobilých nákladů lze dle GBER financovat do příslušné maximální intenzity. **Pokud dochází ke kumulaci vůči shodným – částečně či plně se překrývajícím – způsobilým nákladům, nesmí souběhem podpory dojít k překročení maximální intenzity či absolutní prahové hodnoty stanovené pro příslušnou kategorii.** Totéž platí v případě, že by projekt na shodné náklady kumuloval podporu v režimu blokové výjimky a v režimu

⁷⁷ V rámci OP zejm. musí být v okamžiku vydání právního aktu poskytnutí podpory znám harmonogram proplácení jednotlivých žádostí o platbu.

⁷⁸ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference.html

podpory *de minimis*. Jedinou kategorií, kde lze při kumulaci povolit překročení maximální intenzity či absolutní prahové hodnoty je podpora ve prospěch pracovníků se zdravotním postižením.

Pro praxi adekvátního přezkumu dodržení pravidla kumulace ze strany ŘO lze doporučit **zařadit do standardních formulářů žádostí o podporu údaj o výši čerpání jiné podpory z veřejných zdrojů na způsobilé náklady předloženého projektu** (lze požadovat separátně informaci, zda a v jaké výši žadatel získal podporu ve vztahu k danému projektu z některého z centrálně řízených programů EU, jinou podporu dle GBER a nebo podporu v režimu *de minimis*). Případně zařadit do podmínek programu striktnější podmínku a požadovat čestné prohlášení o tom, že projektu nebyla poskytnuta z veřejných zdrojů žádná jiná podpora.

Příklad 1: Velký podnik získal na výstavbu nového výrobního závodu regionální investiční podporu formou investiční pobídky. Zároveň žádá o regionální investiční podporu formou dotace na tutéž investici. Poskytovatel dotace musí ověřit výši podpory, která byla projektu poskytnuta v rámci investiční pobídky, a projekt dofinancovat maximálně tak, aby výše obou podpor nepřesahovala ve vztahu ke shodným způsobilým nákladům 25 % těchto investičních nákladů. Pokud již investiční pobídka představuje podporu ve výši 25 % investičních nákladů, nelze projekt dodatečně financovat.

Příklad 2: Projekt významného muzea, kde se počítá s četnou zahraniční návštěvností (a tedy zakládá veřejnou podporu), získal od města ad hoc podporu formou záruky dle GBER. Zároveň investor žádá o podporu z operačního programu. ŘO musí u žadatele (případně ověřit i u města) zjistit výši podpory, která byla poskytnuta⁷⁹ od města – a která by měla být přepočítána na HGE – a projekt případně dofinancovat pouze tak, aby v součtu byla dodržena maximální intenzita podpory podle podmínek kategorie podpory sportovní a multifunkční rekreační infrastruktury (80 %, nebo 100 % s odečtením provozního zisku).

Příklad 3: Podnik získal na realizaci podnikatelského projektu podporu z krajského rozpočtu v režimu podpory *de minimis*. Zároveň žádá na částečně shodné způsobilé náklady tohoto projektu o podporu v režimu blokových výjimek z operačního programu. ŘO musí ověřit výši obdržené podpory *de minimis* a zajistit, aby součet obdržené podpory *de minimis* a podpory z OP nepřekročil maximální intenzitu podpory dle příslušné kategorie GBER.

V případech MSP, které čerpaly podporu na přístup k financování nebo na zahájení činnosti dle zvláštních kategorií GBER, u nichž nelze identifikovat způsobilé náklady, mohou tyto podniky získat i další podporu na projekty, u nichž způsobilé náklady identifikovat lze, přičemž podpora na přístup k financování nebo na zahájení činnosti se nijak nezohledňuje.

10.1.3.6 Oznamovací a informační povinnost

O zahájených programech podpory i o poskytnutých podporách ad hoc v režimu blokových výjimek musí být EK informována. V případě, že ŘO adekvátně nastaví podmínky části operačního programu (jak bylo uvedeno, tato část může být vymezena na úrovni prioritní osy/priority Unie, investiční priority/specifického cíle/prioritní oblasti, případně na úrovni konkrétních výzev) v souladu s GBER, tak aby bylo možné v této části operačního programu uplatnit režim blokových výjimek, musí dále vyplnit tzv. oznamovací formulář, který tvoří přílohu II GBER a je v editovatelné verzi ke stažení na stránkách ÚOHS⁸⁰. Doporučuje se, aby ŘO (nebo ZS) tento formulář zaslal předem ÚOHS ke kontrole a revizi a po vzájemném schválení finální verze jej ÚOHS prostřednictvím příslušného informačního systému postoupí EK, čímž dojde k oficiálnímu oznámení opatření podpory v souladu s čl. 11, písm. a) GBER.

⁷⁹ Podpora je poskytnuta v okamžiku, kdy je dána záruka, nikoli v okamžiku, kdy je záruka použita nebo kdy dojde k placení podle podmínek záruky (viz Sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk (2008/C 155/02).

⁸⁰ http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/formular-GBER-cs.doc

Toto **oficiální oznámení musí být učiněno nejpozději do 20 pracovních dnů od vstupu programu v účinnost**, resp. od data poskytnutí podpory ad hoc.

Podle povahy programu se vstupem programu v účinnost rozumí:

- Datum, od něž je možno zahájit poskytování jednotlivých podpor příjemcům
 - Datum nabytí účinnosti právního předpisu, který vymezuje pravidla programu a po němž je možno zahájit poskytování jednotlivých podpor příjemcům
 - Datum oficiálního vyhlášení první výzvy k podávání žádostí o podporu
 - Datum jiného úkonu poskytovatele, jímž oficiálně stvrzuje existenci programu podpory a dává najevo, že žadatelé mohou zahájit přípravu žádostí o podporu s perspektivou možného získání podpory.
- Připravený formulář je vhodné zaslat na ÚOHS s adekvátním předstihem tak, aby se revize a finalizace formuláře stihla ve 20denní oznamovací lhůtě. Podrobnější návod k vyplnění oznamovacího formuláře je ke stažení na stránkách ÚOHS⁸¹.

Jakákoli podstatná změna **programu či podpory ad hoc** (např. prodloužení doby trvání, rozšíření o další kategorie podpor či zahrnutí nových způsobilých odvětví, zvýšení rozpočtu, zásadní změny v kritériích pro výběr podporovaných projektů apod.) musí být oznámena do 20 pracovních dnů od její účinnosti prostřednictvím ÚOHS Evropské komisi.

Při administraci programů podpory v režimu blokových výjimek musí mít ŘO na paměti také dodržování **informační povinnosti** podle § 5, odst. 1, písm. a) zákona č. 215/2004 Sb. Každoročně do 30. 4. je třeba informovat ÚOHS o souhrnných částkách podpory, které byly v rámci jednotlivých programů (příp. podporách ad hoc) příjemcům reálně vyplaceny v souladu s GBER. Informace o způsobu plnění informační povinnosti jsou s předstihem každoročně zveřejňovány na stránkách ÚOHS sekci Veřejná podpora – aktuality z veřejné podpory⁸².

Od 1. 7. 2016 je povinností poskytovatelů (ŘO nebo ZS) evidovat informace o programech podpory, v nichž se poskytují jednotlivé podpory přesahující 500 tisíc EUR, stejně jako informace o těchto jednotlivých podporách, do speciálního informačního systému EK, tzv. Transparency Award Module. Tyto informace jsou rovněž v souladu se zásadou transparentnosti v tomto systému veřejně dohledatelné.⁸³

10.1.3.7 *Kontroly EK*

EK pravidelně provádí na vzorku vybraných programů podpory realizovaných v režimu blokových výjimek kontrolu dodržování veškerých společných i zvláštních podmínek GBER. Jde o zvláštní typ kontrolního řízení EK (tzv. monitoring) prováděné nad rámec standardních auditních řízení prováděných podle předpisů pro ESI fondy.

Za účelem provádění této kontroly musí všichni poskytovatelé v souladu s čl. 12 GBER **uchovávat záznamy o poskytnutí veškerých podpor v rámci programu podpory po dobu 10 let** od poskytnutí podpory poslednímu příjemci. Uchovávat by se měla programová dokumentace s podmínkami programu, podané žádosti, právní akty o poskytnutí/převodu podpory a další podklady a přílohy žadatelů, poskytovatele či např. externích hodnotitelů, na základě nichž je zpětně ověřitelné, že byly dodrženy veškeré podmínky společných i zvláštních ustanovení GBER. Kontrolní řízení EK probíhá v koordinaci ÚOHS obdobně jako řízení o notifikaci podpory a může být zahájeno kdykoli od data zahájení programu až do 10 let po jeho skončení.

⁸¹ http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/GBER_navod.pdf

⁸² <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/aktuality-z-verejne-podpory.html>

⁸³ Blíže viz Metodika k plnění povinnosti transparentnosti dostupná na <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/evidencni-povinnost-poskytovatelu-transparentnost-podpor.html>

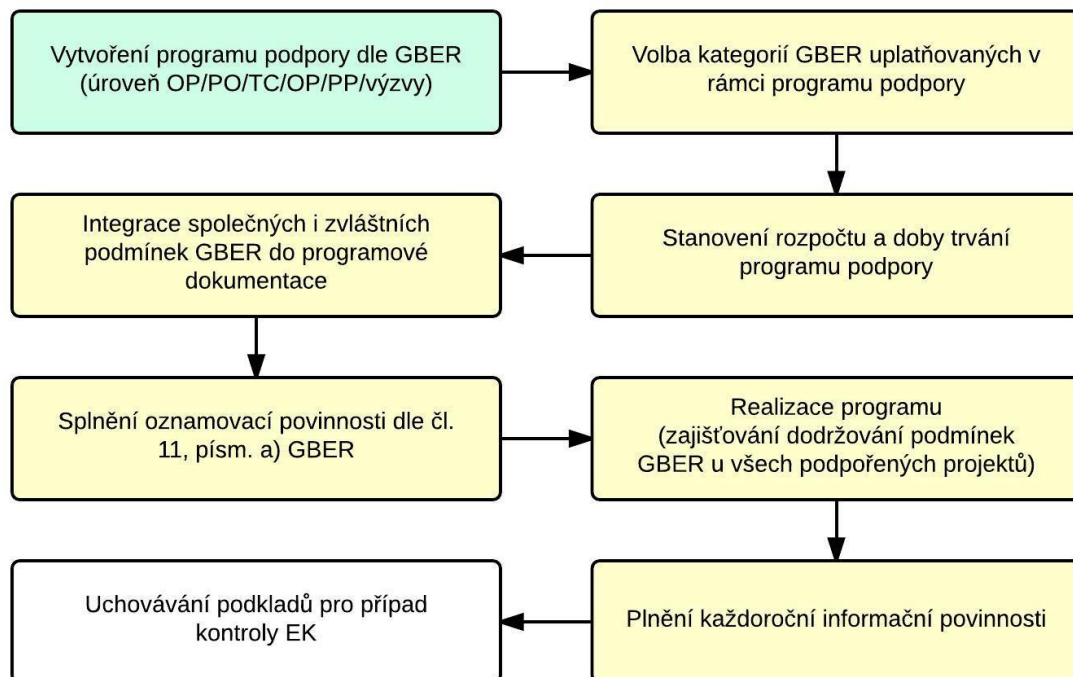
Podle míry zjištěných nedostatků se aplikují přiměřené prostředky k nápravě. Lze se domnívat, že EK může toto řízení sloučit s auditním řízením na základě předpisů pro ESI fondy (na základě vzájemné koordinace útvarů DG COMP a DG REGIO), resp. jeho závěry promítnout do závěrů příslušných auditů a přistupovat ke stanovení finančních oprav.

Dle čl. 10 GBER může EK v návaznosti na zjištění, že poskytovaná podpora nesplňuje příslušné podmínky GBER, **rozhodnout o odnětí možnosti aplikovat režim blokových výjimek nejen u kontrolovaného programu podpory, ale rovněž u jiných budoucích (i nesouvisejících) programů podpory** realizovaných daným poskytovatelem, programů zaměřených na stejné kategorie podpory nebo v krajním případě i jakýchkoli dalších programů realizovaných v daném členském státě. Programy podpory či podpory ad hoc, jimž je možnost uplatnit režim blokových výjimek odňata, je pak nutno notifikovat EK. Z důvodů existence těchto nezanedbatelných rizik je nezbytné, aby každý ŘO důsledně dbal na řádné dodržování veškerých podmínek GBER ve vlastních programech podpory.

10.1.3.8 Doporučené procesní postupy ŘO

Pro poskytování veřejné podpory v režimu blokových výjimek lze procesní postup shrnout do následujících kroků:

Obrázek 5 Procesní postup poskytování veřejné podpory v režimu blokových výjimek

Základním kamenem řádného dodržování GBER je adekvátní integrace podmínek GBER v programové dokumentaci. ŘO by měly mít tyto podmínky integrované např. v implementačním dokumentu k operačnímu programu, pokynech pro žadatele a příjemce, textech jednotlivých výzev aj. Dokumentaci vydávanou v rámci operačního programu je vhodné včas konzultovat s ÚOHS, který může z titulu své konzultační funkce ŘO pomoci při přípravě této dokumentace vyhodnotit adekvátní zakomponování podmínek GBER.

Co se týče stanovení maximální doby trvání programu podpory, tato není dle podmínek GBER nijak omezena. Je nutné však počítat s tím, že poté, co uplyne doba trvání, která je oznámena v oznamovacím formuláři k danému programu podpory, nemůže být v jeho rámci poskytnuta žádná další jednotlivá podpora⁸⁴. Pokud bude program podpory koncipován na úrovni celého operačního programu, prioritní osy/priority Unie, investiční priority/specifického cíle/prioritní oblasti, tedy na období trvání celého operačního programu, přičemž lze počítat s tím, že podpora může být poskytnuta i po 31. 12. 2020, je vhodné počítat se zahrnutím pravidla n+3 a oznámit dobu trvání až do 31. 12. 2023. Pokud se však po roce 2020 s poskytováním další podpory nepočítá, lze program podpory oznámit do 31. 12. 2020. Zároveň je nutné mít na zřeteli, že dle čl. 58 a 59 GBER jsou aktuální pravidla režimu blokových výjimek účinná do 31. 12. 2020 pro programy regionální podpory (v návaznosti na ukončení platnosti map regionální podpory), pro programy podpory, které využívají ostatní kategorie GBER jsou aktuální pravidla blokových výjimek v případě využití přechodného období účinná do 30. 6. 2021. Pokud je program podpory oznámen na dobu překračující toto datum, bude nutné jej následně přizpůsobit podmínkám budoucího nařízení GBER a změnu oznámit EK.

Podrobnější návod pro administraci veřejné podpory poskytované v režimu blokových výjimek dle GBER lze nalézt na webových stránkách ÚOHS⁸⁵.

⁸⁴ Tj. nesmí vstoupit v účinnost žádná další právní akty, jimiž vzniká na podporu právní nárok.

⁸⁵ http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/GBER_navod.pdf

10.1.4 Zvláštní ustanovení GBER pro jednotlivé kategorie

10.1.4.1 Regionální podpora

Jak je uvedeno v odst. 31 Preambule GBER, regionální podpora řeší nedostatky znevýhodněných regionů a tím podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost členských států a celé EU. Jejím cílem je napomáhat rozvoji nejvíce znevýhodněných regionů prostřednictvím podpory investic a tvorby pracovních příležitostí.

Kromě obecně vyňatých odvětví a činností z působnosti GBER, vymezených v čl. 1 GBER, je nutno mít na zřeteli, že zvláštní ustanovení týkající se regionální podpory vymezuje další odvětví a oblasti činností, na které nelze poskytnout tuto kategorii podpory⁸⁶. Regionální investiční podporu tak nelze poskytnout zejména v odvětví:

- oceli,
- uhelného průmyslu,
- odvětví stavby lodí,
- odvětví výroby syntetických vláken,
- dopravy a související infrastruktury, vč. energetické infrastruktury,
- či ve výrobě a distribuci energie.

Dále je nutno upozornit, že ustanovení pro regionální podporu nelze rovněž aplikovat v rámci takových programů podpory, které jsou zaměřeny na vybraná zvláštní odvětví hospodářské činnosti⁸⁷, regionální podporu na základě GBER tak nelze poskytnout v rámci odvětvově zaměřených programů; uvedené neplatí pro programy zaměřené na cestovní ruch, širokopásmovou infrastrukturu a zpracování a uvádění zemědělských produktů na trh.

Původní zákaz aplikace kategorie regionální podpory na „jednotlivou regionální investiční podporu poskytnutou příjemci, který v posledních dvou letech před podáním žádosti o regionální investiční podporu ukončil stejnou nebo podobnou činnost v Evropském hospodářském prostoru nebo který má – v době podání žádosti o podporu – konkrétní plány na to, že tuto činnost ukončí během dvou let poté, co v dotyčné oblasti dokončí počáteční investici, pro niž žádá o podporu“ byl odstraněn. Nicméně byl nahrazen novým ustanovením, dle kterého nelze poskytnout regionální investiční podporu v souvislosti s „přemístěním“ z jedné provozovny do jiné. V této souvislosti je možno uvést, že pokud by se v daném případě jednalo o „přemístění“, je nutno takovou podporu oznámit EK v rámci notifikace. Negativní účinky z přemísťování investic by mohly převážit nad výhodami, které by taková investice mohla přinést v rámci kohezní politiky a EK tyto účinky musí individuálně posoudit. Poskytovatelé si tak musí vyžádat od příjemce čestné prohlášení, že ve stanoveném období nedošlo a nedojde k přemístění investice.

10.1.4.1.1 Regionální investiční podpora

Regionální podporu lze poskytnout jak v rámci programů podpory tak i jako ad hoc podporu.

V rámci regionální investiční podpory lze poskytnout regionální podporu na výzkumnou infrastrukturu, která musí vyhovovat jak obecným podmínkám pro poskytnutí regionální podpory, tak i podmínce stanovené pro tuto kategorii podpory, a sice poskytnutí podpory musí být podmíněno poskytnutím transparentního a nediskriminačního přístupu k podporované infrastruktuře. Tuto kategorii podpory tak

⁸⁶ Čl. 13 GBER.

⁸⁷ Programem zaměřeným na vybraná zvláštní odvětví hospodářské činnosti se podle čl. 2 odst. 46 GBER rozumí program, jehož předmětem jsou činnosti zařazené do méně než pěti tříd (označených čtyřmístným číselným kódem) statistické klasifikace NACE Revize 2. Z odst. 32 Preambule GBER vyplývá, že programy regionální podpory odvětvově zaměřené musí být notifikovány a jejich přínosy budou posouzeny na základě jiných sekundárních předpisů v oblasti veřejné podpory.

Ize využít v případě, že nelze infrastrukturu podpořit dle některého z ustanovení GBER platného pro oblast výzkumu, vývoje a inovací (viz kap. 10.1.4.4 Podpora výzkumu, vývoje a inovací).

V rámci této kategorie lze poskytnout také podporu určenou na rozvoj širokopásmové sítě. Tuto lze poskytnout opět za splnění podmínek pro poskytnutí regionální podpory a speciálních podmínek uvedených v čl. 14 odst. 10 GBER, určených právě pro tuto kategorii regionální podpory (podrobněji viz kapitola 10.1.4.9 Podpora na širokopásmovou infrastrukturu).

Regionální podporu je možno poskytnout pouze v tzv. způsobilých regionech neboli v podporovaných oblastech. Tyto regiony jsou v rámci celé Evropské unie vymezeny jako regiony způsobilé pro regionální podporu podle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU a regiony způsobilé podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Ty regiony, které jsou dostatečně rozvinuté, nejsou pro regionální podporu způsobilé. V rámci České republiky je takovým vyspělým regionem region NUTS II Praha.

Podporovanými oblastmi se podle čl. 2 odst. 27 GBER rozumí oblasti určené v mapě regionální podpory. Na základě EK schválené **mapy regionální podpory**⁸⁸ na období 1. 7. 2014 - 31. 12. 2020 (viz tab. č. 1) je celé území České republiky (regiony NUTS II), s výjimkou regionu NUTS II Praha, způsobilé ve schváleném období pro regionální podporu dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU. S ohledem na výši HDP na obyvatele, které ve všech podporovaných regionech NUTS II přesahuje 60 % průměru EU-27, činí míra podpory pro velké podniky 25 % způsobilých nákladů. V případě regionální podpory určené středním podnikům je umožněna bonifikace ve výši 10 %, pro malé podniky pak ve výši 20 %. Výše regionální podpory poskytnuté ve prospěch velkých investičních projektů (čl. 2 odst. 52 GBER) musí být upravena podle vzorce uvedeného v čl. 2 odst. 20 GBER. V případě velkých investičních projektů nelze aplikovat bonusy určené MSP.

Tabulka 1 Mapa regionální podpory na období od 1. 7. 2014 do 31. 12. 2020 – Česká republika

Kód oblasti	Název oblasti	Maximální intenzita regionální investiční podpory pro velké podniky ⁸⁹	Možný příplatek pro střední / malé podniky ⁹⁰
Regiony způsobilé pro podporu dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU			
CZ02	Střední Čechy	25 %	10 % / 20 %
CZ03	Jihozápad	25 %	10 % / 20 %
CZ04	Severozápad	25 %	10 % / 20 %
CZ05	Severovýchod	25 %	10 % / 20 %
CZ06	Jihovýchod	25 %	10 % / 20 %
CZ07	Střední Morava	25 %	10 % / 20 %
CZ08	Moravskoslezsko	25 %	10 % / 20 %
Regiony nezpůsobilé pro podporu			
CZ01	Praha	0 %	0 %

Intenzita (míra) poskytované regionální podpory, vyjádřená hrubým grantovým ekvivalentem, nesmí přesáhnout maximální intenzitu podpory, stanovenou pro danou oblast ve výše uvedené mapě regionální podpory. V rámci České republiky, s výjimkou regionu NUTS II Praha, je tak možno poskytnout regionální podporu s maximální mírou ve výši 45 % způsobilých nákladů (Jedná se o situaci, kdy příjemcem podpory je malý podnik, který bude realizovat investici v některém ze způsobilých

⁸⁸ Rozhodnutí Komise ze dne 4. 2. 2014 č. SA.37553.

⁸⁹ Pro velké investiční projekty se způsobilými výdaji přesahujícími 50 mil. EUR je tento limit předmětem úpravy v souladu s čl. 2 odst. 20 GBER.

⁹⁰ Dle definice malých a středních podniků obsažené v Příloze I GBER.

regionů; k základní míře podpory určené velkým podnikům ve výši 25 % bude moci obdržet bonus určený pro malé podniky ve výši 20 %. Přidělení bonusů určených MSP by mělo být nastaveno v podmínkách daného opatření).

Je nutno upozornit, že v případě, že způsobilé výdaje investičního projektu přesahují 50 mil. EUR (velký investiční projekt), je nutno míru podpory upravit dle vzorce uvedeného v čl. 2 odst. 20 GBER. Takto stanovená intenzita podpory nesmí být překročena. Investiční projekt, jehož způsobilé náklady překračují 100 mil. EUR a u něhož tedy musí být proveden výpočet maximální intenzity podpory dle zmíněného vzorce, je nutno individuálně notifikovat EK. Podpora může být v takovém případě poskytnuta až po vydání příslušného rozhodnutí EK.

Důležitou podmínkou pro poskytnutí regionální podpory je podmínka poskytnutí takové podpory pouze na **tzv. počáteční investici**. Regionální podporu tak lze poskytnout pouze na projekty související se:

1. založením nové provozovny,
2. rozšířením kapacity stávající provozovny,
3. rozšířením výrobního sortimentu provozovny o výrobky, které nebyly dříve v této provozovně vyráběny nebo
4. za účelem zásadní změny celkového výrobního postupu stávající provozovny.
5. pořízením majetku náležejícího provozovně, která byla uzavřena nebo by byla uzavřena, pokud by nedošlo k jejímu odkoupení, a kterou odkoupil investor, který není spřízněný s prodávajícím (tzv. pořízení provozovny).

Za počáteční investici není považováno pouhé nabytí podílů v podniku.

Poskytovatel by tak měl vždy ověřit, zda je regionální podpora poskytována v souvislosti s výše popsanými činnostmi v rámci tzv. počáteční investice. Rovněž by měl ověřit, zda příjemce (na úrovni skupiny), který žádá o regionální podporu, nezačal počáteční investici během tří let ode dne, kdy byly zahájeny práce na jiné podpořené investici v rámci téhož regionu (na úrovni NUTS III). Pokud ano, považují se všechny takto zahájené počáteční investice za součást jediného investičního projektu. Pokud způsobilé náklady takového jediného investičního projektu přesahují 50 mil. EUR, jedná se o velký investiční projekt a výše podpory musí být upravena dle příslušného vzorce uvedeného v čl. 2 odst. 20 GBER tak, jak je popsáno výše.

Pozornost je třeba věnovat stanovení intenzity podpory⁹¹ v případě počáteční investice související s projekty Evropské územní spolupráce, na které se vztahuje nařízení (EU) č. 1299/2013.

Náklady způsobilými pro regionální podporu jsou:

- a. náklady na investice do pozemků, staveb, zařízení, strojů a vybavení (hmotný majetek) a do nehmotného majetku⁹² (např. patenty, licence, know-how nebo jiná práva duševního vlastnictví);
- b. mzdové náklady⁹³ odhadované na období dvou let, jež jsou spojeny s pracovními místy vytvořenými počáteční investicí, nebo
- c. kombinace nákladů podle písmene a) a b), přičemž nesmí být překročena vyšší z částek podle písmene a) nebo b).

⁹¹ Čl. 14 odst. 15 GBER.

⁹² Pro výpočet investičních nákladů je nehmotný majetek způsobilý pouze za podmínek uvedených v čl. 14 odst. 8 GBER.

⁹³ Mzdovými náklady se rozumí celková částka, kterou má příjemce podpory skutečně zaplatit ve vztahu k danému pracovnímu místu a která za vymezené období zahrnuje hrubou mzdu před zdaněním a povinné příspěvky, například poplatky na sociální zabezpečení a náklady na péči o nezaopatřené děti a rodiče.

Je v kompetenci příjemce, aby zvolil (za předpokladu, že takovou volbu podmínky daného programu podpory či poskytnutí ad hoc podpory povolují), jaký výpočet je pro něj výhodnější. Příjemci budou zpravidla vybírat způsob, který umožní poskytnout vyšší podporu.

Výpočet způsobilých nákladů z výše investice (hmotného a nehmotného majetku) bude přicházet do úvahy především u investic, jejichž součástí bude výstavba výrobních hal, jiných typů nemovitostí či nákup technologií. Naproti tomu výpočet ze mzdových nákladů bude přicházet do úvahy především u služeb, u kterých nejsou investiční náklady vysoké a hlavní typ nákladů tvoří mzdy.

U velkých podniků jsou náklady na nehmotný majetek způsobilé pouze do výše 50 % celkových způsobilých investičních nákladů na počáteční investici.

Jsou-li způsobilé náklady vypočteny na základě odhadovaných mzdových nákladů, musí být splněny podmínky uvedené v čl. 14 odst. 9 GBER, včetně povinnosti zachovat vytvořená pracovní místa v dotčené oblasti po dobu alespoň pět let (v případě MSP po dobu tří let) ode dne jejich prvního obsazení.

V případě podpory velkým podnikům na zásadní změnu výrobního postupu musí být způsobilé náklady vyšší než odpisy provedené za předcházející tři účetní období z majetku užívaného při činnosti, jež má být modernizována. V případě podpory na rozšíření výrobního sortimentu stávající provozovny musí být způsobilé náklady o nejméně 200 % vyšší než účetní hodnota znovu použitého majetku, která je zachycena v účetním období předcházejícím zahájení prací.

Při výkladu uvedených podmínek může být vodítkem neformální vyjádření EK, podle kterého se pro účely identifikace „znovu použitého majetku“ použije čl. 2 odst. 49 písm. a) GBER, tedy bude se jednat o hmotný a nehmotný majetek v uvedeném odst. GBER zmíněný. Při výpočtu požadovaného rozdílu výše způsobilých nákladů od účetní hodnoty znovu použitého majetku by měla být vzata do úvahy taková hodnota majetku vymezeného dle výše uvedeného odst., v jakém se podílí na podpořené investici (ve smyslu počáteční investice na rozšíření výrobního sortimentu stávající provozovny).

Další podmínky pro poskytnutí regionální podpory:

- zachování investice v dané oblasti po dobu min. 5 let od dokončení investice (min. 3 let u MSP),
- pořízený majetek musí být nový (s výjimkou MSP či pořízení provozovny),
- lze zohlednit náklady související s pronájmem hmotného majetku, a to za stanovených podmínek⁹⁴,
- v případě pořízení majetku provozovny je možno zohlednit pouze nákup majetku od třetích osob, které nejsou spřízněny s kupujícím⁹⁵, a to za tržních podmínek,
- příjemce se musí na investici finančně podílet (ve formě finančního příspěvku) ve výši alespoň 25 % způsobilých nákladů, přičemž tento příspěvek příjemce nesmí obsahovat veřejnou podporu.

⁹⁴ Čl. 14 odst. 6 GBER.

⁹⁵ Mezi kupujícím a třetí osobou by neměl existovat žádný vliv, ani menší než rozhodující, na složení, jmenování či rozhodování orgánů druhého podniku.

Tabulka 2 Přehled základních parametrů pro kategorii Regionální investiční podpora

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota pro notifikaci	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
14	Regionální investiční podpora	100 mil. EUR způsobilých nákladů	dle Mapy regionální podpory	1. Investice do hmotného a nehmotného majetku, 2. mzdové náklady odhadované na období 2 let, jež jsou spojeny s pracovními místy vytvořenými počáteční investicí, 3. kombinace zmíněných nákladů, přičemž nesmí být překročena vyšší ze zmíněných částek.

10.1.4.1.2 Regionální provozní podpora

Regionální provozní podporu, zmíněnou v čl. 15 GBER, **nelze v České republice využít**, a to z důvodu, že tato kategorie podpory je určena pouze pro nejvzdálenější regiony a řídce osídlené oblasti v rámci Evropské unie. Bude se tak jednat o podporu použitelnou např. na ostrově Martinique ležícím v Karibském moři, který je označen jako jeden ze zmíněných typů regionů.

10.1.4.1.3 Podpora městského rozvoje (regionální urbanistická podpora)

Jedná se o poměrně novou kategorii regionální podpory. V případě nejasností při aplikaci této kategorie podpory je tak možno doporučit konzultaci s ÚOHS, případně prostřednictvím ÚOHS konzultovat projekty z důvodu vyšší míry právní jistoty s EK.

Regionální podpora městského rozvoje umožňuje poskytovat veřejnou podporu na projekty týkající se ucelené strategie rozvoje měst⁹⁶. Lze ji poskytovat jako podporu *ad hoc* či na základě programů podpory. Celková investice do projektu městského rozvoje⁹⁷ nesmí přesáhnout 20 milionů EUR.

Projekty městského rozvoje musí splňovat následující kritéria (kumulativně):

- Projekty jsou realizovány v podporovaných oblastech prostřednictvím fondů městského rozvoje.
- Projekty jsou spolufinancovány z ESI fondů.
- Projekty podporují provádění ucelené strategie pro udržitelný rozvoj měst.

⁹⁶ Tj. strategie, kterou oficiálně navrhl a ověřil příslušný místní orgán nebo agentura veřejného sektoru, která je vymezena pro konkrétní městskou zeměpisnou oblast a období a která stanoví ucelená opatření za účelem řešení hospodářských, environmentálních, klimatických, demografických a sociálních problémů, jež mají dopad na městské oblasti (čl. 2 odst. 60 GBER).

⁹⁷ Tj. investičního projektu, který má potenciál podpořit intervence v rámci uceleného přístupu k udržitelnému rozvoji měst a přispět k dosažení cílů vymezených tímto přístupem; do této kategorie patří též projekty, jejichž vnitřní výnosové procento (Internal Rate of Return) nemusí postačovat k přilákání financování na čistě komerční bázi. Urbanistický projekt lze koncipovat buď jako samostatný blok financování v rámci právních struktur soukromého investora jakožto příjemce, nebo jako samostatný právní subjekt, např. jako zvláštní účelovou jednotku (čl. 2 odst. 59 GBER).

Opatření v oblasti městského rozvoje musí splňovat řadu dalších podmínek uvedených v čl. 16 GBER. Mezi podmínky lze zařadit např. požadavek na výběr správce fondu městského rozvoje⁹⁸ na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení. Stejný typ výběrového řízení by měl být realizován rovněž při výběru nezávislých soukromých investorů, kteří se musí na úrovni fondu městského rozvoje nebo projektů městského rozvoje na této kategorii podpory v určité minimální míře podílet. Cílem takového výběru soukromých investorů je uzavřít pro jiné investice, než jsou záruky, odpovídající ujednání o sdílení rizik a odměny. Nejsou-li soukromí investoři vybráni prostřednictvím takového řízení, musí přiměřenou míru rentability („fair rate of return“) investic soukromých investorů určit nezávislý znalec vybraný prostřednictvím otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení. V případě záruk poskytnutých soukromým investorům na projekty městského rozvoje musí být míra zajištění omezena na 80 % a celkové ztráty převzaté členským státem musí být omezeny na nejvýše 25 % podkladového portfolia krytého zárukou.

Pro účely realizace opatření podpory městského rozvoje musí být provedena hloubková kontrola, která ověří komerční solidnost investiční strategie.

Fondy městského rozvoje musí být řízeny podle komerčních zásad a jejich rozhodování o financování musí být orientováno na zisk. Takový stav se předpokládá, jestliže správci fondu městského rozvoje splňují podmínky dle čl. 16 odst. 9 GBER (např. povinnost správců fondů městského rozvoje jednat s péčí řádného hospodáře, jejich odměna musí odpovídat tržním podmínkám a musí být vázána na výkon nebo se musí podílet na části investičních rizik formou spoluinvestování vlastních zdrojů atp.).

Způsobilé jsou celkové náklady na projekt městského rozvoje, pokud splňují požadavky článků 65 a 37 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.1303/2013.

Podpora, kterou fond městského rozvoje poskytuje na způsobilé projekty, může mít formu kapitálu, kvazikapitálu, půjček, záruk nebo kombinace těchto nástrojů. Pro poskytnutí půjčky nebo záruky musí být splněny další podmínky⁹⁹.

Tabulka 3 Přehled základních parametrů pro kategorii Regionální podpora městského rozvoje

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota (pro notifikaci)	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
16	Regionální podpora městského rozvoje	20 mil. EUR	Není stanovena.	Celkové náklady na projekt městského rozvoje, které splňují požadavky článků 65 a 37 nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1303/2013.

10.1.4.2 Podpora určená malým a středním podnikům

Malé a střední podniky mohou mít potíže při získávání kapitálu nebo půjček, které jsou dány přetrvávající neochotou riskovat na straně některých finančních trhů a omezeným zajištěním, které mohou tyto podniky nabídnout. Jejich omezené zdroje jim mohou rovněž zúžit přístup k informacím, zejména o nových technologiích a potenciálních trzích. GBER proto obsahuje kategorie podpory určené právě malým a středním podnikům, které by jim měly ulehčit rozvoj jejich hospodářské činnosti.¹⁰⁰

⁹⁸ Tj. profesionální správcovská společnost s právní subjektivitou, která vybírá způsobilé urbanistické projekty a investuje do nich (čl. 2 odst. 58 GBER).

⁹⁹ Čl. 16 odst. 10 GBER.

¹⁰⁰ Odst. 40 Preambule GBER.

Definice MSP je obsažena v Příloze I GBER¹⁰¹. Při stanovení velikosti podniku je nutno vycházet z údajů o počtu zaměstnanců a z finančních hodnot. Pokud podnik, jakožto příjemce podpory, nelze považovat za nezávislý podnik, je nutno k údajům o počtu zaměstnanců a k finančním hodnotám připočítat také údaje za podniky, které mají s podnikem jakožto příjemcem podpory určité vazby.

Tabulka 4 Parametry pro určení velikosti podniku

Velikost podniku	Počet zaměstnanců	Roční obrát	Bilanční suma roční rozvahy
Střední podnik	> 250	max. 50 mil. EUR	max. 43 mil. EUR
Malý podnik	> 50	max. 10 mil. EUR	max. 10 mil. EUR
Mikropodnik	> 10	max. 2 mil. EUR	max. 2 mil. EUR

Nezávislý podnik = podnik, který není vlastněn alespoň z 25 % jiným podnikem nebo nevlastní podíl v jiném podniku alespoň ve výši 25 %.

Nezávislým podnikem je též podnik, který je vlastněn z 25 % a více, ale vlastníkem podílu jsou:

- veřejné investiční společnosti, společnosti rizikového kapitálu, jednotlivci či skupiny jednotlivců provozující pravidelnou činnost spojenou s investováním rizikového kapitálu, které investují do vlastního kapitálu nekotovaných podniků (business angels), za předpokladu, že jsou celkové investice těchto business angels do stejného podniku nižší než 1 250 000 EUR;
- univerzity nebo nezisková výzkumná střediska;
- institucionální investoři včetně fondů pro regionální rozvoj;
- samostatné místní orgány s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů EUR a s méně než 5 000 obyvateli.

Partnerský podnik = podnik vlastníci sám nebo společně alespoň 25 % procent základního kapitálu nebo hlasovacích práv jiného podniku (dceřiný podnik). Partnerským podnikem je též podnik, který je vlastněn z min. 25 % jiným podnikem. S údaji uvedenými ve výše uvedené tabulce se srovnávají údaje žadatele a všech podniků s partnerským vztahem.

Propojený podnik = podnik, který má s jedním či více podniky minimálně jeden z následujících vztahů:

- podnik vlastní většinu hlasovacích práv akcionářů nebo společníků v jiném podniku;
- podnik má právo jmenovat nebo odvolávat většinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu jiného podniku;
- podnik má právo uplatňovat rozhodující vliv v jiném podniku podle smlouvy uzavřené s daným podnikem nebo dle ustanovení v zakladatelské listině, zakladatelské či společenské smlouvě nebo ve stanovách tohoto podniku;
- podnik, který je akcionářem nebo členem jiného podniku, ovládá sám v souladu s dohodou uzavřenou s jinými akcionáři nebo společníky daného podniku většinu hlasovacích práv náležejících akcionářům nebo společníkům v daném podniku.

Podniky, které mají jeden či více takových vztahů **prostřednictvím fyzické osoby nebo prostřednictvím skupiny fyzických osob**, které jednají společně, jsou taktéž považovány za propojené podniky, pokud svou činnost nebo část své činnosti vykonávají na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích. Za „sousední trh“ se považuje trh pro výrobky nebo služby, který

¹⁰¹ Definice vychází z doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků, Úř. Věstník L 124 ze dne 20.5.2003, str. 36.

bezprostředně navazuje na relevantní trh nebo mu předchází. **V případě určení velikosti podniku pro účely aplikace GBER nelze použít definici „jednoho podniku“ ve smyslu definice uvedené v nařízení o podpoře *de minimis***¹⁰².

Údaje použité pro výpočet počtu zaměstnanců a finančních hodnot jsou údaje týkající se posledního schváleného účetního období vypočtené za období jednoho roku. Tyto údaje jsou brány v potaz ode dne účetní závěrky.

V případě, že podnik ke dni účetní závěrky zjistí, že jsou za dané roční období překročeny v jednom či druhém směru prahy pro počet pracovníků či finanční prahy, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení středního nebo malého podniku či mikropodniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období. Uvedené se neuplatní v případě převzetí či rozdělení podniku, neboť citovaný článek se vztahuje pouze na případy skutečného ekonomického vývoje společnosti (její přirozený růst, ekonomická konjunktura...), nikoliv na případy převzetí či vyčlenění.

Příklad: Společnost, která byla v uplynulých dvou letech, předcházejících roku podání žádosti o podporu, propojeným podnikem a nesplňovala definici MSP, následně se vyčlenila/odloučila a v okamžiku podání žádosti o dotaci již splňuje, resp. nepřekračuje limity pro počet zaměstnanců a pro finanční hodnoty, stejně tak jako **v den poskytnutí podpory**, je možno považovat za MSP. Uvedený závěr platí za předpokladu, že společnost je nezávislým podnikem (ve smyslu čl. 3 odst. 1 Přílohy I. GBER), případně je partnerským podnikem (ve smyslu čl. 3 odst. 2 Přílohy I. GBER) a po započtení zaměstnanců a finančních hodnot za společnost a za všechny partnerské podniky nepřesáhnou tyto údaje stropy, stanovené v čl. 2 Přílohy I. GBER.

Podporu MSP v rámci kategorie podpory určené malým a středním podnikům je možno poskytnout jako ad hoc podporu nebo v rámci programu podpory, a to v rámci čtyř kategorií podpory:

- investiční podpory určené MSP,
- podpory na poradenské služby ve prospěch MSP,
- podpory na účast MSP na veletrzích,
- podpory na náklady spolupráce vzniklé MSP a účastnících se projektů Evropské územní spolupráce.

Způsobilými náklady v případě **investiční podpory** jsou jedna z níže uvedených nebo obě kategorie:

1. investice do hmotného a nehmotného majetku,
2. odhadované mzdové náklady spojené s pracovními místy vytvořenými v přímé souvislosti s investičním projektem a vypočtené za období dvou let.

Investice musí sestávat z:

- a) investice do hmotného a nehmotného majetku za účelem založení nové provozovny, rozšíření stávající provozovny, rozšíření výrobního sortimentu provozovny o nové, dodatečné výrobky nebo za účelem zásadní změny celkového výrobního postupu stávající provozovny; nebo
- b) pořízení majetku náležejícího provozovně, jestliže jsou splněny tyto podmínky:
 - provozovna byla uzavřena nebo by byla uzavřena, pokud by nedošlo k jejímu odkoupení,
 - majetek byl koupen od třetích osob nespřízněných s kupujícím,
 - transakce se uskutečňuje za tržních podmínek.

¹⁰² Nařízení Komise č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis*.

V případě písmene b) druhá odrážka je možné použít výjimku v případě, že se majetek převádí na rodinného příslušníka. Naopak za investici nelze považovat pouhé nabytí podílů v obchodní společnosti (v podniku).

Způsobilými náklady u **podpory na poradenské služby** jsou náklady na poradenské služby poskytnuté externími poradci, které nemají charakter stálé nebo pravidelné činnosti ani nesouvisejí s obvyklými provozními náklady podniku na služby jako například běžné daňové poradenství, pravidelné právní služby nebo reklama.

Způsobilými náklady u **podpory na účast malých a středních podniků na veletrzích** jsou náklady vynaložené na nájem, zřízení a provoz stánku při účasti podniku na konkrétním veletrhu nebo výstavě.

Intenzita investiční podpory nesmí přesáhnout:

- a. 20 % způsobilých nákladů v případě malých podniků;
- b. 10 % způsobilých nákladů v případě středních podniků.

Intenzita podpory na poradenské služby a na účast na veletrzích nesmí přesáhnout 50 % způsobilých nákladů.

Metodické doporučení pro oblast veřejné podpory

Tabulka 5 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora určená malým a středním podnikům

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota (pro notifikaci)	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
17	Investiční podpora určená MSP	7,5 mil. EUR	<ul style="list-style-type: none"> - 20 % v případě malých podniků, - 10 % v případě středních podniků 	<ul style="list-style-type: none"> - investice do hmotného i nehmotného majetku - odhadované mzdové náklady spojené s pracovními místy vytvořenými v přímé souvislosti s investičním projektem a vypočtené za období 2 let
18	Podpora pro MSP na poradenské služby	2 mil. EUR	max. 50 %	<ul style="list-style-type: none"> - náklady na poradenské služby poskytnuté externími poradci
19	Podpora na účast MSP na veletrzích	2 mil. EUR ročně	max. 50 %	<ul style="list-style-type: none"> - nájem, zřízení a provoz stánku při účasti na konkrétním veletrhu nebo výstavě
20	Podpora na náklady spolupráce MSP, které se účastní projektů v rámci Evropské územní spolupráce	2 mil. EUR	max. 50 %	<ul style="list-style-type: none"> - náklady na organizační spolupráci, včetně nákladů na zaměstnance a kancelářské prostory, a to v rozsahu, který připadá na projekt spolupráce - náklady na poradenské a podpůrné služby spojené se spoluprací a poskytované externími poradci a poskytovateli služeb - cestovní výdaje, výdaje na vybavení a investiční výdaje přímo spojené s projektem a odpisy nástrojů a vybavení přímo používaného pro projekt

10.1.4.3 Podpora přístupu MSP k financování

10.1.4.3.1 Podpora rizikového financování

Tato kategorie podpory je určena **pouze pro programy podpory** ve prospěch MSP, tuto kategorii podpory **nelze poskytnout jako ad hoc podporu**.

Veřejnou podporu v rámci této kategorie lze poskytovat podnikům, které plní podmínky pro vymezení malých a středních podniků a plní alespoň jednu z následujících podmínek:

- a) nepůsobí na žádném trhu;
- b) působí na libovolném trhu po dobu kratší než sedm let od svého prvního komerčního prodeje; nebo podnik působí na trhu delší dobu než sedm let, ale možnost následných investic se předpokládala v původním podnikatelském záměru a podnik není dosud propojeným podnikem ve smyslu definice malého a středního podniku;
- c) potřebují počáteční investici rizikového financování, která podle podnikatelského záměru zpracovaného pro účely vstupu na nový výrobní nebo zeměpisný trh přesahuje 50 % jejich průměrného ročního obrátu za předchozích pět let.

Podnik plnící výše uvedené podmínky je způsobilým pro poskytnutí podpory rizikového kapitálu.

Celková výše rizikového financování nesmí přesáhnout 15 milionů EUR na způsobilý podnik.

Opatření v oblasti rizikového financování musí splňovat tyto podmínky:

- a) Provádí je jeden nebo více finančních zprostředkovatelů, s výjimkou daňových pobídek pro soukromé investory, které se týkají jejich přímých investic do způsobilých podniků.
- b) Finanční zprostředkovatelé, investoři a správci fondů jsou vybráni prostřednictvím otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení, které je vedeno v souladu s použitelným právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a jehož cílem je uzavřít odpovídající ujednání o sdílení rizik a odměny s tím, že – v případě investic, u nichž se nejedná o záruky – je asymetrickému sdílení zisku dáována přednost před stanovením horního limitu ztráty za účelem ochrany investice (Downside Protection).
- c) V případě asymetrického sdílení ztrát mezi veřejnými a soukromými investory musí být první ztráta převzatá veřejným investorem omezena na nejvýše 25 % celkové investice.
- d) V případě záruk je míra zajištění omezena na 80 % a celkové ztráty převzaté členským státem jsou omezeny na nejvýše 25 % podkladového portfolia krytého zárukou. Bezúplatně lze poskytnout pouze záruku, která pokrývá očekávané ztráty z jí krytého podkladového portfolia. Vztahuje-li se záruka rovněž na neočekávané ztráty, je finanční zprostředkovatel povinen za tuto část záruky, která neočekávané ztráty pokrývá, zaplatit prémii v obvyklé tržní výši.

Opatření v oblasti rizikového financování musí zajistit, aby se rozhodování o financování orientovalo na zisk.

Poskytovateli podpory mohou být finanční zprostředkovatelé (správci fondu), pokud jsou řízeni podle komerčních zásad.

Podporu lze poskytnout na jednu z následujících forem:

- a) kapitálová či kvazikapitálová investice nebo finanční dotace, z níž jsou přímo či nepřímo realizovány investice rizikového financování do způsobilých podniků;

- b) půjčky, z nichž jsou přímo či nepřímo realizovány investice rizikového financování do způsobilých podniků;
- c) záruky na pokrytí ztrát, jež plynou z investic rizikového financování realizovaných přímo či nepřímo do způsobilých podniků.

V případě kapitálových a kvazikapitálových investic do způsobilých podniků lze opatřením v oblasti rizikového financování podpořit náhradní financování (náhradní kapitál) pouze v případě, je-li způsobilému podniku současně poskytnut i nový kapitál, na nějž v jednotlivých kolech investování připadá nejméně 50 %.

Tabulka 6 Přehled základních parametrů pro kategorii podpora rizikového financování MSP

Článek k GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
21	Podpora rizikového financování MSP	15 mil. EUR	<p>min. 10 % rizikového financování od soukromých nezávislých investorů, pokud dosud nepůsobí na žádném trhu</p> <p>min. 40 % rizikového financování od soukromých nezávislých investorů, pokud se jedná o způsobilý podnik podle podmínky b)</p> <p>min. 60 % rizikového financování od soukromých nezávislých investorů, pokud se jedná o podnik podle podmínky c) nebo v případě následných investic po uplynutí 7 letého období na trhu podle podmínky b)</p>	<p>Nejsou stanoveny, proto jsou uvedeny způsobilé podniky:</p> <p>Podniky, jež jsou v době počáteční investice rizikového financování nekotovanými MSP a splňují alespoň jednu z níže uvedených podmínek:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nepůsobí na žádném trhu; b) působí na libovolném trhu po dobu kratší než 7 let od svého prvního komerčního prodeje; c) potřebují počáteční investici do rizikového financování, která podle podnikatelského záměru zpracovaného pro účely vstupu na nový výrobní nebo zeměpisný trh přesahuje 50 % jejich průměrného ročního obrátu za předchozích 5 let

10.1.4.3.2 Podpora na zahájení činnosti, na alternativní obchodní platformy a na náklady spojené s výběrem objektu

Veřejnou podporu v rámci této kategorie lze poskytovat podnikům, které plní podmínky pro vymezení malých a středních podniků, nejsou kótovány na burze a neuplynulo více než 5 let od jejich registrace.

Podpora na zahájení činnosti má podobu:

- a) půjček, jejichž úrokové sazby neodpovídají tržním podmínkám, jež jsou poskytnuty na dobu deseti let a jejichž nominální výše dosahuje maximálně 2 milionu EUR v podporovaných oblastech splňujících podmínky čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU (celá Česká republika s výjimkou regionu Praha). V případě půjček s dobou splatnosti od pěti do deseti let lze tyto maximální částky upravit tím způsobem, že se výše uvedené částky vynásobí podílem deseti let a skutečné doby splatnosti půjčky. U půjček s dobou splatnosti kratší než pět let je maximální částka stejná jako u půjček s dobou splatnosti pěti let;
- b) záruk, jejichž premie neodpovídají tržním podmínkám, jež jsou poskytnuty na dobu deseti let a u nichž dosahuje částka krytá zárukou maximálně 3 milionu EUR v případě podniků usazených

v podporovaných oblastech splňujících podmínky čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU (celá Česká republika s výjimkou regionu Praha). V případě záruk s dobou platnosti od pěti do deseti let lze tuto maximální částku krytou zárukou upravit tím způsobem, že se výše uvedené částky vynásobí podílem deseti let a skutečné doby platnosti záruky. U záruk s dobou platnosti kratší pěti let je maximální částka krytá zárukou stejná jako u záruk s dobou platnosti pěti let. Záruka nesmí převýšit 80 % podkladové půjčky;

- c) dotace včetně kapitálových a kvazikapitálových investic, snížení úrokových sazeb a prémie za poskytnutí záruk, jejichž hrubý grantový ekvivalent činí nejvýše 0,8 milionu EUR v případě podniků usazených v podporovaných oblastech splňujících podmínky čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU (celá Česká republika s výjimkou regionu Praha).

Podporu lze poskytnout i v kombinaci uvedených forem, v případě malých a inovativních podniků lze uvedené maximální částky zdvojnásobit.

Poskytnutí podpory určené alternativním obchodním platformám zaměřeným na malé a střední podniky lze poskytnout za výše uvedených podmínek.

V případě podpory na náklady spojené s výběrem vhodného investičního objektu jsou způsobilé náklady na počáteční přezkum a formální hloubkovou kontrolu, které provádějí správci finančních zprostředkovatelů nebo investoři s cílem nalézt způsobilé podniky pro získání podpory na rizikový kapitál či zahájení činnosti. Intenzita podpory nesmí přesáhnout 50 % způsobilých nákladů.

Tabulka 7 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora malých a středních podniků k financování

Článek k GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
22	Podpora na zahájení činnosti MSP	Není stanovena	výše podpory stanovená pro jednotlivé podniky v čl. 22 odst. 3, 4 a 5 GBER	Způsobilé náklady nejsou stanoveny, proto jsou uvedeny způsobilé podniky: nekotované malé podniky v době do 5 let od své první registrace, které dosud nerozdělovaly zisky a nevznikly spojením podniků.
23	Podpora určená alternativním obchodním platformám zaměřeným na MSP	Není stanovena	výše podpory stanovená pro jednotlivé podniky v čl. 22 odst. 3, 4 a 5 GBER, je-li provozovatelem platformy malý podnik	Nejsou stanoveny.
24	Podpora na náklady spojené s výběrem vhodného investičního objektu MSP	Není stanovena	max. 50 %	Počáteční přezkum a formální hloubková kontrola, kterou provádějí správci finančních zprostředkovatelů nebo investoři s cílem nalézt podniky způsobilé podle čl. 21 a 22 GBER.

10.1.4.4 Podpora výzkumu, vývoje a inovací

10.1.4.4.1 Podpora na výzkumné a vývojové projekty

V případě podpory výzkumu a vývoje musí podpořená část výzkumného a vývojového projektu spadat do jedné či několika z těchto kategorií:

- a) základní výzkum;
- b) průmyslový výzkum;
- c) experimentální vývoj;
- d) studie proveditelnosti.

Způsobilé náklady na výzkumné a vývojové projekty musí být přiděleny na konkrétní kategorie výzkumu a vývoje.

Tabulka 8 Limity podpory na výzkumné a vývojové projekty

	Velký podnik	Střední / malý podnik	Účinná spolupráce / šíření výsledků	Max.
základní výzkum	100 %	--	--	100 %
průmyslový výzkum	50 %	10 % / 20 %	15 %	80 %
experimentální vývoj	25 %	10 % / 20 %	15 %	80 %
studie proveditelnosti	50 %	10 % / 20 %	--	70 %

10.1.4.4.2 Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu

Nově je do GBER zaváděna kategorie **investiční podpory na výzkumnou infrastrukturu**. Jedná se o podporu určenou na výstavbu nebo modernizaci výzkumné infrastruktury užívané k ekonomické činnosti. Přístup k infrastruktuře musí být umožněn třetím stranám za transparentních a nediskriminačních podmínek. Podniky, které financovaly alespoň 10 % investičních nákladů na infrastrukturu, mohou získat přednostní přístup k infrastruktuře úměrný výši podílu na investičních nákladech, podmínky takového přístupu musí být veřejně přístupné. V případě investiční podpory na výzkumnou infrastrukturu jsou způsobilými náklady investice do nehmotného a hmotného majetku. Intenzita u investiční podpory na výzkumnou infrastrukturu nesmí překročit 50 % způsobilých nákladů.

V případě dvojího využití infrastruktury (na ekonomické i neekonomické činnosti) musí být vedeno oddělené účetnictví na základě důsledně uplatňovaných a objektivně odůvodnitelných zásad analytického účetnictví. Měl by být zaveden monitoring a mechanismus zpětného navrácení podpory v případě, že se zvýší podíl ekonomických činností oproti okamžiku, kdy byla podpora poskytnuta¹⁰³. Vše uvedené by mělo zabránit financování ekonomických činností prováděných na výzkumné infrastruktuře prostřednictvím činností neekonomických. Za provoz nebo využití infrastruktury musí být účtovány tržní ceny.

¹⁰³ V okamžiku poskytnutí podpory se vychází z (předpokládaného) podílu využití výzkumné infrastruktury k ekonomickým činnostem. V závislosti na tomto předpokladu je pak poskytnuta určitá intenzita a výše podpory. Pokud v průběhu využívání výzkumné infrastruktury dojde k navýšení podílu ekonomických činností oproti původnímu předpokladu, mělo by dojít k odčerpání "nadměrné" podpory v důsledku navýšení podílu ekonomických činností a zabránit tak překročení (původně) povolené intenzity podpory.

Tabulka 9 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota oznamovací povinnosti	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
26	Investiční podpora na výzkumnou infrastrukturu	20 mil. EUR	max. 50%	investice do hmotného a nehmotného majetku

10.1.4.4.3 Podpora určená inovačním klastrům

Podpora určená **inovačním klastrům** se poskytuje výhradně právnické osobě, která inovační klastř provozuje (klastrová organizace). Přístup do provozu klastru a k jeho zařízení a činnostem musí být umožněn více uživatelům za transparentních a nediskriminačních podmínek. Podniky, které financovaly alespoň 10 % investičních nákladů na inovační klastř, mohou získat přednostní přístup se zvýhodněnými podmínkami. Tento přístup musí být přiměřený příspěvku daného podniku na investiční náklady a tyto podmínky musí být zveřejněny, aby nedocházelo k nadměrné kompenzaci. Poplatky účtované za využívání zařízení daného klastru a podílení se na jeho činnostech musí odpovídat tržní ceně nebo odrážet příslušné náklady klastru.

Intenzita u podpory určené inovačním klastrům nesmí u investiční podpory přesáhnout 65 % způsobilých nákladů v případě inovačních klastrů, které se nacházejí v podporovaných oblastech splňujících podmínky čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU (celá Česká republika s výjimkou Prahy). U provozní podpory nesmí intenzita podpory přesáhnout 50 % celkových způsobilých nákladů za období, kdy je podpora poskytována.

Tabulka 10 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora určená inovačním klastrům

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota oznamovací povinnosti	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady	
27	Podpora určená inovačním klastrům	7,5 mil. EUR	max. 50% +15% pro investiční podporu klastrů v regionech dle čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU	Provozní podpora	Investiční podpora
				osobní a správní náklady související s: a) řízením a provozem klastru s cílem usnadnit spolupráci, sdílení informací a poskytování nebo zprostředkování specializovaných a personalizovaných služeb pro podporu podnikání; b) marketingem klastru s cílem zvýšit účast nových podniků nebo organizací a zviditelnění; c) správou zařízení klastru; organizace vzdělávacích programů, seminářů a konferencí na podporu výměny znalostí a vytváření sítí a nadnárodní spolupráce	způsobilými náklady jsou náklady na investice do nehmotného a hmotného majetku

10.1.4.4.4 Podpora na inovace určená malým a středním podnikům

Intenzita podpory na inovace určená malým a středním podnikům nesmí přesáhnout 50 % způsobilých nákladů, v případě podpory na poradenské a podpůrné služby v oblasti inovací lze intenzitu podpory zvýšit až na 100 % způsobilých nákladů za předpokladu, že celková výše podpory na tyto poradenské a podpůrné služby poskytnutá v kterémkoli období tří let nepřesáhne 200 000 EUR na jeden podnik. Nejedná se však o podporu *de minimis*, byť má předmětná podpora s *de minimis* podporou shodné znaky.

Tabulka 11 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na inovace určená MSP

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota oznamovací povinnosti	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
28	Podpora na inovace určená MSP	5 mil. EUR	- max. 50 % - 100 % v případě podpory na poradenské a podpůrné služby, za předpokladu, že celková výše podpory na tyto služby nepřesáhla v kterémkoli období 3 let 200 000 EUR/ podnik	- náklady na získání, uznání a obranu patentů a dalších nehmotných aktiv - náklady na vyslání vysoce kvalifikovaných pracovníků z organizace pro výzkum a šíření znalostí nebo velkého podniku, kteří u příjemce podpory pracují na činnostech v oblasti výzkumu, vývoje a inovací v nově vytvořené funkci, avšak nenahrazují jiné pracovníky - náklady na poradenské a podpůrné služby v oblasti inovací

10.1.4.4.5 Podpora na inovace postupů a organizační inovace

Podpora na **inovace postupů a organizační inovace** je určena primárně pro malé a střední podniky. Může být poskytnuta též velkým podnikům, předpokladem však je jejich účinná spolupráce s malými a středními podniky, kterým musí vzniknout nejméně 30 % z celkových způsobilých nákladů. Intenzita podpory na inovace postupů a organizační inovace nesmí přesáhnout 15 % způsobilých nákladů u velkých podniků a 50 % způsobilých nákladů u malých a středních podniků.

Tabulka 12 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na inovace postupů a organizační inovace

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota oznamovací povinnosti	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
29	Podpora na inovace postupů a organizační inovace	7,5 mil. EUR	- max. 15 % pro velké podniky - max. 50 % pro MSP	osobní náklady/ náklady na nástroje, vybavení, budovy a pozemky v rozsahu a za období, kdy jsou využívány pro projekt / náklady na smluvní výzkum, poznatky a patenty, které byly zakoupeny nebo na něž byla pořízena licence od vnějších zdrojů za obvyklých tržních podmínek / dodatečné režijní a ostatní provozní náklady včetně nákladů na materiál, dodávky a podobné výrobky, které vznikly přímo v důsledku provádění projektu

10.1.4.4.6 Podpora výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury

Podpora **výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury** musí být poskytnuta přímo organizaci, jež se zabývá výzkumem a šířením poznatků, s tím, že její součástí není přímá podpora na nevýzkumné činnosti ve prospěch podniku, který vyrábí, zpracovává nebo uvádí na trh produkty rybolovu či akvakultury. Výsledky podporovaného projektu musí být zveřejněny na internetu ode dne ukončení podporovaného projektu nebo ode dne, kdy byly informace o těchto výsledcích dány k dispozici členům určité organizace, podle toho, která událost nastane dříve. Výsledky musí být na internetu zpřístupněny po dobu nejméně pěti let ode dne ukončení podporovaného projektu. Předem dnem zahájení podporovaného projektu musí být na internetu zveřejněny tyto informace:

- skutečnost, že podporovaný projekt proběhne;
- jaké jsou cíle podporovaného projektu;
- přibližné datum, k němuž budou zveřejněny očekávané výsledky podporovaného projektu, a místo jejich zveřejnění na internetu;
- odkaz na to, že výsledky podporovaného projektu budou zdarma k dispozici všem podnikům činným v příslušném konkrétním odvětví nebo pododvětví.

Intenzita podpory výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury nesmí přesáhnout 100 % způsobilých nákladů.

Tabulka 13 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota oznamovací povinnosti	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
30	Podpora výzkumu a vývoje v odvětví rybolovu a akvakultury	není stanovena	- max. 100%	osobní náklady/ náklady na nástroje a vybavení v rozsahu a po dobu, kdy jsou využívány pro účely projektu/ náklady na budovy a pozemky v rozsahu a po dobu, kdy jsou využívány pro účely projektu/ náklady na smluvní výzkum, poznatky a patenty zakoupené nebo pořízené v rámci licence z vnějších zdrojů za obvyklých tržních podmínek a rovněž náklady na poradenské a rovnocenné služby využité výlučně pro účely projektu/ dodatečné režijní a provozní náklady

Příklad: Střední podnik v účinné spolupráci s výzkumnou organizací spolupracuje na projektu průmyslového výzkumu. Výzkumná organizace, splňující definici organizace pro výzkum a šíření znalostí, může obdržet podporu až do výše 100 % způsobilých nákladů (za předpokladu, že jsou v rámci projektu podporovány její neekonomické činnosti) a střední podnik může obdržet podporu v intenzitě 50 % způsobilých nákladů na průmyslový výzkum dle čl. 25 odst. 5 písm. b) GBER. K základní míře podpory je možno připočítat 10 % bonus, neboť podnik je středním podnikem dle definice malých a středních podniků, obsažené v Příloze I GBER. Podnik může rovněž obdržet bonus ve výši 15 % za účinnou spolupráci s výzkumnou organizací, a to za předpokladu, že výzkumná organizace nese alespoň 10 % způsobilých nákladů a má právo zveřejňovat vlastní výsledky výzkumu.

V případě účinné spolupráce středního podniku s jiným podnikem na projektu průmyslového výzkumu může střední podnik opět obdržet základní míru podpory ve výši 50 % + bonus jakožto střední podnik

ve výši 10 %. Příplatek za účinnou spolupráci ve výši 15 % je možno střednímu podniku (jakožto příjemci podpory) poskytnout pouze v případě, že se žádný ze zúčastněných podniků nepodílí na způsobilých nákladech v rámci daného projektu z více než 70 %.

Účinná spolupráce: Spolupráce nejméně dvou nezávislých stran za účelem výměny znalostí či technologií nebo k dosažení společného cíle na základě dělby práce, kde příslušné strany společně stanoví rozsah projektu spolupráce, přispívají k jeho realizaci a sdílejí jeho rizika a výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran a tím zbavit ostatní strany jejich finančních rizik. Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb

10.1.4.5 Podpora na vzdělávání

Dle podmínek této kategorie lze podporovat vzdělávací a školicí projekty podniků. Je třeba upozornit, že tento článek se nevztahuje na činnosti, které jsou součástí národního systému veřejného vzdělávání, které jsou obecně financovány mimo rámec veřejné podpory jakožto činnosti ne hospodářské povahy, ale je určen primárně na podporu vzdělávání zaměstnanců v podnicích.

Podpora nesmí být poskytována na vzdělávání, které podnik organizuje za účelem dodržení závazných vnitrostátních norem vzdělávání. Mezi způsobilé náklady se řadí osobní náklady školitelů na provedení vzdělávacího projektu, provozní náklady školitelů a školených osob přímo spojené s projektem vzdělávání, např. cestovní výdaje, náklady na ubytování, výdaje na materiál a vybavení přímo spojené s projektem, odpisy nástrojů a vybavení v rozsahu, který připadá na jejich výlučné používání pro projekt vzdělávání. Dále jsou způsobilé náklady na související poradenské služby, osobní náklady školených osob a obecné nepřímé náklady za dobu konání vzdělávacího projektu.

Způsobilé náklady lze podpořit až do 50 % v případě velkých podniků, 60 % v případě středních a 70 % v případě malých podniků. Pokud je vzdělávání poskytnuto pracovníkům se zdravotním postižením nebo znevýhodněným pracovníkům, lze dále intenzitu navýšit o 10 % (maximálně však může činit 70 % způsobilých nákladů).¹⁰⁴

Tabulka 14 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na vzdělávání

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
31	Podpora na vzdělávání	2 mil. EUR	max. 50 % / 60 % / 70%; pro ZP lze navýšit o 10 pb	- osobní a provozní náklady školitelů, - poradenské služby, - osobní náklady školených osob a obecné nepřímé náklady během doby vzdělávacího projektu

Příklad 1: Strojírenský (střední) podnik pořídil nové stroje a chce zaškolit zaměstnance na jejich obsluhu. Sestaví vzdělávací projekt a podá si žádost o dotaci na související náklady ve výši 400 tisíc Kč, v nichž je zahrnuta mzda školitelů, náklady na související vybavení a materiál a mzdy zaměstnanců během doby školení. Všechny tyto náklady jsou dle čl. 31, odst. 3 GBER způsobilé a podporu lze poskytnout až do výše 60 %, tedy do 240 tisíc Kč.

Příklad 2: Podnik žádá podporu na uskutečnění školení o právních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vzhledem k tomu, že toto školení je zaměstnavatel povinen v každém případě zajistit dle zákoníku práce, přičemž je stanoveno, že každý zaměstnanec musí tímto školením projít, jde

¹⁰⁴ Vzdělávací aktivity v námořní dopravě lze financovat až do výše 100 % způsobilých nákladů.

o typ vzdělávací aktivity, kterou podnik organizuje za účelem dodržení závazných vnitrostátních norem vzdělávání. Podporu tak nelze v režimu blokových výjimek dle čl. 31 poskytnout.

10.1.4.6 Podpora pro znevýhodněné pracovníky a pracovníky se zdravotním postižením

Tato kategorie zahrnuje několik podkategorií, jejichž podmínky upravují podporu zaměstnávání znevýhodněných pracovníků, vážně znevýhodněných pracovníků a pracovníků se zdravotním postižením za účelem jejich uplatnění na trhu práce. Jde tedy většinou o podporu poskytovanou podnikům na jejich mzdy a související náklady zaměstnávání.

10.1.4.6.1 Podpora na nábor znevýhodněných pracovníků v podobě subvencování mzdových nákladů

Předmětem této podpory mohou být mzdové náklady znevýhodněných pracovníků za dobu až jednoho roku zaměstnání v podpořeném podniku. V případě vážně znevýhodněných pracovníků až dva roky. Příslušná pracovní místa nesmí být účelově uvolňována a znevýhodnění pracovníci musí být v daném podniku zaměstnání minimálně po dobu stanovenou vnitrostátním právním předpisem nebo kolektivní smlouvou (s výjimkou oprávněného propuštění pro porušení pracovních povinností).

Mzdové náklady příslušných pracovníků lze podpořit až do výše 50 %.

Tabulka 15 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na nábor znevýhodněných pracovníků v podobě subvencování mzdových nákladů

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
32	Podpora na nábor znevýhodněných pracovníků v podobě subvencování mzdových nákladů	5 mil. EUR / rok	max. 50 %	Mzdové náklady po dobu 12 / 24 měsíců.

10.1.4.6.2 Podpora na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením v podobě subvencování mzdových nákladů

Předmětem této podpory mohou být mzdové náklady pracovníků se zdravotním postižením, a to za celou dobu jejich zaměstnání v podpořeném podniku. Příslušná pracovní místa nesmí být účelově uvolňována a zdravotně postižení pracovníci musí být v daném podniku zaměstnání minimálně po dobu stanovenou vnitrostátním právním předpisem nebo kolektivní smlouvou (s výjimkou oprávněného propuštění pro porušení pracovních povinností).

Mzdové náklady příslušných pracovníků lze podpořit až do výše 75 %.

Tabulka 16 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením v podobě subvencování mzdových nákladů

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
33	Podpora na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením v podobě subvencování mzdových nákladů	10 mil. EUR / rok	max. 75 %	Mzdové náklady po celou dobu zaměstnání.

10.1.4.6.3 Podpora na úhradu dodatečných nákladů na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením

V rámci této podkategorie lze plně financovat náklady podniků související se zaměstnáváním zdravotně postižených pracovníků, jako náklady na přizpůsobení provozovny, pořízení dodatečného vybavení umožňující jim výkon práce, osobní náklady zaměstnanců asistujícím zdravotně postiženým zaměstnancům po dobu asistence, náklady na dopravu zdravotně postižených zaměstnanců na místo výkonu práce či mzdové náklady během doby jejich rehabilitace.

Pokud daný podnik poskytuje chráněné zaměstnání (tj. který zaměstnává alespoň 30 % pracovníků se zdravotním postižením), lze plně podpořit také investiční náklady na výstavbu, vestavbu či modernizaci výrobních prostor v podniku a správní a dopravní náklady, které přímo vyplývají ze zaměstnávání zdravotně postižených pracovníků.

Tabulka 17 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na úhradu dodatečných nákladů na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
34	Podpora na úhradu dodatečných nákladů na zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením	10 mil. EUR / rok	max. 100 %	Vymezené náklady související se zaměstnáváním zdravotně postižených pracovníků.

10.1.4.6.4 Podpora na úhradu nákladů na asistenci poskytovanou znevýhodněným pracovníkům

Dle podmínek této podkategorie je možné podpořit náklady na zaměstnávání a školení pracovníků, kteří v rámci podpořeného podniku asistují znevýhodněným pracovníkům. Lze financovat náklady na jejich pracovní výkon věnovaný asistenci znevýhodněným pracovníkům až po období jednoho roku (dvou let, pokud asistují vážně znevýhodněným pracovníkům), a dále náklady na jejich zaškolování.

Tyto náklady lze podpořit až do výše 50 %.

Tabulka 18 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na úhradu nákladů na asistenci poskytovanou znevýhodněným pracovníkům

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
35	Podpora na úhradu nákladů na asistenci poskytovanou znevýhodněným pracovníkům	5 mil. EUR / rok	max. 50 %	Náklady na zajištění asistence znevýhodněným pracovníkům.

10.1.4.7 Podpora na ochranu životního prostředí

V rámci této kategorie lze poskytnout veřejnou podporu na projekty související s ochranou životního prostředí. Člení se celkem na 15 podkategorií, jež jsou rozebrány níže.

10.1.4.7.1 Investiční podpora, která podnikům umožní řídit se přísnějšími environmentálními normami, než jsou normy Unie, nebo zvyšovat ochranu životního prostředí v případě, že norma Unie neexistuje

Dle podmínek této podkategorie lze financovat jakékoli **investice, které svou technologickou inovativností umožňují příjemci dosáhnout lepšího stavu, než vyžadují environmentální normy EU**, například investice k dosažení nižší úrovně škodlivých emisí, než je závazně stanoveno příslušnými směrnici či nařízeními EU. S výjimkou pořizování ekologických dopravních prostředků a instalace ekologických zařízení do dopravních prostředků nicméně nelze podpořit takový projekt, díky němuž by podnik dosáhl úrovně, kterou stanovuje již schválený, avšak dosud neúčinný předpis EU. Normou EU se rozumí například úroveň emisí spjatá s využíváním nejlepších dostupných technik (BAT), popř. jiné závazné technologické či environmentální standardy.

V rámci této podkategorie je důležité dát si pozor na **specifický způsob vymezení způsobilých nákladů**, z nichž se stanoví maximální možná výše podpory. Způsobilé jsou totiž v zásadě pouze dodatečné investiční náklady, které skutečně zvýší úroveň ochrany životního prostředí. Takto vymezené způsobilé náklady v mnoha případech nemusí odpovídat investičním nákladům projektu, které je možné považovat za způsobilé z pohledu předpisů k ESI fondům. **Způsobilými náklady jsou pouze ty náklady, které přímo souvisí se zvýšenou ochranou životního prostředí** a lze je identifikovat jako samostatnou investici (např. náklady na instalaci různých typů filtrů), ve všech ostatních případech pak musí být od investičních nákladů odečteny náklady na tzv. „srovnávací investici“, tj. méně ekologicky příznivou investici, kterou by podnik pravděpodobně realizoval, kdyby veřejnou podporu nezískal. ŘO by si tedy měl od žadatelů k podaným žádostem vyžadovat také věrohodné vyčíslení nákladů na takovéto srovnávací investice u příslušných typů investic za účelem prokázání způsobilosti nákladů. V případě, že žadatel doloží, že by bez příslušné veřejné podpory žádnou srovnávací investici nerealizoval, je dle našeho názoru možné považovat za způsobilé dle GBER veškeré způsobilé investiční náklady projektu.

Způsobilé náklady vymezené dle předchozího odstavce lze podpořit až do 40 % v případě velkých podniků, 50 % v případě středních a 60% v případě malých podniků. V rámci ČR (mimo Prahu) lze intenzitu dále navýšit o 15 procentních bodů. Například investiční projekt středního podniku realizovaný

mimo Prahu může být tedy podpořen až do výše 65 % způsobilých nákladů. Celková výše podpory jednoho projektu může činit až 15 milionů EUR.

Tabulka 19 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora, která podnikům umožní řídit se přísnějšími environmentálními normami, než jsou normy Unie, nebo zvyšovat ochranu životního prostředí v případě, že norma Unie neexistuje

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
36	Investiční podpora, která podnikům umožní řídit se přísnějšími environmentálními normami, než jsou normy Unie, nebo zvyšovat ochranu životního prostředí v případě, že norma Unie neexistuje	15 mil. EUR	max. 40 % / 50 % / 60 %; mimo Prahu lze navýšit 15 pb	Dodatečné investiční náklady nezbytné k tomu, aby bylo možné řídit se přísnějšími normami, než jsou použitelné normy Unie, nebo zvýšit ochranu životního prostředí v případě, že norma Unie neexistuje.

Příklad 1: Hutnická společnost se sídlem v NUTS II Moravskoslezsko, která je velkým podnikem, žádá o podporu investice o celkových způsobilých nákladech 50 mil. Kč na snížení emisí tuhých prachových částic ve výrobě. K žádosti o podporu doloží, že v případě, že by nezískala podporu, realizuje menší investici na snížení emisí v objemu 10 mil. Kč, tak aby minimálně vyhověla novým emisním normám EU, které vstoupí v účinnost v roce 2016. Způsobilé náklady tedy činí 40 mil. Kč a projekt lze podpořit do výše 22 mil. Kč.

Příklad 2: Teplárna žádá o podporu na investici do snížení emisí SO₂, kterou musí do roku 2020 učinit, aby vyhověla zpřísněným emisním limitům EU. Vzhledem k tomu, že by šlo o podporu investice na dosažení toho, aby podnik splnil normy EU, které již byly schváleny, ale dosud nenabývaly účinnosti, nelze podporu dle čl. 36 GBER poskytnout.

10.1.4.7.2 Investiční podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Unie

Podpora poskytovaná dle podmínek této podkategorie by měla stimulovat podniky k plnění nových norem EU, které dosud nenabývaly účinnosti. Na rozdíl od té předchozí lze tedy podpořit takové investiční projekty, díky nimž podnik dosáhne environmentální úrovně, kterou stanovuje již schválený, avšak dosud neúčinný předpis EU. Investiční projekt musí být dokončen nejméně 1 rok před účinností takového předpisu. Způsobilé náklady se vymezují stejným způsobem jako v předchozí podkategorii.

V případě, že je projekt ukončen více než 3 roky před účinností nové normy, činí maximální intenzita podpory 10 % v případě velkých podniků, 15 % v případě středních a 20 % v případě malých podniků. Pokud je projekt ukončen méně než 3 roky před účinností nové normy, maximální intenzita je o 5 procentních bodů nižší. V rámci ČR (mimo Prahu) lze intenzitu dále navýšit o 15 procentních bodů.

Tabulka 20 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Unie

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
37	Investiční podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Unie	15 mil. EUR	Dokončení 3+ let před účinností normy: max. 10 % / 15 % / 20%; dokončení 1-3 let před účinností normy: o 5 pb nižší; mimo Prahu lze navýšit 15 pb	Dodatečné investiční náklady nezbytné k tomu, aby bylo možné řídit se přísnějšími normami, než jsou použitelné normy Unie.

10.1.4.7.3 Investiční podpora na opatření ke zvýšení energetické účinnosti

V rámci této podkategorie lze podpořit investice do snižování energetické náročnosti ekonomických činností podniků či ekonomicky aktivních veřejných subjektů a domácností, jako například investice do zateplování pláště budov, instalaci efektivnějších zařízení pro vytápění budov (kotlů) nebo investice do modernějších technologií za účelem dosažení energetických úspor ve výrobě. Nelze financovat takové projekty, kterými by žadatel toliko naplnil budoucí závazné normy EU. Tato podkategorie je jakousi obecnou podkategorií a umožňuje financovat různými formami podpory (vč. přímých dotací) taková opatření, která přinášejí energetické úspory a nelze je financovat dle jiných článků GBER upravujících environmentální podporu.

Způsobilé náklady se vymezují obdobně jako v předchozích podkategoriích, tj. buď jako náklady na samostatnou investici nebo při zohlednění hypotetické „srovnávací investice“. Způsobilé náklady lze podpořit až do 30 %, s možným navýšením pro malé a střední podniky a pro méně rozvinuté regiony. Celková výše podpory projektu může činit až 10 milionů EUR.

Tabulka 21 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na opatření ke zvýšení energetické účinnosti

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
38	Investiční podpora na opatření ke zvýšení energetické účinnosti	10 mil. EUR	max. 30 % / 40 % / 50 %; mimo Prahu lze navýšit 15 pb	Dodatečné investiční náklady nezbytné k dosažení vyšší úrovně energetické účinnosti.

Příklad 1: Podnikatel, který je středním podnikem v Praze, žádá o dotaci na zateplení pláště administrativní budovy. Způsobilé náklady projektu lze patrně definovat jako samostatnou investici související se zvýšením energetické účinnosti, tudíž není třeba posuzovat hypotetickou srovnávací investici bez veřejné podpory. Projekt lze podpořit do výše 40 % způsobilých nákladů.

Příklad 2: Velký výrobní podnik žádá o podporu investice, která zahrnuje nákup technologií, jež umožní snížit energetickou náročnost výroby. K žádosti o podporu doloží, že v případě, že by podporu neobdržel, nerealizoval by žádné opatření a pokračoval ve stávajícím provozu, neboť dosahuje veškerých environmentálních norem EU a nemá vlastní prostředky ani úvěrové možnosti k realizaci jakékoli investice do snížení energetické náročnosti výroby. V takovém případě jsou způsobilé náklady nezbytné k dosažení lepší energetické účinnosti veškeré způsobilé náklady projektu a lze je podpořit do výše 45 %.

10.1.4.7.4 Investiční podpora na projekty ke zvýšení energetické účinnosti budov

Podmínky této podkategorie se použijí na podporu poskytovanou formou finančních nástrojů prostřednictvím fondů energetické účinnosti nebo jiných finančních zprostředkovatelů, a to pouze na projekty související se snižováním energetické náročnosti budov. Rozsah použitelnosti je tedy užší, než u předchozí podkategorie, jak z hlediska předmětu podpory, tak z hlediska jejích forem.

Koneční příjemci, tedy vlastníci či nájemníci modernizovaných budov mohou získat podporu od finančních zprostředkovatelů pouze formou půjčky nebo záruky. Konkrétní projekt musí být financován alespoň z 30% soukromými zdroji, ať již ze strany soukromého investora, který je do zprostředkování podpory zapojen, nebo ze strany konečného příjemce.

Správce fondu energetické účinnosti nebo finanční zprostředkovatelé musejí být vybráni na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení. Stejný typ výběrového řízení by měl být realizován rovněž při výběru nezávislých soukromých investorů. Cílem takového výběru soukromých investorů je uzavřít pro jiné investice, než jsou záruky, odpovídající ujednání o sdílení rizik a odměny. Nejsou-li soukromí investoři vybráni prostřednictvím takového řízení, musí přiměřenou míru rentability (fair rate of return) investic soukromých investorů určit nezávislý znalec vybraný prostřednictvím otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení; v případě záruk musí být míra zajištění omezena na 80 % a celkové ztráty převzaté členským státem musí být omezeny na nejvýše 25 % podkladového portfolia krytého zárukou.

Finanční zprostředkovatelé i fondy energetické účinnosti musí být řízeny podle komerčních zásad a jejich rozhodování o financování musí být orientováno na zisk. Takový stav se předpokládá, jestliže tyto subjekty splňují podmínky dle čl. 39 odst. 9 GBER (např. povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, jejich odměna musí odpovídat tržním podmínkám a musí být vázána na výkon nebo se musí podílet na části investičních rizik formou spoluinvestování vlastních zdrojů atp.)

Další dílčí podmínky pro zprostředkování podpory dle této podkategorie stanoví čl. 39.

Tabulka 22 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na projekty ke zvýšení energetické účinnosti budov

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
39	Investiční podpora na projekty ke zvýšení energetické účinnosti budov	10 mil. EUR	soukromé zdroje alespoň 30 %	Celkové náklady na projekt ke zvýšení energetické účinnosti.

10.1.4.7.5 Investiční podpora na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie

V rámci této podkategorie lze financovat investice do nových kogeneračních jednotek, které naplňují kritéria vysoké účinnosti dle příslušných směrnic EU. V případě modernizace jednotky musí dojít k dodatečné úspoře primární energie.

Za účelem vymezení způsobilých nákladů nové kogenerační jednotky musí být celkové investiční náklady porovnány s náklady na běžnou konvenční výrobu elektřiny nebo tepla se stejnou kapacitou. V případě modernizace jednotky jsou způsobilé náklady vymezeny jako dodatečné náklady na dosažení vyššího stupně energetické účinnosti.

Způsobilé náklady lze podpořit až z 45%, s možným navýšením pro malé a střední podniky a pro méně rozvinuté regiony. Celková výše podpory projektu může činit až 15 milionů EUR.

Tabulka 23 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
40	Investiční podpora na vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie	15 mil. EUR	max. 45 % / 55 % / 65 %; mimo Prahu lze navýšit 15 pb	Dodatečné náklady na investice do vybavení potřebného k tomu, aby mohlo být zařízení provozováno jako zařízení pro vysoce účinnou kombinovanou výrobu tepla a elektřiny.

10.1.4.7.6 Investiční podpora energie z obnovitelných zdrojů

Na základě podmínek této podkategorie se financuje výstavba a modernizace zařízení na výrobu jakýchkoli druhů energie z obnovitelných zdrojů energie (dále též „OZE“). Může jít o investiční podporu solárních, větrných, vodních aj. elektráren využívajících OZE, zařízení na produkci bioplynu, investiční podporu na výrobu pokročilých biopaliv nebo podporu elektráren využívajících tato biopaliva.

Přestože v odst. 5 je uvedeno, že podporu lze poskytnout pouze na nová zařízení, dle výkladu EK je možné financovat i činnosti spojené s rekonstrukcí stávajících zařízení, jestliže se týkají rozsáhlých částí elektrárny a prodlužují její očekávanou životnost, i když nenavýšují její instalovaný výkon. Nejsou však způsobilé náklady na činnosti spojené s údržbou či výměnou malých částí a součástí elektrárny, které se běžně vyměňují během očekávané doby její životnosti. Výše podpory nesmí být závislá na výkonu elektrárny a měla by být příjemci vyplacena ještě předtím, než nová elektrárna zahájí provoz.

Způsobilé náklady jsou omezeny **pouze na dodatečné náklady nezbytné k podpoře výroby energie z OZE** a nemusí tedy odpovídat veškerým způsobilým nákladům projektu dle předpisů k ESIF. Lze je vymezit buď jako samostatnou investici (např. doplňkovou dílčí investici stávajícího zařízení), ve všech ostatních případech pak musí být od investičních nákladů odečteny náklady na tzv. „srovnávací investici“, tj. méně ekologicky příznivou investici, kterou by podnik pravděpodobně realizoval, kdyby veřejnou podporu nezískal. Podobně jako u podkategorie popsané v části 7.1 by si ŘO měl od žadatelů k podaným žádostem vyžadovat také věrohodné vyčíslení nákladů na takovéto srovnávací investice u příslušných typů investic za účelem prokázání způsobilosti nákladů. V případě, že žadatel doloží, že by bez příslušné veřejné podpory žádnou srovnávací investici nerealizoval¹⁰⁵, je dle našeho názoru možné považovat za způsobilé dle GBER veškeré způsobilé investiční náklady projektu.

U malých elektráren využívajících OZE, u nichž není myslitelná žádná srovnávací investice, je možné považovat veškeré způsobilé investiční náklady projektu za způsobilé dle GBER automaticky, nicméně za cenu snížené základní intenzity podpory o 15 procentních bodů. Základní intenzita podpory činí 45% s možným navýšením pro malé a střední podniky a pro méně rozvinuté regiony. V případě, že je podpora poskytována v **soutěžním nabídkovém řízení, je možno intenzitu navýšit až na 100 % způsobilých nákladů**¹⁰⁶. Celková výše podpory projektu může činit až 15 milionů EUR.

¹⁰⁵ Je možno doporučit doložit obdobně jako v případě kontrafaktuální analýzy, popsané v části 10.1.3.3., týkající se motivačního účinku.

¹⁰⁶ Nastavení dodatečných podmínek pro administraci žádostí podaných ve vyhlášené výzvě operačního programu tak, aby byla naplněna kritéria „soutěžního nabídkového řízení“ dle pravidel veřejné podpory, bylo předmětem např.

Tabulka 24 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora energie z obnovitelných zdrojů

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
41	Investiční podpora energie z obnovitelných zdrojů	15 mil. EUR	max. 45 % / 55 % / 65 %; mimo Prahu, lze navýšit 15 pb; pokud není sledována srovnávací investice u malých zařízení snížení o 15 pb; pokud soutěžní nabídkové řízení, navýšení až na 100 %	Dodatečné investiční náklady nezbytné k podpoře výroby energie z obnovitelných zdrojů.

10.1.4.7.7 Provozní podpora energie z obnovitelných zdrojů, provozní podpora energie z obnovitelných zdrojů v malých zařízeních, podpora v podobě úlev na ekologických daních podle směrnice 2003/96/ES

Tyto podkategorie se zaměřují na úpravu podmínek provozní podpory, resp. podpory formou úlev na ekologických daních a nepředpokládá se tedy jejich uplatnění v rámci operačních programů.

10.1.4.7.8 Investiční podpora na sanaci kontaminovaných lokalit

Tato podkategorie upravuje podmínky investic do odstraňování ekologických škod prostřednictvím dekontaminace území. Investice musí vést k nápravě environmentálních škod, zejm. ve smyslu kontaminované půdy nebo povrchové a podzemní vody. V souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ podporu **nelze udělit v případech, kdy je známa osoba odpovědná za vzniklé škody, která je schopna nést náklady na odstranění škod**. EK určila, že příslušná pravidla veřejné podpory jsou relevantní také pro případy sanací pozemků prováděných státními podniky¹⁰⁷.

Způsobilé náklady jsou veškeré náklady na sanační práce s odečtením navýšení hodnoty pozemku díky jeho rekultivaci, které lze podpořit až ze 100 %. Navýšení (či nenavýšení) hodnoty pozemku musí být doloženo expertním posudkem. Celková výše podpory projektu může činit až 20 milionů EUR.

Tabulka 25 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na sanaci kontaminovaných lokalit

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
45	Investiční podpora na sanaci kontaminovaných lokalit	20 mil. EUR	max. 100 %	náklady na sanační práce, od nichž se odečte navýšení hodnoty pozemku

Rozhodnutí Komise ve věci SA.33588 (2011/N) – Režim podpory pro snížení znečištění ovzduší v Moravskoslezském kraji, body 54-57.

¹⁰⁷ Rozhodnutí Komise ve věci SA.38258 (2014/N) – Odstranění starých ekologických zátěží po těžbě ropy v prostoru jímacího území Moravská Nová Ves.

10.1.4.7.9 Investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění a chlazení

V této kategorii lze financovat investice do soustav energeticky účinného dálkového vytápění a chlazení, např. soustav centrálního zásobování teplem, a to jednak do výstavby, rozšíření a modernizace produkčních jednotek a jednak do související distribuční sítě (rozvodů tepla).

V případě investic do produkčních jednotek musí být za účelem vymezení způsobilých nákladů celkové investiční náklady porovnány s náklady na běžnou konvenční (teplárenskou) výrobní jednotku. Způsobilé náklady lze podpořit až do výše 45 %, s možným navýšením pro malé a střední podniky a méně rozvinuté regiony. Celková výše podpory investice do produkční jednotky může činit až 15 milionů EUR.

V případě investic do distribuční sítě jsou způsobilými veškeré investiční náklady. Výše podpory pak může pokrývat způsobilé náklady, od kterých je však nutno ex-ante odečíst předpokládaný budoucí provozní zisk (tj. rozdíl mezi diskontovanými provozními výnosy a náklady po celou dobu životnosti investice). Alternativně je možno podporou pokrýt způsobilé náklady a v podmínkách poskytnutí podpory zavést mechanismus zpětného vymáhání podpory ve výši provozních zisků (tzv. claw-back mechanismus). Celková výše podpory investice do distribuční sítě může činit až 20 milionů EUR.

Tabulka 26 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění a chlazení

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
46	Investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění a chlazení (produkční jednotky)	15 mil. EUR	45 % / 55 % / 65 %; mimo Prahu lze navýšit 15 pb	Dodatečné náklady ve srovnání s jednotkou v rámci běžné soustavy.
46	Investiční podpora na energeticky účinné dálkové vytápění a chlazení (distribuční síť)	20 mil. EUR	max. 100 % s odečtením provozního zisku	Investiční náklady.

10.1.4.7.10 Investiční podpora na recyklaci a opětovné použití odpadu

V rámci této podkategorie lze financovat zařízení na zpracování odpadu, ovšem pouze formou recyklace. Bloková výjimka se vztahuje pouze na zpracování odpadu vyprodukovaného jinými podniky. Postupy zpracování odpadu v těchto zařízeních pak musí být technologicky inovativnější než konvenční procesy při tzv. současném stavu techniky („state of the art“).

Čl. 2, odst. 129 GBER: „*Současnému stavu techniky*“ odpovídá takový proces, ve kterém je opětovné použití odpadu při výrobě koncového produktu běžná praxe přinášející zisk. V případě potřeby musí být pojem „současný stav techniky“ vykládán z hlediska technologií a vnitřního trhu Unie.

Podpora nesmí nepřímo zbavovat znečišťovatele zátěže, kterou by měli nést podle zásady „znečišťovatel platí“ a zároveň podpořená investice nesmí zvyšovat poptávku po materiálech k recyklaci, aniž by zvýšila míru sběru těchto materiálů.

Ani v této kategorii nemusí způsobilé náklady odpovídat celkovým investičním nákladům projektu, jež jsou považovány za způsobilé podle předpisů k ESI fondům, neboť je třeba tyto náklady porovnat s běžným postupem recyklace a opětovného použití odpadu o stejné kapacitě, jenž by byl uplatňován v případě neposkytnutí veřejné podpory. Rovněž v případě těchto projektů by si ŘO měl od žadatelů k podaným žádostem vyžadovat za účelem prokázání způsobilosti nákladů věrohodný popis situace řešení odpadových toků v případě neposkytnutí podpory. V případě, že žadatel doloží, že by bez příslušné veřejné podpory nenastala žádná změna oproti stávajícímu způsobu nakládání s odpadem v daném místě, je dle našeho názoru možné považovat za způsobilé dle GBER veškeré způsobilé investiční náklady projektu.

Způsobilé náklady lze podpořit až do výše 35%, s možným navýšením pro malé a střední podniky a méně rozvinuté regiony. Celková výše podpory investice do produkční jednotky může činit až 15 milionů EUR.

Tabulka 27 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na recyklaci a opětovné použití odpadu

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
47	Investiční podpora na recyklaci a opětovné použití odpadu	15 mil. EUR	35 % / 45 % / 55 %; mimo Prahu lze navýšit 15 pb	Dodatečné investiční náklady nezbytné k realizaci investice, jež vede k lepší nebo účinnější recyklaci proti běžnému postupu bez veřejné podpory.

10.1.4.7.11 Investiční podpora na energetickou infrastrukturu

V této podkategorii lze poskytovat podporu na modernizaci a rozvoje energetické infrastruktury – tj. investice do přenosové a distribuční elektroenergetické nebo plynárenské soustavy. Podle podmínek GBER není možné poskytnout podporu na skladovací zařízení elektřiny nebo plynu, ropnou infrastrukturu, energetickou infrastrukturu, na níž není uplatněn režim tarifů a přístupu dle předpisů EU v oblasti vnitřního trhu s energií, ani energetickou infrastrukturu na území Prahy.

Způsobilé náklady tvoří veškeré investiční náklady. Výše podpory musí zohlednit provozní zisk odečtením ex-ante nebo mechanismem zpětného vymáhání. Celková výše podpory projektu může činit až 50 milionů EUR.

Tabulka 28 Přehled základních parametrů pro kategorii Investiční podpora na energetickou infrastrukturu

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
48	Investiční podpora na energetickou infrastrukturu	50 mil. EUR	max. 100 % s odečtením provozního zisku	Investiční náklady.

10.1.4.7.12 Podpora na ekologické studie

Jde o doplňkovou podkategorii, kterou je možno spojit s projekty podporovanými v rámci ostatních podkategorií kategorie veřejné podpory na ochranu životního prostředí. Lze podpořit zpracování jakýchkoli studií, které přímo souvisejí s investicemi podporovanými dle předchozích článků. Zpracování energetických auditů lze podpořit, s výjimkou povinných energetických auditů u investic velkých podniků.

Způsobilé náklady na zpracování studií lze podpořit z 50 % s možným navýšením pro malé a střední podniky.

Tabulka 29 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na ekologické studie

Článek	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
49	Podpora na ekologické studie	15 mil. EUR	max. 50 % / 60 % / 70 %	Náklady na vypracování studií.

10.1.4.8 Podpora na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami

Zvláštní ustanovení k této kategorii podpory jsou obsažena v čl. 50 GBER. Uvedená podpora má méně striktní vymezení než ostatní kategorie podpor v tom smyslu, že nemusí splňovat některé z obecných podmínek, a sice: je možné ji poskytnout i podniku, vůči kterému byl vydán na základě rozhodnutí EK inkasní příkaz, a rovněž podniku, který se považuje za podnik v obtížích; v jejím případě se dále navíc neuplatní požadavek týkající se motivačního účinku.

Na druhé straně je **podpora možná pouze v podobě režimů**, tj. programů podpor – není ji možné poskytovat jako podporu individuální (!).

Předpis stanovuje výčetem situace, které (ne)jsou považovány za přírodní pohromu a v jejichž případě tedy (ne)lze vzniklou škodu krýt s odkazem na GBER. **Událost**, která vedla ke vzniku škod, **musí být uznána orgány členských států za přírodní pohromu a musí být prokázáno, že škoda skutečně vznikla v důsledku dané události**. Poskytovatel podpory musí dále ověřit, zda je škoda kryta jinými zdroji/platbami (např. z pojištění). Poškozený (příjemce) by pak měl v rámci podpory obdržet jen takovou částku, která v součtu s těmito dalšími platbami nepřesahuje (100 %) výše škod (jinak může dojít k „nepřiměřeně vysoké náhradě“, která už není oprávněná). Výše škod musí být stanovena nezávislým znalcem nebo oprávněným pracovníkem pojišťovny, přičemž podpora může být poskytnuta nejen na škody na majetku, ale také na škody v podobě ztráty příjmů. Zaslouhou podpory by se poškozený (příjemce) neměl dostat do lepší situace, než v jaké se nacházel před pohromou. Z výše uvedeného vyplývá, že škoda se musí zjišťovat jednotlivě u každého poškozeného.

Uvedená kategorie je vhodná pro nastavení opatření podpory v oblastech, kde dochází opakovaně k přírodním pohromám. Opatření může být schváleno již před vznikem dané události; dodatečně je možné rovněž opatření přijmout, ovšem nejpozději do 3 let od okamžiku, kdy k pohromě došlo. Podpora pak musí být vyplacena nejpozději do 4 let od tohoto okamžiku.

Tabulka 30 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami

Článek GBER	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
50	není stanovena	max. 100 %	Náklady související se škodou vzniklou v přímém důsledku přírodní pohromy.

10.1.4.9 Podpora na širokopásmovou infrastrukturu

Podpora širokopásmové infrastruktury má strategický význam jednak pro dosažení cíle strategie Evropa 2020, zaměřené na inteligentní, udržitelný a inkluzivní růst a inovace, jednak pro sociální a územní soudržnost.¹⁰⁸ Podpora může mít rovněž pozitivní účinky na regionální rozvoj. Zásadní pro tuto kategorii je to, aby investiční podpora na širokopásmovou infrastrukturu byla zaměřena na zavádění této infrastruktury a provádění souvisejících stavebních a inženýrských prací v oblastech, kde žádná srovnatelná infrastruktura neexistuje a ani není pravděpodobné, že by byla tržními subjekty v blízké budoucnosti zavedena. Má tak být zajištěno, aby taková investiční podpora nezpůsobila neoprávněné narušení obchodu a hospodářské soutěže, což by mělo být zajištěno za podmínek, že se podpora podrobí technologicky neutrálnímu výběru podle pravidel hospodářské soutěže a že se zajistí velkoobchodní přístup k dotovaným sítím s přihlédnutím k podpoře, kterou získal provozovatel sítě, přičemž by měl být stanoven požadavek fyzického zpřístupnění.

V rámci GBER je pro podporu širokopásmové infrastruktury relevantní ustanovení **čl. 14 týkající se regionální investiční podpory** a **čl. 52 týkající se podpory na širokopásmovou infrastrukturu**.

10.1.4.9.1 Postup podle čl. 14 GBER

Pro postup **podle čl. 14 GBER** týkající se regionální investiční podpory (viz též kapitola 10.1.4.1 Regionální podpora) je nezbytné nad rámec podmínek stanovených v kapitole I GBER **splnit následující podmínky**:

- podpora musí být poskytnuta pouze v oblastech, kde neexistuje síť stejné kategorie (buď základní širokopásmová síť nebo NGA) a kde je nepravděpodobné, že taková síť bude do tří let od přijetí rozhodnutí o poskytnutí podpory vybudována za komerčních podmínek, a
- provozovatel dotované sítě musí nabízet aktivní i pasivní velkoobchodní přístup za spravedlivých a nediskriminačních podmínek, včetně fyzického zpřístupnění v případě sítě NGA, a
- podpora musí být přidělena na základě soutěžního výběrového řízení.

Způsobilé náklady podle čl. 14 jsou:

- náklady na investice do hmotného a nehmotného majetku;
- mzdové náklady odhadované na období dvou let, jež jsou spojeny s pracovními místy vytvořenými počáteční investicí, nebo
- kombinace nákladů podle písmene a) a b), přičemž nesmí být překročena vyšší z částek podle písmene a) nebo b).

¹⁰⁸ KOM(2010) 245, 19. 5. 2010. Cílem má být připojení nad 30 Mb/s pro všechny a 50 % domácností dosahujících připojení rychlejší než 100 Mb/s.

Intenzita podpory vyjádřená hrubým grantovým ekvivalentem nesmí přesáhnout maximální intenzitu podpory, která je stanovena pro dotyčnou oblast v Mapě regionální podpory, tzn. max. ve výši 25 %, u malých podniků lze navýšit o 20 procentních bodů a o 10 procentních bodů u středních podniků.

Výše uvedený článek GBER by nebyl využitelný na podporu za situace, kdy její výše přesahuje „upravenou výši podpory“ vypočtenou podle vzorce v čl. 2 bodě 20 GBER v případě investice se způsobilými náklady ve výši 100 milionů EUR v závislosti na Mapě regionální podpory. V takovém případě by bylo nutné podporu oznámit EK. Upravená výše podpory představuje částku 18, 75 milionů EUR, v případě malých podniků 33, 75 milionů EUR a 26, 25 milionů EUR v případě středních podniků.

10.1.4.9.2 *Postup podle čl. 52 GBER*

Pro postup **podle čl. 52 GBER** týkající se investiční podpory na širokopásmovou infrastrukturu je nezbytné nad rámec podmínek stanovených v kapitole I GBER **splnit následující podmínky**:

- 1) Investice musí být provedeny v oblastech, kde neexistuje infrastruktura stejné kategorie (buď základní širokopásmové sítě nebo sítě NGA) a kde je nepravděpodobné, že tato infrastruktura bude do tří let ode dne zveřejnění plánovaného opatření vybudována za komerčních podmínek, přičemž tento předpoklad je třeba ověřit v otevřené veřejné konzultaci.
- 2) Podpora se poskytne na základě otevřeného, transparentního a nediskriminačního výběrového řízení za dodržení zásady technologické neutrality.
- 3) Provozovatel sítě musí nabízet co nejširší aktivní a pasivní velkoobchodní přístup podle čl. 2 bodu 139 tohoto nařízení za spravedlivých a nediskriminačních podmínek, včetně fyzického zpřístupnění v případě sítí NGA. Tento velkoobchodní přístup se poskytuje na dobu alespoň sedmi let a právo na přístup ke kabelovodům nebo stožárům není časově omezeno. V případě podpory na výstavbu kabelovodů musí být kabelovody dostatečně velké na to, aby umožňovaly fungování několika kabelových sítí a různých síťových topologií.
- 4) Cena za velkoobchodní přístup musí vycházet ze zásad stanovování cen, které určí vnitrostátní regulační orgán, a z referenčních hodnot, které platí v jiných srovnatelných konkurenčnějších oblastech členského státu nebo Unie, při zohlednění podpory, kterou provozovatel sítě obdržel. V otázce podmínek přístupu (včetně stanovování cen) a v případě sporu mezi zájemci o přístup a dotovaným provozovatelem infrastruktury musí být konzultován vnitrostátní regulační orgán.
- 5) Poskytovatel zavede mechanismy monitorování a zpětného vyžádání prostředků, pokud výše podpory poskytnuté na projekt přesahuje 10 milionů EUR.

Způsobilé náklady podle čl. 52 GBER jsou:

- a) investiční náklady na vybudování pasivní širokopásmové infrastruktury;
- b) investiční náklady na stavební a inženýrské práce související s širokopásmovou infrastrukturou;
- c) investiční náklady na vybudování základních širokopásmových sítí a
- d) investiční náklady na vybudování přístupových sítí nové generace („sítě NGA“).

Intenzita podpory není výslovně v GBER stanovena. Vzhledem k tomu, že by měla být podpora omezena na minimum, je možné podle čl. 52 GBER financovat tzv. ekonomický „schodek financování“, kterým se rozumí rozdíl mezi investičními náklady a očekávanými zisky soukromých investorů. Finanční mezera musí být stanovena na základě soutěžního výběrového řízení. Pokud tedy poskytovatel vybere pro účely zavedení a provozování dotované infrastruktury dalšího provozovatele, musí být výběrové řízení v souladu s charakterem a zásadami směrnic EU o veřejných zakázkách. Zajistí se tím transparentnost pro všechny investory, kteří se chtějí ucházet o provedení a/nebo správu dotovaného projektu. Rovné a nediskriminační zacházení se všemi účastníky a objektivní hodnotící kritéria jsou nezbytnými podmínkami. Soutěžní zadávací řízení umožňuje snížit rozpočtové náklady a minimalizovat možnou státní podporu, přičemž zároveň omezuje selektivní povahu opatření, protože volba příjemce podpory není známa předem.

Výše uvedený článek GBER by nebyl využitelný na podporu za situace, kdy její výše přesahuje celkové náklady ve výši 70 milionů EUR na projekt. V takovém případě by bylo nutné podporu oznámit EK.

Je nutné upozornit, že požadavky na poskytování podpory podle GBER by měly být interpretovány shodně s Pokyny EU k použití státní podpory ve vztahu k rychlému zavádění širokopásmových sítí (2013/C 25/01).¹⁰⁹

Příklad: Podnik žádá o podporu na modernizaci základní širokopásmové sítě na síť nové generace. Podle čl. 52 GBER lze projekt podpořit za podmínky, že bude dotčena bílá NGA síť, ovšem při dodržení dalších podmínek GBER – zejména plné a účinné zpřístupnění.

Změny oproti předchozí úpravě: Úpravy pravidel pro poskytování podpory související se zaváděním širokopásmových sítí byla upravena pouze tzv. soft law. EK vydala Pokyny Společenství k použití pravidel státní podpory ve vztahu k rychlému zavádění širokopásmových sítí (2009/C 235/04).¹¹⁰ Uvedené pokyny z roku 2009 byly v rámci revize pravidel přezkoumány na základě důležitých aspektů budoucího vývoje trhů, technologií a předpisů a byly nahrazeny Pokyny EU k použití státní podpory ve vztahu k rychlému zavádění širokopásmových sítí (2013/C 25/01).¹¹¹

Tabulka 31 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na širokopásmovou infrastrukturu

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
14	Regionální investiční podpora	100 mil. EUR způsobilých nákladů	dle Mapy regionální podpory	1. Investice do hmotného a nehmotného majetku, 2. mzdové náklady odhadované na období 2 let, jež jsou spojeny s pracovními místy vytvořenými počáteční investicí, 3. kombinace zmíněných nákladů, přičemž nesmí být překročena vyšší ze zmíněných částek.
52	Podpora na širokopásmovou infrastrukturu	70 mil. EUR	Ekonomický schodek financování	- investiční náklady na vybudování pasivní širokopásmové infrastruktury - investiční náklady na stavební a inženýrské práce s širokopásmovou infrastrukturou - investiční náklady na vybudování základních širokopásmových sítí - investiční náklady na vybudování přístupových sítí nové generace

¹⁰⁹ Úřední věstník EU C25/1, ze dne 26. 1. 2013.

¹¹⁰ Úřední věstník EU C235/7, ze dne 30. 9. 2009.

¹¹¹ Úřední věstník EU C25/1, ze dne 26. 1. 2013.

10.1.4.10 Podpora kultury a zachování kulturního dědictví

Uvedená kategorie **pokrývá podporu jak investičního, tak provozního charakteru**, která souvisí jak s provozem kulturních zařízení, tak s financováním „živé kultury“ (tj. jednorázových či víceletých akcí a činností). Podporu je na základě této kategorie možné poskytnout i na kulturní a umělecké vzdělávání. Kategorie je vymezena velmi široce a z hlediska působnosti **umožňuje bezproblémovou aplikaci pro naprostou většinu podpor poskytovaných na kulturní účel**. Podporu v rámci této kategorie **není možné** výslovně poskytovat **pouze na noviny a časopisy** v jakékoli podobě.

Poskytovatel podpory si musí v první řadě uvědomit, že pro podporu je stanovena obecná prahová hodnota (viz obecné podmínky) a v rámci **sledování tzv. kumulace** se tedy musí zajímat o výši případných **dalších prostředků plynoucích příjemci** (formou *de minimis*/jiné veřejné podpory) **od jiných veřejných dárců/poskytovatelů**. Toto sledování je také významné s ohledem na požadavek nepřekročení maximálního stropu, který se týká příslušné podpory.

Poskytovatel má **možnost volit mezi dvěma způsoby, kterými určí „strop“ podpory**, a to pouze **v případě, kdy podpora nepřesahuje výši 2 mil. EUR**. Podporu lze pak omezit buď výší provozní ztráty, resp. rozdílem mezi náklady a provozním ziskem u investiční podpory, nebo intenzitou veřejné podpory (tj. procentním podílem způsobilých nákladů). V případě podpory nad uvedený limit je způsob stanovení maximální výše pro podporu jasně dán (nelze využít intenzitu veřejné podpory).

U podpory určené na vydávání hudby a literatury není možnost volby omezena výší podpory; poskytovatel si tedy může kdykoli zvolit, zda podporu omezí stanovením intenzity veřejné podpory, nebo absolutní částkou vycházející z rozdílu mezi způsobilými náklady a diskontovanými výnosy.

Tabulka 32 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora kultury a zachování kulturního dědictví

Článek GBER	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
53	<p><i>Pro investiční podporu:</i> 150 mil. EUR / projekt</p> <p><i>Pro provozní podporu:</i> 75 mil. EUR / podnik / rok</p>	<p>DVA ZPŮSOBY OMEZENÍ VÝŠE PODPORY (s výjimkou podpory hudby a literatury):</p> <p>1. Podpora \leq nebo \geq 2 mil. EUR</p> <p><i>U investiční podpory</i> - výše omezena výší rozdílu mezi způsobilými náklady a provozním ziskem z investice.</p> <p><i>U provozní podpory</i> - výše podpory nesmí přesáhnout částku, která je nezbytná k pokrytí provozních ztrát a vygenerování přiměřeného zisku za příslušné období.</p> <p>2. Podpora \leq 2 mil. EUR</p> <p>max. 80 % způsobilých nákladů – platí pro investiční i provozní podporu</p> <p><u>Podpora na vydávání hudby a literatury</u> (čl. 53 odst. 2 f)) – dva způsoby omezení výše podpory:</p> <p>a) do výše rozdílu mezi způsobilými náklady a diskontovanými výnosy z projektu</p> <p>b) max. 70 % způsobilých nákladů (výčet uveden v předpisu)</p>	<p><i>U investiční podpory</i> - náklady investice do hmotného a nehmotného majetku.</p> <p><i>U provozní podpory</i> - provozní náklady vymezené v nařízení.</p>

10.1.4.10.1 Podpora v oblasti audiovize

Audiovizuální díla, jejichž úlohou je utvářet evropskou identitu, se většinou méně dostávají do oběhu mimo svou zemi původu z důvodu roztržitosti trhu na trhy vnitrostátní a regionální. S tím souvisí omezený okruh diváků a potíže při získávání finančních prostředků ze soukromých zdrojů. EK vypracovala zvláštní kritéria pro posouzení nezbytnosti, přiměřenosti a vhodnosti podpory na psaní scénářů, rozvoj, produkci, distribuci a propagaci audiovizuálních děl. Tato kritéria, která byla zakotvena ve Sdělení EK o státní podpoře filmů a dalších audiovizuálních děl, by se měla promítnout i do pravidel, podle nichž bude bloková výjimka uplatňována na režimy podpory audiovizuálních děl.

V rámci GBER je pro programy podpory audiovizuálních děl relevantní ustanovení čl. 54.

Pro postup podle **čl. 54 GBER** týkající se programů podpory audiovizuálních děl je nezbytné nad rámec podmínek stanovených v kapitole I GBER splnit **následující podmínky**:

- 1) Postup lze využít pouze na programy podpory, a to na psaní scénářů a rozvoj, produkci, distribuci a propagaci audiovizuálních děl. Podporu nelze poskytnout jako podporu *ad hoc*.
- 2) Podpora musí být zaměřena na produkt v oblasti kultury. Pro posouzení určitého produktu jakožto produktu v oblasti kultury je nutné zavést účinné postupy a mechanismy, např. ustanovením EK a vytvoření metodiky pro posuzování žádostí podle kulturních kritérií.
- 3) Je možné stanovit povinnou územní vázanost výdajů.
- 4) Podpora nesmí být vyhrazena na konkrétní produkční činnosti ani jednotlivé části produkčního hodnotového řetězce.
- 5) Způsobilá podle tohoto článku není podpora na infrastrukturu filmových studií.
- 6) Podpora nesmí být vyhrazena pouze pro státní příslušníky ČR a pro příjemce nesmí být stanoven požadavek, aby měli postavení podniku zřízeného podle vnitrostátního obchodního práva.

Podpora může mít podobu:

- a) podpory na produkci audiovizuálních děl;
- b) podpory na přípravu produkce a
- c) podpory na distribuci.

Způsobilé náklady podle čl. 54 GBER jsou:

- a) pokud jde o podporu na produkci: celkové náklady na produkci audiovizuálních děl, včetně nákladů na zlepšení přístupnosti pro osoby s tělesným postižením;
- b) pokud jde o podporu na přípravu produkce: náklady na psaní scénářů a na rozvoj audiovizuálních děl;
- c) pokud jde o podporu na distribuci: náklady na distribuci a propagaci audiovizuálních děl.

Intenzita podpory na produkci audiovizuálních děl nesmí přesáhnout 50 % způsobilých nákladů.

Intenzitu podpory lze navýšit:

- a) na 60 % způsobilých nákladů v případě přeshraničních produkcí;
- b) na 100 % způsobilých nákladů v případě náročných audiovizuálních děl a koprodukcí.

Intenzita podpory na přípravu produkce nesmí přesáhnout 100 % způsobilých nákladů. Pokud je výsledný scénář či projekt zpracován do podoby audiovizuálního díla, např. je nafilmován, pak se náklady na přípravu produkce začlení do celkového rozpočtu a zohlední při výpočtu intenzity podpory. Intenzita podpory na distribuci musí být stejná jako intenzita podpory na produkci.

Výše uvedený článek GBER by nebyl využitelný na programy podpory audiovizuálních děl za situace, kdy její výše přesahuje celkové náklady ve výši 50 milionů EUR na program podpory ročně. V takovém případě by bylo nutné podporu oznámit EK.

Příklad 1: Je podána žádost o podporu produkce rádiových programů. Poskytovatel podpory by měl dojít k závěru, že rádiový program nepředstavuje audiovizuální dílo, a proto by taková podpora přímo nespadala pod čl. 54 GBER. Bude nicméně záležet na konkrétním programu. Na takovou situaci by bylo spíše aplikovatelné ustanovení čl. 53 (odst. 2 písm. c) GBER, neboť produkci rádiových programů lze považovat za nehmotné dědictví.

Příklad 2: Společnost žádá o podporu na produkci filmu, který se má zábavně-naučnou formou věnovat ochraně přírody a krajiny. Záměrem je film uvést v rámci celorepublikové kinodistribuce. Pokud je žádost podána v rámci programu podpory, který stanoví kulturní kritéria pro hodnocení kulturního produktu, lze žádost podpořit do výše 50 milionů EUR podle čl. 54 GBER. Nebude rozhodující, zda bude předmětný film ziskový či nikoliv.

Poznámka: V tomto ohledu je vhodné uvést, že ČR má ze strany EK schválený program podpory filmu – rozhodnutí EK č. SA.36106 (2013/N) – ČR - Režim podpory české kinematografie¹¹², který bude aplikovatelný do 31. prosince 2018, takže lze předpokládat, že veřejné podpory budou poskytovány především v jeho rámci.

Změny oproti předchozí úpravě: Pravidla pro poskytování podpory související s audiovizí byla upravena pouze tzv. soft law. EK vydala Sdělení EK Radě, Evropskému parlamentu, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o některých právních aspektech kinematografických a dalších audiovizuálních děl¹¹³. Uvedené Sdělení bylo v rámci revize pravidel přezkoumáno na základě důležitých aspektů budoucího vývoje trhů, technologií a předpisů a bylo nahrazeno Sdělením EK o státní podpoře filmů a dalších audiovizuálních děl (2013/C 332/01).¹¹⁴

Tabulka 33 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora v oblasti audiovizu

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
54	Programy podpory audiovizuálních děl	50 mil. EUR ročně	max. 50 % / lze navýšit na max. 60 % u přeshraničních produkcí / lze navýšit max. 100 % u náročných audiovizuálních děl a koprodukcí	<ul style="list-style-type: none"> - pokud jde o podporu na produkci: celkové náklady na produkci audiovizuálních děl, včetně nákladů na zlepšení přístupnosti pro osoby s tělesným postižením - pokud jde o podporu na přípravu produkce: náklady na psaní scénářů a na rozvoj audiovizuálních děl - pokud jde o podporu na distribuci: náklady na distribuci a propagaci audiovizuálních děl

¹¹² Dostupné na adrese: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/247461/247461_1458958_158_2.pdf.

¹¹³ Úřední věstník EU C43/6, ze dne 16. 2. 2002.

¹¹⁴ Úřední věstník EU C332/1, ze dne 15. 11. 2013.

10.1.4.11 Podpora na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu

V rámci této kategorie je možno poskytnout investiční podporu na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu.

Na sportovní infrastrukturu lze poskytnout také provozní podporu.

V případě sportovní infrastruktury je nutno dodržet několik zásad, které vyplývají přímo z GBER. Zejména **sportovní infrastruktura nesmí být výhradně využívána jediným uživatelem v oblasti profesionálního sportu**. Jiní uživatelé v oblasti profesionálního nebo amatérského sportu musí ročně využívat sportovní infrastrukturu alespoň z 20 % její kapacity. Podmínky, za kterých je daná sportovní infrastruktura užívána ze strany profesionálních sportovních klubů, musí být zveřejňovány.

Obecně přístup ke sportovní či multifunkční rekreační infrastruktuře musí být umožněn více uživatelům za transparentních a nediskriminačních podmínek. Podniky, které se podílely na spolufinancování investičních nákladů infrastruktury alespoň z 30 %, mohou získat přednostní přístup k infrastruktuře za zvýhodněných podmínek za předpokladu, že jsou tyto podmínky zveřejněny. Jakékoli koncese nebo jiná pověření třetí strany k výstavbě, modernizaci a/nebo provozu sportovní nebo multifunkční rekreační infrastruktury se musí řídit otevřenými, transparentními a nediskriminačními podmínkami s náležitým zohledněním platných pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

Investiční podpora na sportovní a multifunkční infrastrukturu může mít podobu podpory na výstavbu nebo modernizaci sportovní a multifunkční infrastruktury. Za způsobilé náklady považujeme investice do hmotného a nehmotného majetku.

Intenzita investiční podpory na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu se určuje dvěma následujícími způsoby.

1. **Maximální výše podpory nesmí přesáhnout výši rozdílu mezi způsobilými náklady a provozním ziskem.** Provozní zisk se odečte ex-ante nebo mechanismem zpětného vymáhání.
2. **Pokud podpora nepřevyší 2 milion EUR, je možné maximální intenzitu podpory stanovit na 80 % způsobilých nákladů** bez ohledu na budoucí realizovaný provozní zisk.

Způsobilými náklady v případě provozní podpory sportovní infrastruktury jsou provozní náklady na služby, které infrastruktura poskytuje. Mezi tyto provozní náklady patří takové náklady, jako např. osobní náklady, náklady na materiál, služby, komunikaci, energii, údržbu, nájemné, správní náklady atd., ale nepatří k nim odpisy a finanční náklady, pokud se na ně vztahovala investiční podpora. Provozní podpora nesmí převýšit provozní ztrátu za příslušné období, případně, pokud podpora nepřevyší 2 milion EUR, je možné maximální intenzitu podpory stanovit na 80 % způsobilých provozních nákladů bez ohledu na to, zda je provoz infrastruktury ziskový či ztrátový.

Investiční podpora na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu upravená dle GBER může nabývat maximální výše 30 milionů EUR nebo část celkových nákladů přesahující 100 milionů na projekt. U provozní podpory na sportovní infrastrukturu činí limit 2 miliony EUR na infrastrukturu ročně. V případě překročení uvedených limitů je nezbytná notifikace daného opatření EK.

Tabulka 34 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na sportovní a multifunkční rekreační infrastrukturu

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita / Výše podpory	Způsobilé náklady
55	Podpora na sportovní a rekreační infrastrukturu (investiční)	30 mil. EUR nebo část celkových nákladů přesahující 100 mil. EUR na projekt	Výše podpory nesmí přesáhnout výši rozdílu mezi způsobilými náklady a provozním ziskem z investice / max. 80 % pokud jde o podporu, která nepřesahuje 1 mil. EUR, vedle metod uvedených výše	Investice do hmotného a nehmotného majetku.
55	Podpora na sportovní a rekreační infrastrukturu (provozní)	2 mil. EUR/rok	Max. ve výši provozní ztráty	Provozní náklady na služby, které infrastruktura poskytuje.

Příklad 1: Město žádá o podporu ve výši 40 mil. Kč způsobilých nákladů na modernizaci fotbalového stadionu, jež město dlouhodobě pronajímá místnímu profesionálnímu fotbalovému klubu. Aby byl projekt financovatelný dle GBER, musí město zajistit, že stadion budou využívat i další subjekty minimálně z 20 % roční časové kapacity. Aby mohlo získat podporu dle GBER, město tedy musí upravit nájemní podmínky. Z finanční analýzy vyplývá, že projekt nebude po dobu životnosti realizovat provozní zisk. V případě zajištění minimálního přístupu k využití stadionu dalším subjektů může tedy dotace městu činit až plnou výši 40 mil. Kč.

Příklad 2: Střelecký klub žádá o podporu na modernizaci střelnice, v níž se konají rovněž mezinárodní střelecké soutěže, která si vyžádá náklady ve výši 10 mil. Kč. Aby byla investice financovatelná dle GBER, musí se klub zavázat, že z 20 % časové kapacity nabídne střelnici k využití jiným subjektům (např. veřejnosti). Poskytovatel se rozhodne udělit podporu ve výši 80 %, tedy 8 mil. Kč, a není tak třeba sledovat hodnoty předpokládaného zisku, který klub z provozu modernizované činnosti realizuje.

10.1.4.12 Podpora na místní infrastrukturu

Jde o novou kategorii, s níž zatím nejsou aplikační zkušenosti. Dle GBER by dle podmínek tohoto článku měla být financována taková **infrastruktura, která na místní úrovni přispívá ke zlepšování podnikatelského a spotřebitelského prostředí a k modernizaci a rozvoji průmyslové základny.**

Dle dodatečných neformálních výkladů EK lze tuto obecně stavěnou definici interpretovat relativně široce. EK se vyjádřila, že podpora dle tohoto článku by se mohla týkat m. j. následujících typů projektů:

- Výstavba a rozšiřování průmyslových zón
- Výstavba a modernizace vodohospodářské infrastruktury
- Výstavba a modernizace nádražních budov (železniční infrastruktury)
- Výstavba a modernizace infrastruktury nájemního bydlení

Dle této kategorie nelze financovat typy infrastruktur, jejichž podpora je upravena jinými kategoriemi GBER (energetická, širokopásmová, kulturní, sportovní, letištní, přístavní...), s výjimkou kategorie regionální podpory.

Podmínky článku jsou zaměřeny na takové projekty, u nichž **dochází k poskytnutí veřejné podpory vlastníkoví infrastruktury, zvýhodnění na úrovni provozovatele a uživatele infrastruktury však musí být vyloučeno** prostřednictvím dodatečných podmínek podle následujícího odstavce. To znamená, že v případech, kdy je na úrovni vlastníka VPo vyloučena (např. vlastník není účastníkem hospodářské soutěže), nebo kdy naopak nelze vyloučit poskytnutí podpory (zvýhodnění) na úrovni provozovatele či uživatele, článek se nepoužije, ani v případě výše zmíněných typů projektů.

Infrastruktura nesmí být vyhrazená konkrétnímu uživateli, ale musí být zpřístupněna všem uživatelům, kteří o její užívání projeví zájem. Vybraní **uživatelé musí platit za užívání infrastruktury tržní cenu**, která může stanovena buď otevřeným, transparentním a nediskriminačním výběrovým řízením, nebo pomocí benchmarkingu se srovnatelnými infrastrukturami, nebo pomocí přírůstkových nákladů. Pokud vlastník sám infrastrukturu neprovozuje, ale **pověřuje k provozu třetí subjekt**, prostřednictvím koncese či jiného typu pověření, musí být tento subjekt vybrán **za otevřených, transparentních a nediskriminačních podmínek** se zohledněním pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

Způsobilými náklady jsou celkové investiční náklady do hmotného a nehmotného majetku. Výše podpory musí zohlednit provozní zisk generovaný infrastrukturou odečtením ex-ante nebo mechanismem zpětného vymáhání. Celková výše podpory projektu může činit až 10 milionů EUR a zároveň celkové investiční náklady projekty mohou činit maximálně 20 milionů EUR.

Tabulka 35 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na místní infrastrukturu

Článek	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
56	Podpora na místní infrastrukturu	10 mil. EUR + investice 20 mil. EUR	max. 100 % s odečtením provozního zisku	Investiční náklady.

Příklad 1: Akciová společnost, která je vlastníkem a zároveň provozovatelem vodohospodářské infrastruktury v dané obci a je částečně vlastněná obcí a částečně soukromou společností (tj. jde o smíšený model provozu vodohospodářské infrastruktury) žádá o dotaci na výstavbu ČOV ve výši 20 mil. Kč způsobilých nákladů. Nelze vyloučit zvýhodnění žadatele, jelikož jeden z jeho akcionářů – soukromá společnost – je aktivní v rámci hospodářské soutěže i v jiných regionech (či jiných hospodářských odvětvích). Projekt tedy zakládá veřejnou podporu. ČOV má sloužit potřebám široké veřejnosti a provozovat ji bude sám žadatel. Z finanční analýzy projektu vyplývá, že po dobu životnosti bude ČOV prostřednictvím nastavené výše vodného a stočného generovat žadateli provozní zisk ve výši 10 mil. Kč. Projekt lze financovat dle čl. 56 GBER ve výši 10 mil. EUR.

Příklad 2: Developer žádá o dotaci na výstavbu nových budov s nájemními byty se způsobilými investičními náklady 450 mil. Kč. Tyto byty budou standardně nabízeny k užívání širokému okruhu zájemců za tržní cenu. Z finanční analýzy projektu vyplývá, že po dobu životnosti bytů bude nájemné žadateli generovat provozní zisk ve výši 300 mil. Kč. Projekt lze podpořit až do výše 150 mil. Kč.

10.1.4.13 Podpora na regionální letiště

S odkazem na tuto kategorii lze poskytovat jak investiční, tak provozní podporu letišťům s omezeným průměrným ročním pohybem cestujících: investiční podpora může být poskytována letišťům, která vykazují roční pohyb nejvýše 3 miliony cestujících; provozní podporu lze poskytnout pouze letišťům, u nichž průměrný roční pohyb cestujících nepřesáhl 200 000 osob.

Investiční i provozní podpora mohou být poskytnuty pouze za podmínky **existence otevřeného a nediskriminačního přístupu k infrastruktuře** pro různé uživatele. Podpora nesmí být spojena s přemístěním stávajícího letiště, nebo vytvořením nového letiště.

Investiční podpora je dále přípustná pouze u letišť, která přesahují průměrný roční pohyb nad 200 000 cestujících, pouze za podmínky, že letiště je vzdáleno více než 100 km nebo více než 60 minut jízdy (autem, autobusem, vlakem) od stávajícího letiště s pravidelnými leteckými službami.

Podpora je vyloučena u letišť s průměrným ročním objemem nákladní dopravy vyšším než 200 tis. tun.

Tabulka 36 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na regionální letiště

Článek	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
56a	Podpora na regionální letiště (<i>investiční</i>)	Není specifikována - omezeno pouze podmínkami článku 56a.	<u>Letiště do 200 000 cestujících:</u> max. 75 %, nebo max. do výše rozdílu mezi způsobilými náklady a provozním ziskem z investice *** <u>Letiště nad 200 000 cestujících:</u> max. 75 % v závislosti na objemu cestujících, a zároveň max. do výše rozdílu mezi způsobilými náklady a provozním ziskem z investice	Náklady související s investicemi do letištní infrastruktury, včetně nákladů na plánování.
56a	Podpora na regionální letiště (<i>provozní</i>)	Není specifikována - omezeno pouze podmínkami článku 56a.	max. 100 %	Provozní ztráta a přiměřený zisk za příslušné období.

10.1.4.14 Podpora na přístavy

Problematika podpory na přístavy je nově řešena v nařízení Evropské Komise 2017/1084 ze dne 14. června 2017, kterým se mění nařízení (EU) č. 651/2014. Podpora na přístavy je rozdělena na podporu na námořní přístavy a na podporu na vnitrozemské přístavy.

Tabulka 37 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na námořní přístavy

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
56b	Podpora na přístavy	1. nejvýše 20 mil. EUR 2. vyšší než 20 nejvýše 50 mil. EUR 3. vyšší než 50 mil. EUR nejvýše se rovná částce stanovené v čl. 4 odst.1 písm. ee) ¹¹⁵	1. max. 100 % 2. max. 80 % 3. max. 60 %	<ul style="list-style-type: none"> - investice do výstavby, náhrady či modernizace infrastruktury přístavu; - investice do výstavby, náhrady či modernizace přístupové infrastruktury; - náklady na bagrování pod vodou; - včetně nákladů na plánování.

U podpory, která nepřesahuje 5 mil. EUR, lze alternativně k výše zmíněným metodám stanovit maximální výši podpory jako 80 % způsobilých nákladů.

Tabulka 38 Přehled základních parametrů pro kategorii Podpora na vnitrozemské přístavy

Článek GBER	Kategorie	Prahová hodnota	Intenzita podpory	Způsobilé náklady
56c	Podpora na přístavy	1. 40 mil. EUR (způsobilé náklady) na projekt. 2. V případě vnitrozemského přístavu zahrnutého do pracovního plánu koridoru hlavní sítě podle čl. 47 Nařízení EP a R č. 1315/2013 je prahová hodnota způsobilých nákladů 50 mil. EUR na projekt.	max. 100 %	<ul style="list-style-type: none"> - investice do výstavby, náhrady či modernizace infrastruktury přístavu; - investice do výstavby, náhrady či modernizace přístupové infrastruktury; - náklady na bagrování pod vodou; - včetně nákladů na plánování.

U podpory, která nepřesahuje 2 mil. EUR, lze alternativně k výše zmíněným metodám stanovit maximální výši podpory jako 80 % způsobilých nákladů.

¹¹⁵ Čl. 4 odst. 1 písm. ee) dostupný zde:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0651-20170710>.

Nezpůsobilými náklady pro obě výše zmíněné kategorie jsou takové výdaje, které nesouvisí s dopravou, včetně nákladů na průmyslová výrobní zařízení působící v přístavu, kanceláře nebo obchody, jako i náklady na superstrukturu přístavu¹¹⁶.

Pro obě kategorie podpory také platí, že **jakákoliv koncese nebo jiné pověření třetí strany** k výstavbě, modernizaci, provozování nebo pronájmu podporované přístavní infrastruktury se **udělují podle zásad hospodářské soutěže, transparentnosti, nediskriminace a bezpodmínečnosti**. Dále podporovaná přístavní infrastruktura musí být k dispozici uživatelům, kteří o ni projeví zájem, za rovných a nediskriminačních tržních podmínek.

¹¹⁶ „Přístavní superstrukturou“ se rozumí povrchové úpravy (např. pro skladování), pevná zařízení (např. sklady a budovy terminálu), jakož i pohyblivé zařízení (např. jeřáby) umístěné v přístavu pro poskytování přístavních služeb spojených s dopravou.

10.2 Služby obecného hospodářského zájmu

10.2.1 SGEI – Úvod

Službami obecného zájmu se obecně rozumí služby, které orgány veřejné moci na celostátní, regionální či místní úrovni považují za obecný zájem, a jež tedy podléhají zvláštním závazkům veřejné služby. Pojem zahrnuje jak hospodářské činnosti, tak nehospodářské služby.

Služby obecného hospodářského zájmu (někdy je také používán pojem „veřejné služby“; dále také „SGEI“) jsou specifické jednak v tom, že mají obecně prospěšný charakter, jsou nabízené otevřeným a nediskriminačním způsobem široké veřejnosti a dále se uplatňují v těch případech, kde tržní síly samy nezajistí uspokojivé plnění těchto služeb (např. z hlediska kvality, rozsahu a cenové dostupnosti pro širokou veřejnost) – tj. bez veřejného zásahu by tyto služby nebyly v dané kvalitě, dostupnosti atp. zajišťovány. Existence tohoto „tržního selhání“ je podstatnou podmínkou pro to, aby konkrétní služba mohla být označena jako SGEI.

Služby obecného hospodářského zájmu jsou pevnou součástí společných hodnot Unie a hrají rovněž zásadní úlohu při podpoře sociální a územní soudržnosti¹¹⁷.

Vedle SGEI existují také služby **v obecném nehospodářském zájmu** (např. služby policie, armády, činnost veřejného školství), jejichž financování ovšem nepodléhá pravidlům v oblasti veřejné podpory. Tyto služby totiž nemají ekonomický (hospodářský) charakter a jako takové nenaplní všechny znaky veřejné podpory. Z pohledu úpravy v oblasti veřejné podpory je tedy není nutné dále zkoumat.

Definice SGEI není uvedena v žádném právním předpisu. Není rovněž k dispozici žádný taxativní výčet služeb, které spadají pod uvedený pojem. V příručce vydané EK¹¹⁸ se k tomuto uvádí: „*Rozsah a organizace SGEI se v jednotlivých členských státech značně liší v závislosti na historii a způsobu zasahování veřejné moci v každém z nich. SGEI jsou tak velmi rozmanité a uživatelé mohou mít kvůli rozdílné zeměpisné, sociální nebo kulturní situaci různé potřeby a preference... Sestavit seznam kritérií, podle kterých by se určovalo, zda jde v případě konkrétní služby o obecný zájem, tedy není v pravomoci EK. Určení, zda určitá služba je, nebo není v obecném zájmu, je záležitostí orgánů veřejné moci v členských státech.*“

O zařazení služby do kategorie SGEI tedy rozhodují především orgány veřejné moci na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni. Uvedené orgány pak mají velkou volnost, pokud jde o vymezení toho, co považují za SGEI. Omezuje je pouze právo Evropské unie (v odvětvích harmonizovaných na úrovni EU – telekomunikace, poštovní služby, energetika) a musejí se vyvarovat zjevně nesprávného posouzení (zneužití kategorie SGEI), které podléhá kontrole ze strany EK a soudních orgánů EU.

Jednodušší se zdá být **vymezení činností, které jako SGEI označené být nemohou** – podle judikatury SD EU nelze do SGEI zahrnout činnosti, které jsou zjevně a v plném rozsahu předmětem trhu, např. činnosti jako je reklama, elektronický obchod, výroba zemědělských produktů, zajištění internetového připojení podnikatelských zón, používání zvláštních telefonních čísel v rámci her o ceny, sponzorství nebo podpora prodeje.

¹¹⁷ Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (2012/C 8/02).

¹¹⁸ Příručka k uplatňování pravidel Evropské unie pro státní podporu, veřejné zakázky a vnitřní trh v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu, zejména sociálních služeb obecného zájmu, pracovní dokument č. SWD(2013) 53 final/2, ze dne 29. 4. 2013.

Za SGEI nelze dále označit činnost, kterou již provozují existující podniky za normálních tržních podmínek, jestliže je služba plněna uspokojivě z hlediska požadavků vycházejících z veřejného zájmu (např. cena, objektivní kvalitativní charakteristika, kontinuita a přístup ke službě). Pokud jsou však podmínky z pohledu státu neuspokojivé (např. jízdné je příliš drahé pro rodiny s nízkými příjmy), je možné službu za SGEI označit. Je však důležité jednoznačně vymezit charakteristiky dotčené služby, zejména podmínky jejího poskytování a její cílovou skupinu.

Tabulka 39 Členění služeb na základě (ne)ekonomické povahy z hlediska aplikace pravidel veřejné podpory obecně a předpisů v oblasti SGEI

	SLUŽBY		
	Hospodářské		Nehospodářské
Sledováno z hlediska pravidel veřejné podpory*?	ANO		NE
	Zajišťované uspokojivě trhem	Spojené s existencí tržního selhání	(neexistuje trh)
Lze na podporu z veřejných zdrojů uplatnit výjimku SGEI?	NE	ANO	(pravidla veřejné podpory se vůbec nesledují)

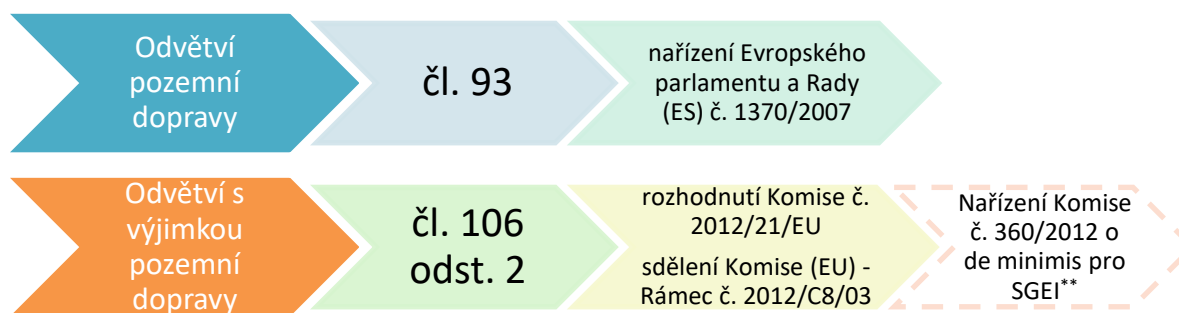
*Pokud spadají pod vymezení čl. 107 odst. 1 SFEU.

Kromě toho, že SGEI představují bezpochyby významného zaměstnavatele, dále na jedné straně přispívají k blahobytu občanů a zlepšení sociální soudržnosti zejména na místní úrovni, na druhé straně však zasahují do vztahů mezi soutěžiteli. Často se totiž služby poskytované trhem a služby zajišťované v rámci SGEI od sebe liší právě jen požadavky veřejných zadavatelů na cenu, kvalitu a dostupnost. Nepochybně má pro podnik jako poskytovatele SGEI zajišťování této služby jisté další „výhody“, při nejmenším mu umožňuje přežít v časech, které nejsou pro daný trh příznivé atp. Po ukončení závazku zajišťování veřejné služby má pak podnik plnou volnost znovu se zapojit do trhu na straně nabídky.

Jak je z uvedeného popisu zřejmé, veřejné financování SGEI může mít na hospodářskou soutěž negativní vliv, pokud nejsou splněny některé zásady. Nebezpečné je zejména tzv. křížové financování, které vychází z poskytování veřejných financí v míře, která přesahuje potřeby SGEI. Prostředky určené na SGEI jsou v jeho důsledku přelévány do dalších čistě komerčních činností vyvíjených podnikem-poskytovatelem SGEI, a tím dochází k narušení hospodářské soutěže na dalších trzích.

Tuto skutečnost si autoři SFEU uvědomili, když v čl. 14 SFEU stanovili členským státům požadavek „pečovat v rámci svých pravomocí o to, aby zásady a podmínky pro fungování služeb obecného hospodářského zájmu umožňovaly naplnění jejich úkolů“ při současném dodržení článků 93 (stanovující pravidla použitelná na vyrovnávací platbu za závazek veřejné služby v odvětví pozemní dopravy), 106 a 107 SFEU. Ustanovení čl. 106 odst. 2 SFEU (spadající do oddílu pravidel SFEU platných pro podniky) rovněž potvrzuje, že podniky pověřené poskytováním SGEI podléhají pravidlům hospodářské soutěže. Vyrovnávací platba za závazek veřejné služby tedy spadá pod ustanovení čl. 93, 106, 107 a 108 SFEU, pokud představuje veřejnou podporu.

Obrázek 6 Odvětvově daná aplikovatelnost článků SFEU na veřejnou podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby s uvedením příslušné úpravy

****Podpora de minimis není považována za veřejnou podporu.**

Kromě podpory, která nesplňuje obecné podmínky použitelnosti čl. 107 odst. 1 SFEU, se za veřejnou podporu nepovažuje vyrovnávací platba, která splňuje všechna kritéria rozsudku SD EU ve věci Altmark¹¹⁹.

V uvedeném rozsudku SD EU uvedl, že vyrovnávací platba za závazek veřejné služby není veřejnou podporou ve smyslu článku 107 SFEU, pokud jsou splněna čtyři kumulativní kritéria:

1. Podnik, který je příjemcem vyrovnávací platby, musí být skutečně pověřen závazky veřejné služby a tyto závazky musí být jasně vymezeny.
2. Parametry na jejichž základě je vyrovnání vypočteno, musí být předem stanoveny objektivním a transparentním způsobem.
3. Vyrovnání nesmí přesahovat meze toho, co je nezbytné k pokrytí všech nebo části nákladů vynaložených k plnění závazků veřejné služby se zohledněním příslušných příjmů a přiměřeného zisku.
4. Pokud v konkrétním případě nebyl podnik, který má plnit závazky veřejné služby, vybrán prostřednictvím řízení pro zadávání veřejných zakázek, které by umožnilo vybrat uchazeče schopného poskytovat předmětné služby s nejnižšími náklady, musí být výše nezbytné vyrovnávací platby určena na základě analýzy nákladů, které by na plnění těchto závazků vynaložil běžný, řádně řízený podnik disponující odpovídajícími prostředky.

Pravidla veřejné podpory tedy musejí být při financování SGEI, které představuje veřejnou podporu, sledována. Obecně jsou těmito pravidly kladeny na financování SGEI požadavky v podobě jasného pověření, vyloučení nadměrných plateb a zajištění transparentnosti účetnictví.

10.2.2 SGEI – Právní předpisy

Právní úprava veřejné podpory v oblasti SGEI byla poprvé vydána v roce 2005. Tehdy se jednalo o balíček tří předpisů – *rozhodnutí*, upravujícího podmínky pro vynětí podpory z oznamovací povinnosti; *rámce* shrnujícího podmínky, za kterých bude EK považovat opatření podpory za slučitelné s vnitřním trhem; a změněné *směrnice* o průhlednosti finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a uvnitř některých podniků.

V roce 2010 EK zahájila veřejnou konzultací proces revize uvedeného balíčku, který byl zakončen přijetím tří předpisů v prosinci roku 2011 a čtvrtého v dubnu roku 2012. Aktuální právní úprava veřejné podpory v oblasti SGEI je nyní tedy tvořena čtyřmi předpisy:

1. sdělením o základních pojmech týkajících se SGEI¹²⁰,

¹¹⁹ Věc C-280/00 *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark* [2003] Sb. rozh. s. I-7747.

¹²⁰ Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu (2012/C 8/02).

2. rozhodnutím stanovujícím podmínky pro automatickou slučitelnost¹²¹,
3. sdělením o rámci shrnujícím podmínky slučitelnosti sledované EK¹²² a
4. nařízením o podpoře *de minimis* pro podniky poskytující SGEI¹²³.

Přímo aplikovatelné výjimky týkající se SGEI jsou pak upraveny dvěma z výše uvedených předpisů, a sice rozhodnutím EK (dále jen „rozhodnutí SGEI“) a nařízením EK (dále jen „nařízení *de minimis* SGEI“). Obě výjimky jsou spojeny s nutností písemně pověřit poskytovatele služby (podnik) zajišťováním služby obecného hospodářského zájmu, spočívající např. v provozování veřejného koupaliště, sportovních objektů, kulturně-společenských zařízení apod. V pověření musí být jasně vymezeno, které činnosti vykonávané podnikem představují SGEI a jejichž financování z veřejných prostředků tedy spadá pod některou z výjimek v oblasti SGEI.

Musí být dále zajištěno, aby veškeré další činnosti nenaplňující charakter SGEI byly v účetnictví pověřeného podniku odděleny a veřejné prostředky spojené se zajišťováním SGEI prokazatelně plynuly pouze na náklady spojené s SGEI; na činnosti mimo SGEI musí být případně poskytovány veřejné prostředky v souladu s jinými výjimkami než výjimkami platnými pro SGEI.

V porovnání s předchozí právní úpravou (platnou do konce ledna 2012) došlo u rozhodnutí SGEI zejména ke změnám v podobě:

- snížení limitu pro obecnou roční platbu, kterou je možné považovat za slučitelnou (z 30 na 15 mil. EUR),
- začlenění nové kategorie služeb (služby uspokojující sociální potřeby),
- omezení délky pověření (nejvýše 10 let, nebo dle doby k odpisu podporované investice),
- úpravy náležitostí pověření (doplňen popis kompenzačního mechanismu, povinnost uvést odkaz na rozhodnutí SGEI),
- stanovení frekvence provádění pravidelných kontrol možné nadměrné vyrovnávací platby (alespoň každé tři roky po dobu trvání pověření a na konci této doby),
- zavedení nové povinnosti týkající se transparentnosti (zveřejnění některých údajů o platbách nad 15 mil. EUR) a
- zkrácení intervalu pro předkládání pravidelných zpráv o provádění rozhodnutí SGEI EK (ze tří na dva roky).

Přehled změn je podrobně uveden na webových stránkách ÚOHS.¹²⁴

Základními podmínkami slučitelnosti specifikovanými v rozhodnutí SGEI jsou:

- Existence pověřovacího aktu (aktů), který (které) by specifikoval(y):
 - povahu a trvání závazku veřejné služby (nejdéle 10 let; lze uzavřít opakovaně),
 - dotčený podnik/zařízení (tj. poskytovatele služby) a
 - případně území,
 - povahu případných výhradních nebo zvláštních práv udělených pověřenému podniku,
 - popis kompenzačního mechanismu,
 - ukazatele pro výpočet, kontrolu a přezkoumání vyrovnávací platby a
 - opatření směřující k zamezení a vrácení jakékoli nadměrné vyrovnávací platby.

¹²¹ Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (2012/21/EU).

¹²² Sdělení Komise - Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2012/C 8/03).

¹²³ Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 ze dne 25. dubna 2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu

¹²⁴ <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/sluzby-obecneho-hospodarskeho-zajmu-sgei.html>

- Pověřovací akt musí rovněž obsahovat odkaz na rozhodnutí SGEI.
- Vyrovnávací platba je omezena rozsahem nezbytným k pokrytí čistých nákladů (rozdílu mezi náklady a příjmy) vzniklých při poskytování služby obecného hospodářského zájmu, včetně přiměřeného zisku.
- Kontrola ze strany orgánů veřejné správy směřující ke zjištění, zda podnik nedostává vyrovnávací platby přesahující stanovenou výši (pravidelné kontroly alespoň každé tři roky během trvání doby pověření a na konci této doby).

Rozhodnutí SGEI nelze využít pro podporu poskytovanou podnikům v odvětví pozemní dopravy.

Výjimku upravenou nařízením *de minimis* SGEI lze využít zcela nově – podobná výjimka vztahující se k SGEI nikdy předtím vydána nebyla. Uvedený předpis umožňuje poskytovat na účely veřejných služeb jednomu příjemci prostředky do výše 500 000 EUR za jakékoli období tří účetních let (v součtu s podporami *de minimis* podle jiných nařízení o podpoře *de minimis*) – více naleznete v části vztahující se k podpoře *de minimis*, přitom nároky na obsahové náležitosti pověření jsou v porovnání s rozhodnutím SGEI minimální - je požadováno pouze uvést přesnou povahu, rozsah a trvání uložené povinnosti poskytovat SGEI a totožnost pověřeného podniku. Předpis obsahuje jediné významné omezení, a sice podporu na tutéž SGEI nelze kumulovat s jinou vyrovnávací platbou (i kdyby tato platba nepředstavovala veřejnou podporu s odkazem na splnění všech podmínek rozsudku ve věci C-280/00¹²⁵).

Při poskytování podpory *de minimis* SGEI je dále poskytovatel podpory (pověřovatel) povinen informovat příjemce písemně o výši podpory, o službě veřejného hospodářského zájmu, k níž se podpora vztahuje, a o charakteru „*de minimis*“ této podpory, a je povinen uvést odkaz na Nařízení *de minimis* SGEI citací jeho úplného názvu a uvedením informace o jeho vyhlášení v Úředním věstníku. Poskytovatel je dále povinen zaznamenat údaje o dané podpoře a jejím příjemci do centrálního registru podpor malého rozsahu v zákonem stanovené lhůtě¹²⁶.

Tabulka 40 Přehled původních a aktuálně platných právních předpisů vztahujících se k veřejné podpoře v oblasti SGEI s uvedením období účinnosti (s výjimkou odvětví pozemní dopravy)

Předchozí právní úprava		Aktuálně platná právní úprava	
Předpis	Účinnost	Předpis	Účinnost od
Rozhodnutí EK č. 2005/842/ES	19. 12. 2005 – 30. 1. 2012	Rozhodnutí EK č. 2012/21/EU	31. 1. 2012
Rámec společenství č. 2005/C 297/04	29. 11. 2005 – 30. 1. 2012	Sdělení EK – Rámec č. 2012/C8/03	31. 1. 2012
		Nařízení EK č. 360/2012 pro podporu <i>de minimis</i> podnikům poskytujícím SGEI	29. 4. 2012 - 31. 12. 2018
		Sdělení EK o hlavních pojmech při používání pravidel veřejné podpory v oblasti SGEI (č. 2012/C8/02)	-

Ve vztahu k další právní úpravě, která se vztahuje k zajišťování veřejných služeb (např. zákon o veřejných zakázkách) je na místě zdůraznit, že z hlediska sledovaných cílů a působnosti jsou jednotlivé právní úpravy rozdílné. Nastavení podmínek určité SGEI tedy musí být nejen v souladu s pravidly pro veřejnou podporu, ale také pro zadávání veřejných zakázek či koncesí. Zajištění souladu

¹²⁵ Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Sb. rozh. 2003, s. I-7747.

¹²⁶ Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, v platném znění, § 3 a.

s právní úpravou v oblasti veřejné podpory tedy neznamená, že dané opatření je rovněž v souladu s právní úpravou v jiné oblasti (např. veřejných zakázkách).

Jestliže finanční prostředky poskytované na účely SGEI představují veřejnou podporu a nesplňují podmínky některé z výjimek stanovených právem veřejné podpory, popř. podmínky rozhodnutí EK, kterým byla tato podpora schválena, jedná se v jejich případech o protiprávní, či dokonce neslučitelnou veřejnou podporu. Důsledky z poskytování takové podpory jsou pak stejné jako v případě jakékoli veřejné podpory, která porušuje podmínky SFEU, a v nejhorším případě tedy může dojít k jejímu vymáhání od příjemce, a to včetně úroků stanovených EK. Tento postup vytváří zátěž také pro poskytovatele podpory, a to v podobě nutnosti zajistit administrativní a právní úkony spojené s vymáháním a mnohdy i s nemalými náklady, nemluvě o možných právních nástrojích uplatněných příjemcem vůči poskytovateli podpory, který právní úpravu v oblasti veřejné podpory nezohlednil.

Poskytování uvedené podpory je spojeno zejména s rizikem stížnosti/napadnutí podpory ze strany neúspěšného žadatele či jiného dotčeného subjektu u vnitrostátního soudu. Prokázání protiprávnosti podpory pak zakládá neplatnost právních aktů o poskytnutí/převodu podpory. Promlčecí lhůta, po kterou trvá riziko navrácení protiprávní veřejné podpory, pak činí 10 let od poskytnutí podpory.

10.2.3 Vybraná odvětví SGEI

Právní předpisy vztahující se k veřejné podpoře poskytované na SGEI, konkrétně rozhodnutí SGEI, uvádí celkem čtyři odvětvové kategorie, které výslovně spadají do působnosti této výjimky. V případě České republiky je jedna z uvedených výjimek prakticky nepoužitelná, a sice lodní a letecká doprava na ostrovy. Zbývají tedy tři odvětví – nemocnice poskytující zdravotní péči, služby uspokojující sociální potřeby a podpora letištím (přístavům).

10.2.3.1 Zdravotní péče

Systém zdravotní péče v České republice zahrnuje jak veřejná, tak soukromá zdravotnická zařízení, přičemž je zřejmé, že obě skupiny mají zájem být přitažlivé pro klienty poptávající zdravotnické služby. Tyto služby jsou pak hrazeny z příspěvků na zdravotní pojištění a v některých případech vyžadují příplatek klienta z jeho vlastních prostředků. Existenci „českého trhu poskytování služeb zdravotní péče“ potvrzuje i vyjádření soudních orgánů Evropské unie, podle nichž služby zdravotní péče, které poskytují soukromí lékaři a další soukromí pracovníci ve zdravotnictví za úplatu a na vlastní riziko, je nutno považovat za hospodářskou činnost.

Pokud jde o další znaky definující veřejnou podporu, a sice ovlivnění obchodu a narušení hospodářské soutěže, jejich vyloučení se prokazuje velmi obtížně, pokud nejsou známy podrobnosti o konkrétním případě. Jestliže podpora v rámci opatření nemá vliv na obchod mezi členskými státy, hovoří se o tzv. lokálnosti opatření (viz detailně v kapitole 6.1.4.).

V souvislosti s odvětvím zdravotní péče a nemocnicemi byl tento znak zkoumán Evropskou komisí v rámci řízení SA.37432 (2015/NN) o podpoře při financování veřejných nemocnic v Královéhradeckém kraji¹²⁷. V dané věci Evropská komise dospěla k závěru, že financování nemocnic, zřízených Královéhradeckým krajem, z veřejných zdrojů především za účelem zajištění záchranných zdravotnických služeb a financování zařízení, jež nemocnice potřebují k poskytování svých služeb, nemá vliv na obchod mezi členskými státy EU a tedy nepředstavuje veřejnou podporu, neboť jednak „*hlavní činností těchto nemocnic je poskytování lékařské péče lidem v jejich spádové oblasti*“, a také „*nejsou známy žádné informace o tom, že by v tomto regionu docházelo k významnému přeshraničnímu*

¹²⁷ Blíže viz odkaz: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257188/257188_1653408_54_2.pdf

investování do nemocničních zařízení nebo že by zde zakládaly zdravotnická zařízení subjekty z jiných členských států.“

Pokud lze prokázat, že podpora může mít vliv na vnitřní obchod EU, opatření nemá lokální charakter a může tedy představovat veřejnou podporu.

Praktická aplikace podmínek vymezených rozsudkem SD EU ve věci Altmark, zejména s ohledem na to, že veřejné financování probíhá ve směru k nemocnicím zřízeným či vlastněným veřejnými subjekty, a to na kontinuální bázi a systematicky, nedovoluje vyhovět čtvrtému kritériu požadujícímu provést výběr podniku zajišťujícího SGEI s nejnižšími náklady prostřednictvím řízení pro zadávání veřejných zakázek. Čtvrté kritérium může být splněno i tím, že výše podpory v podobě vyrovnávací platby je stanovena na základě analýzy nákladů, které by na plnění těchto závazků vynaložil běžný, řádně řízený podnik disponující odpovídajícími prostředky. Nicméně, bez ohledu na to, že definice podniku uvedeného v tomto kritériu je nejasná, existují v případě České republiky pochybnosti o přítomnosti podniku, který by mohl být považován pro tento účel za referenční jednotku (srovnatelný podnik pro veřejné nemocnice jednoduše není k dispozici).

Podporu je tedy doporučeno poskytovat s odkazem na nařízení *de minimis* SGEI, nebo rozhodnutí SGEI, a to v závislosti na výši podpory a na finančním rámci, v němž aktuálně podpora podniku probíhá (podporu na tutéž SGEI totiž nelze poskytovat souběžně v režimu nařízení *de minimis* SGEI i rozhodnutí SGEI).

10.2.3.2 Sociální služby

Sociální služby v podmínkách České republiky jsou zpravidla zajišťovány neziskově zaměřenými organizacemi. Mohou být ovšem poskytovány také subjekty fungujícími na komerční bázi. V tomto smyslu tedy mohou představovat tzv. ekonomickou činnost, s níž pojem „veřejná podpora“ úzce souvisí. Přítomnost ekonomické činnosti lze rovněž dovodit z rozhodnutí SGEI. Rozhodnutí SGEI v části týkající se služeb, jejichž podpora spadá do jeho působnosti, uvádí SGEI, „*jimiž se uspokojují sociální potřeby, například zdravotní a dlouhodobá péče, péče o děti, přístup na trh práce a opětovné začlenění do trhu práce, sociální bydlení a péče a sociální začleňování zranitelných skupin*“.

V duchu výše uvedeného tedy nelze přítomnost veřejné podpory při financování sociálních služeb (ať už se týkají sociální péče, poradenství či prevence) zcela vyloučit a je vhodné v konkrétním případě podpory zkoumat naplnění dalších znaků vymezujících veřejnou podporu, zejména případný lokální charakter plánované podpory (viz výše část týkající se zdravotní péče).

Vyloučení veřejné podpory na základě splnění kritérií rozsudku SD EU ve věci Altmark je těžko realizovatelné, a to z podobných důvodů jako u zařízení zdravotní péče – síť poskytovatelů sociálních služeb v jednotlivých menších oblastech je historicky daná, přičemž vlastnické vazby opět vedou k veřejné správě; výjimkou jsou drobní poskytovatelé, které převážně reprezentují neziskově orientované subjekty. S ohledem na poměrně malé částky, které těmto drobným poskytovatelům od místních orgánů plynou, a s ohledem na malou vůli těchto orgánů dlouhodobě se vázat pouze k některému/některým z řady poskytovatelů služeb, ztrácí v jejich případě náročnost prokazování požadavků čtvrtého kritéria smysl.

Při pochybnostech o naplnění veřejné podpory je proto vhodné uplatnit některou z výjimek týkajících se SGEI (tj. nařízení o *de minimis* SGEI, nebo rozhodnutí SGEI), a to v závislosti na výši podpory a na finančním rámci, v němž aktuálně podpora podniku probíhá (podporu na tutéž SGEI totiž nelze poskytovat souběžně v režimu nařízení *de minimis* SGEI i rozhodnutí SGEI).

10.2.3.3 Letiště a přístavy

Pokud jde o podporu v **odvětví letišť a přístavů**, zde je zcela průkazná ekonomická povaha činnosti. Vzhledem k tomu, že existence letišť je zpravidla historicky danou záležitostí, vznikají opět potíže s vyhověním požadavkům čtvrtého kritéria rozsudku Altmark. Veřejnou podporu pak lze vyloučit prakticky pouze na základě prokázání lokálnosti dané podpory (v případě tohoto odvětví jsou pak podstatné zejména důvody existence letiště, charakter přepravy v rámci letiště – tuzemsko/zahraničí, potenciál vzniku konkurenčního letiště).

V odvětví letišť a přístavů tedy lze při prokázání charakteru SGEI u podporované činnosti veřejnou podporu rovněž poskytnout na základě nařízení *de minimis* SGEI, nebo rozhodnutí SGEI. Je pouze nutné při využití rozhodnutí SGEI sledovat, zda je naplněna podmínka maximálního průměrného ročního počtu cestujících (u letišť 200 000 osob, u přístavů 300 000 osob – údaj se zjišťuje za dobu dvou let předcházejících roku, ve kterém bylo vydáno pověření).

10.2.4 SGEI a podpora z ESI fondů

Ke službám, které mohou představovat SGEI a jako takové mohou být podporovány na základě některé z výjimek platných pro SGEI (tj. nařízení *de minimis* SGEI, nebo rozhodnutí SGEI), nejčastěji patří:

- služby zajišťované nemocnicemi a dalšími zařízeními poskytujícími zdravotní služby;
- sociální služby – ve smyslu rozhodnutí SGEI se jimi rozumí služby uspokojující sociální potřeby, například zdravotní a dlouhodobá péče, péče o děti, přístup na trh práce a opětovné začlenění do trhu práce, sociální bydlení a péče a sociální začleňování zranitelných skupin; uvedený seznam služeb je sice vyčerpávající, jednotlivé kategorie jsou však vymezeny široce, takže pokrývají širokou škálu různých druhů služeb, které mohou pod uvedené kategorie spadat – objednatel veřejné sociální služby pak konkrétní službu, jejíž poskytování chce zajistit, podrobně vymezuje v pověřujících aktech, kde může uvést, o jaký druh péče o děti jde, za jakých podmínek a pro jaké příjemce (pokud přesto konkrétní sociální služba nemůže být zařazena pod žádnou z uvedených kategorií, je možné ji stále podporovat v podobě vyrovnávací platby na základě rozhodnutí SGEI, a to za podmínky, že tato platba za rok nepřesáhne částku 15 mil. EUR);
- služby kulturního charakteru (divadla, kina, muzea, kulturní střediska, umělecká centra/prostory atp.);
- služby zaměřené na rekreační vyžití občanů – zejména koupaliště, sportovní zařízení (nejčastěji zimní stadiony aj.);
- služby v oblasti vzdělávání nespádající pod vymezení veřejného vzdělávání (kterým se rozumí vzdělávání organizované v rámci vnitrostátního vzdělávacího systému a převážně financované a kontrolované státem).

Ve srovnání s dalšími výjimkami, které mohou být v případě SGEI využity (např. GBER, obecná výjimka týkající se podpory *de minimis*), má úprava týkající se SGEI nepochybně výhodu v tom, že umožňuje poskytovat podporu ve vyšších částkách (podpora na základě nařízení *de minimis* SGEI je sice omezena částkou 500 000 EUR/tříleté účetní období, je ovšem stále vyšší v porovnání s obecnou výjimkou pro *de minimis*) a dokonce krytí nákladů až ve 100% výši¹²⁸, jestliže je využita výjimka v podobě rozhodnutí SGEI.

Podmínky u předpisů upravujících SGEI jsou dále mnohem méně komplikované v porovnání např. s podmínkami pravidel pro GBER – není nutné např. sledovat intenzitu podpory, způsobilé náklady, motivační účinek, formu podpory. S výjimkou podpory dle nařízení *de minimis* SGEI není dále

¹²⁸ Podpora podle rozhodnutí SGEI může být poskytnuta **maximálně do výše čistých nákladů**, které vycházejí **z rozdílu mezi náklady a příjmy**.

třeba podporu nikde předem či v krátké lhůtě hlásit (informace o podpoře dle rozhodnutí SGEI se pouze uvádějí v rámci zprávy zpracovávané ve dvouletých intervalech). Zavedení praxe v této oblasti poskytovatelem v jednom odvětví je navíc univerzálně použitelné i v jiných odvětvích, neboť je založeno na principech, které platí bez ohledu na odvětvové zvláštnosti.

Při srovnání výjimek týkajících se SGEI, tj. rozhodnutí SGEI a nařízení *de minimis* SGEI, je sice rozhodnutí SGEI přísnější, na druhé straně však není příjemce limitován z hlediska možnosti čerpat podpory *de minimis* podle jiných nařízení o *de minimis* na případné další činnosti, které může mimo SGEI vykonávat, a navíc výše podpory – tzv. roční vyrovnávací platby podle rozhodnutí SGEI může činit až 15 mil. EUR (v porovnání s maximální výší 500 000 EUR/třileté účetní období u nařízení *de minimis* SGEI), v případě služeb zajišťovaných nemocnicemi, služeb sociální péče a v případě některých letišť a přístavů je dokonce výše platby neomezená.

Další informace k problematice SGEI zaměřené pro příjemce poskytne Manuál služeb obecného hospodářského zájmu¹²⁹ uveřejněný na internetových stránkách www.strukturalni-fondy.cz a www.uohs.cz.

10.2.5 SGEI – Závěr a shrnutí

S ohledem na problematiku vyloučení ekonomického charakteru činnosti v případě všech odvětví služeb uváděných v rozhodnutí SGEI je **doporučeno v každém jednotlivém případě podpory zkoumat naplnění znaku ovlivnění obchodu uvnitř Evropské unie**. Pokud je výsledkem zkoumání přítomnost veřejné podpory, tuto je nutné podřadit pod některou z výjimek platných v oblasti veřejné podpory, v případě SGEI ideálně buď pod nařízení *de minimis* SGEI, nebo rozhodnutí SGEI.

Zkoumání znaku ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU se lze vyhnout přímým uplatněním některé z výjimek upravených právem veřejné podpory.

Volba příslušného předpisu pak vychází z výše podpory a finančního rámce, v němž může být podpora ve vztahu k SGEI v daném okamžiku již poskytována (podporu na tutéž SGEI totiž nelze poskytovat souběžně v režimu nařízení *de minimis* SGEI i rozhodnutí SGEI).

Ve vztahu k legislativním změnám, které nastaly přijetím nové právní úpravy orgány EU v oblasti SGEI účinné od roku 2012, lze obecně doporučit zejména:

1. upravit podmínky závazků zavedených před tímto rokem tak, aby byly v souladu s podmínkami nového právního rámce;
2. v případě využití rozhodnutí SGEI zohlednit snížený limit pro roční výši vyrovnávací platby (netýká se odvětví služeb poskytovaných nemocnicemi, sociálních služeb a některých letišť a přístavů); omezovat délku vydávaného pověření a zajistit provádění kontrol ve stanovených intervalech

¹²⁹ Manuál Služeb obecného hospodářského zájmu – viz <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/3ff4ad10-ac44-4874-bb1f-6324301ef3b7/Manual-SGEI.pdf?ext=.pdf>

10.3 Podpora *de minimis*

10.3.1 Úvod do podpory *de minimis*

Podpora *de minimis* (nebo také podpora malého rozsahu) není považována za „veřejnou podporu“, protože vzhledem k její nízké částce má EK za to, že nenaplňuje poslední dva znaky definice veřejné podpory – svou minimální výší by neměla ovlivnit obchod a narušit hospodářskou soutěž mezi členskými státy. Podpora *de minimis*, tedy podpora poskytnutá jednomu podniku za dané časové období, která nepřekročí určitý, pevně stanovený limit, nesplňuje všechna kritéria uvedená v čl. 107 odst. 1 SFEU a nejedná se tak v pravém slova smyslu o veřejnou podporu, kterou by bylo navíc nutné oznamovat před poskytnutím EK.

Podpora *de minimis* se od veřejné podpory odlišuje také tím, že pravidla pro poskytování podpory *de minimis* (nařízení EK) nevymezují způsobilé výdaje a nestanovují intenzitu míry poskytované podpory, jak je tomu v jiných případech pravidel veřejné podpory. Podpora *de minimis* může být na rozdíl od jiných typů opatření poskytnuta téměř na jakýkoli účel, může se jednat o podporu investičního i provozního charakteru. Podpory *de minimis* by nemělo být nadužíváno, zejména v případech, kdy je možné pro stejný projekt či program použít jiného nástroje (například blokových výjimek). To platí obzvláště u víceletých programů, kde doba věnovaná oznámení poskytování podpory podle blokové výjimky nebo zajištění notifikace neomezuje zásadním způsobem možnosti poskytování podpory a příjemcům nebude „čerpáno“ z limitu, který stanovuje příslušné nařízení o podpoře *de minimis*.

10.3.2 Právní úprava podpor *de minimis*

Evropská legislativa:

- Nařízení EK (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis*¹³⁰ (dále jen „nařízení č. 1407/2013“)
- Nařízení EK (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* v odvětví zemědělství¹³¹ (dále jen „nařízení č. 1408/2013“)
- Nařízení EK (EU) č. 717/2014 ze dne 27. června 2014 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* v odvětví rybolovu a akvakultury¹³² (dále jen „nařízení č. 717/2014“)
- Nařízení EK (EU) č. 360/2012 ze dne 26. dubna 2012 o použití čl. 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu¹³³ (dále jen „nařízení č. 360/2012“)¹³⁴

Předmětem záznamu v centrálním registru podpor malého rozsahu jsou podpory *de minimis* v **oblasti**:

- a) **zemědělské prvovýroby**, poskytované v souladu s nařízením č. 1408/2013, v gesci MZe,
- b) **rybolovu**, poskytované v souladu s nařízením č. 717/2014, v gesci MZe,
- c) **ostatních odvětví**, poskytované v souladu s nařízením č. 1407/2013, v gesci ÚOHS,

¹³⁰ Úř. věst. L 352, 24. 12. 2013, s. 1.

¹³¹ Úř. věst. L 352, 24. 12. 2013, s. 9.

¹³² Úř. věst. L 190, 28. 6. 2014, s. 45.

¹³³ Úř. věst. L 114, 26. 4. 2012, s. 8.

¹³⁴ Nařízení je aplikovatelné pouze do 31. 12. 2018.

d) **služeb obecného hospodářského zájmu**, poskytované v souladu s nařízením č. 360/2012, v gesci ÚOHS.

Národní legislativa:

- Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 465/2009 Sb., o údajích zaznamenávaných do centrálního registru podpor malého rozsahu

V aktuálním programovém období 2014-2020 podle nařízení č. 1407/2013 (pro oblast zemědělství nařízení č. 1408/2013, oblast rybolovu nařízení č. 717/2014) oproti úpravě v uplynulém programovém období 2007-2013¹³⁵:

- lze poskytnout podpory *de minimis* podnikům v obtížích – s výjimkou podpory ve formě půjček a záruk;
- je nutné sledovat poskytnuté podpory za „jeden podnik“ – nový pojem „jeden podnik“ zavedla EK na základě rozsudku Soudního dvora¹³⁶, který upřesnil způsob sledování poskytnuté podpory, a to zejména z důvodu sjednocení výkladu.

Ačkoliv rozsah změn nového nařízení č. 1407/2013 oproti předchozímu¹³⁷ není velký, význam a dopad je značný, a to zejména na možnost využívání podpory *de minimis*.

Právní úprava v oblasti podpory *de minimis* platná do 30. 6. 2014 bude zmíněna pouze okrajově, zejména při zdůraznění rozdílů v právní úpravě. Pro přehlednou a rychlou navigaci, jaký předpis, jaká forma podpory a jaký limit v jakém období platí, je možné využít přehledovou následující tabulku.

¹³⁵ V minulém programovém období byly ve vztahu k podpoře *de minimis* aplikovatelné následující předpisy: nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu *de minimis*, nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 ze dne 20. prosince 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu *de minimis* v produkčním odvětví zemědělských produktů a nařízení Komise (ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu *de minimis* v odvětví rybolovu a o změně nařízení (ES) č. 1860/2004.

¹³⁶ Rozsudek ve věci Nizozemsko v. Komise, C-382/99, Recueil 2002, s. I-5163.

¹³⁷ Česká republika využila přechodného ustanovení v nařízení Komise (EU) č. 1998/2006 a až do 30. 6. 2014 bylo aplikovatelné nařízení Komise (EU) č. 1998/2006. Aplikace podmínek nařízení č. 1407/2013 tedy nastala v České republice od 1. 7. 2014.

Tabulka 41 Základní parametry podpor *de minimis*

Doba poskytnutí	Forma podpory	Dotace	Podpora úrokových sazeb	Půjčka	Kapitálové injekce či investice	Záruky
	Oblast podpory					
Do 30. 6. 2014	Zemědělská prvovýroba	Limit 7 500 EUR				
		ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
		nařízení EK (ES) č. 1535/2007 ze dne 20. prosince 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na podporu <i>de minimis</i> v produkčním odvětví zemědělských produktů				
	Rybolov a akvakultura	Limit 30 000 EUR				
		ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
		nařízení EK (ES) č. 875/2007 ze dne 24. července 2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu <i>de minimis</i> v odvětví rybolovu				
	Ostatní oblasti	Limit 200 000 EUR (silniční doprava 100 000 EUR)				
		ANO	NE	ANO	ANO	ANO
		nařízení EK (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu <i>de minimis</i> (všechny oblasti s výjimkou zemědělské prvovýroby, rybolovu a akvakultury)				
	Služby obecného hospodářského zájmu	Limit 500 000 EUR				
		ANO	NE	ANO	ANO	ANO
Od 1. 7. 2014	hospodářského zájmu	nařízení č. 360/2012				
		Limit 15 000 EUR				
	Zemědělská prvovýroba	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
		Nařízení č. 1408/2013				
	Rybolov a akvakultura	Limit 30 000 EUR				
		ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
	Ostatní oblasti	Nařízení č. 717/2014				
		Limit 200 000 EUR (silniční nákladní doprava 100 000 EUR)				
		ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
	Nařízení č. 1407/2013					

10.3.3 Definice jednoho podniku

Pro účely pravidel hospodářské soutěže je podnikem jakýkoliv subjekt vykonávající ekonomickou činnost nezávisle na právním postavení tohoto subjektu a způsobu jeho financování. Soudní dvůr EU rozhodl, že všechny subjekty kontrolované (právně či fakticky) tímž subjektem by se pro účely použití pravidla *de minimis* měly pokládat za jeden podnik¹³⁸.

Z tohoto důvodu EK stanovila kritéria, na základě kterých lze rozhodnout, v jakých případech se dva či více subjektů mají považovat za „jeden podnik“. Nařízení EK v oblasti poskytování podpory *de minimis* pro období 2014-2020 proto **obsahují definici „jednoho podniku“**, který je způsobilý čerpat maximální výši podpory *de minimis* za rozhodné období tří účetních let dle konkrétního nařízení.

¹³⁸ Rozsudek ve věci *Nizozemsko v. Komise*, C-382/99, Recueil 2002, s. I-5163.

Pojem „jeden podnik“ pro účely nařízení č. 1407/2013, nařízení č. 1408/2013 a nařízení č. 717/2014 zahrnuje veškeré subjekty, které mezi sebou mají alespoň jeden z následujících vztahů:

- a) jeden subjekt vlastní více než 50 % hlasovacích práv, která náležejí akcionářům nebo společníkům, v jiném subjektu;
- b) jeden subjekt má právo jmenovat nebo odvolat 50 % členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu jiného subjektu;
- c) jeden subjekt má právo uplatňovat více než 50% vliv v jiném subjektu podle smlouvy uzavřené s daným subjektem nebo dle ustanovení v zakladatelské smlouvě nebo ve stanovách tohoto subjektu;
- d) jeden subjekt, který je akcionářem nebo společníkem jiného subjektu, ovládá sám, v souladu s dohodou uzavřenou s jinými akcionáři nebo společníky daného subjektu, více než 50 % hlasovacích práv, náležejících akcionářům nebo společníkům, v daném subjektu.

Subjekty, které mají jakýkoli vztah uvedený ve výše uvedeném odstavci písm. a) až d) prostřednictvím jednoho nebo více dalších subjektů, jsou také považovány za jeden podnik.

Pojem „**propojený podnik**“ odpovídá hospodářské situaci podniků, které tvoří **skupinu podniků** prostřednictvím **přímého či nepřímého ovládnutí většiny hlasovacích práv** podniku jiným podnikem nebo možností uplatňovat **rozhodující vliv** na jiný podnik. Typickým příkladem je 100% vlastněná dceřiná společnost.

Propojenost podniků pro účely podpory *de minimis* je nutno sledovat napříč všemi státy, přičemž aktuálně lze využít institutu čestného prohlášení vyplněného žadatelem.

V této souvislosti je důležité zmínit, že **podniky, které mají přímou vazbu na tentýž orgán veřejné moci (tj. obec, kraj apod.) a nemají žádný vzájemný vztah, se za propojené podniky nepovažují.** Klíčové je ujasnit si, zdali je příjemce podnikem bez přímé vazby na orgán veřejné moci, nebo zdali se jedná o příjemce, který je zřizovaný či vlastněný veřejným orgánem.

Bližší informace o pojmu „jeden podnik“ včetně modelových případů jsou uvedeny v příloze 6 Příklady z oblasti služeb obecného hospodářského zájmu

Příloha je k dispozici *samostatně*.

Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel *de minimis*.

Shrnutí a doporučení:

S ohledem na povinnost sledovat podporu *de minimis* ve vztahu k **jednomu podniku** je nezbytné, aby si poskytovatel podpory *de minimis* vyžádal před poskytnutím podpory *de minimis* od žadatele o podporu *de minimis* předložení informace o podnicích, které jsou s ním propojené. K tomu je možné využít vzor čestného prohlášení (viz příloha 8 Vzor čestného prohlášení žadatele o podporu v režimu *de minimis*).

10.3.4 Centrální registr podpor malého rozsahu a vymezení souvisejících pojmů

10.3.4.1 Centrální registr podpor malého rozsahu

RDM byl spuštěn dne 1. 1. 2010 jako informační systém veřejné správy spravovaný Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a Ministerstvem zemědělství za účelem evidence údajů o poskytnutých podporách *de minimis*. Registr je dostupný na adrese <http://eagri.cz/public/app/RDM/Portal>. Od uvedeného dne jsou poskytovatelé podpor povinni vkládat do RDM informace o jimi poskytnutých podporách *de minimis*. RDM zároveň slouží poskytovatelům k ověření, zda poskytnutím podpory nedojde k překročení limitů stanovených v přímo použitelných právních předpisech EU.

Údaje o podporách *de minimis* zapisují poskytovatelé do RDM (přes <https://eagri.cz/ssl/app/iRDM/RDM>), a to po založení přístupu schváleného ÚOHS a MZe. Část souhrnných dat v RDM obsažených je přístupná i široké veřejnosti, která si může prohlížet údaje o celkové výši poskytnutých podpor v ČR (viz. <http://eagri.cz/public/app/RDM/Portal>). Zároveň si příjemce může po zřízení registrovaného přístupu na portál eAGRI (viz <http://eagri.cz/public/web/mze/registrovany-pristup/>) prohlížet detailní informace o jemu přidělených podporách *de minimis*.

RDM je propojen s monitorovacím systémem ESI fondů (MS2014+). Propojení umožňuje evidenci podpor *de minimis* v MS2014+ se všemi jeho stávajícími funkcionalitami, které jsou nutné pro zápis v RDM. Evidovaná data se následně přenášejí prostřednictvím rozhraní z MS2014+ do RDM.¹³⁹

10.3.4.2 Rozhodné období

Rozhodné období příjemce je definováno jako tři po sobě jdoucí účetní období, stanovené podle účetního období používaného příjemcem. V souladu s § 3 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, je tímto časovým úsekem účetní období - nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců. Účetní období se shoduje s kalendářním rokem, nebo je hospodářským rokem. Hospodářským rokem je účetní období, které může začínat pouze prvním dnem jiného měsíce, než je leden. Účetní období bezprostředně předcházející změně účetního období může být kratší nebo i delší než uvedených dvanáct měsíců.

V případě příjemce, který není účetní jednotkou, je rozhodné období stanoveno jako současný a dva předchozí kalendářní roky.

¹³⁹ Konkrétní nastavení a popis datových položek je řešeno v MP VPo -monitorování s ohledem na eliminaci případných duplicít a komplikací při aktualizaci jednotlivých metodických pokynů a kvůli novým předpisům o kybernetické bezpečnosti má požadavek přenosu dat přes rozhraní z MS2014+ do RDM odkladný účinek.

10.3.4.3 Den poskytnutí podpory

Den poskytnutí podpory malého rozsahu představuje den, kdy příjemci na podporu malého rozsahu vznikne právní nárok na základě českého právního řádu. Obecně se za tento okamžik považuje den nabytí účinnosti právního aktu, kterým poskytovatel rozhodl o poskytnutí podpory malého rozsahu konkrétnímu příjemci, pokud tento akt představuje vznik právního nároku příjemce na podporu. Tento právní akt může nabývat nejrůznějších podob dle charakteru činností poskytovatele. Stanovení dne, kdy tento právní akt nabývá právních účinků, vychází z praxe poskytovatele a z právních předpisů, na základě kterých byl tento právní akt vydán. Pro určení data poskytnutí podpory není rozhodné, kdy byla podpora *de minimis* danému příjemci reálně vyplacena. V RDM se do limitu (celkové výše) načítají podpory podle data poskytnutí, nikoli podle data zapsání podpory do RDM. Do RDM lze zaznamenávat pouze podpory přidělené aktuální den či dny předešlé (tj. nikoli „dopředu“).

Doporučení:

Pokud se den poskytnutí váže ke dni doručení předmětného právního aktu příjemci podpory, možný postup pro splnění zákonné povinnosti zaznamenat údaje o poskytnuté podpoře *de minimis* do RDM do 5 pracovních dnů ode dne poskytnutí podpory je následující – Do RDM poskytovatel zavede podporu *de minimis* např. v den odeslání daného právního aktu (který uvede i jako datum poskytnutí předmětné podpory). Jakmile obdrží informaci o faktickém dni poskytnutí dané podpory, edituje datum poskytnutí v RDM v souladu se skutečností.

10.3.4.4 Kurz přepočtu částky podpory

Kurz přepočtu částky podpory malého rozsahu z CZK na EUR se odvíjí ode dne poskytnutí podpory malého rozsahu. Použije se přepočtový kurz vydaný k tomuto datu Evropskou centrální bankou (dále jen „ECB“), zveřejňovaný na internetových stránkách <http://www.ecb.eu/stats/exchange/eurofxref/html/index.en.html>.

Částku podpory malého rozsahu 145

Kurz ECB je systémem automaticky načítán v den, kdy ECB vydává kurzovní lístek (tedy mimo dny, které jsou označeny jako dny pracovního klidu v rámci EU). Do doby načtení aktuálního kurzu systém pracuje s kurzem nejbližšího předchozího dne, kdy byl kurzovní lístek vydán. Uživatel je na tento fakt upozorněn a po načtení aktuálního kurzu (obvykle okolo 16.00 hod.) je výše zadané podpory přepočítána novým kurzem.

10.3.4.5 Povinnosti poskytovatele

Povinnosti poskytovatele vůči příjemci jsou následující:

- ověřit si u příjemce vztahy propojenosti ve smyslu definice jednoho podniku, a to např. vyžádáním prohlášení v písemné či elektronické formě o takové propojenosti s ostatními podniky,
- v právním aktu poskytnutí/převodu podpory *de minimis* upozornit příjemce na charakter podpory *de minimis*, s výslovným odkazem na příslušné nařízení, citací jeho názvu a jeho zveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie,
- v právním aktu poskytnutí/převodu podpory *de minimis* sdělit příjemci přesnou částku zamýšlené podpory *de minimis*.

Dále se doporučuje se dotázat příjemce v rámci čestného prohlášení (vzor¹⁴⁰ viz příloha 8 Vzor čestného prohlášení žadatele o podporu v režimu *de minimis*), jaké účetní období používá a v případě, že aplikuje hospodářský rok, pak je nutné, aby zároveň vymezil začátek a konec svého hospodářského roku (např. 1. 4. – 31. 3.). Tento údaj je povinně zaznamenávanou položkou do RDM.

Shrnutí:

V roce 2012 RDM obsáhl údaje o všech podporách *de minimis* poskytnutých za tři roky, tudíž od roku 2013 **odpadla povinnost poskytovatele vyžadovat si prohlášení o všech podporách *de minimis* obdržенých příjemcem za rozhodné období**, neboť všechny údaje jsou již zjistitelné v RDM.

Povinnost poskytovatele zaznamenávat podporu *de minimis* do RDM

Poskytovatel je na základě ustanovení § 3a odst. 3 zákona č. 215/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, povinen **před poskytnutím podpory *de minimis* v RDM ověřit**, zdali poskytnutím podpory **nedojde k překročení** limitů stanovených v nařízeních na podporu *de minimis* a navíc v oblasti zemědělství a rybolovu k překročení limitů stanovených pro Českou republiku.

Dále je poskytovatel na základě ustanovení § 3a odst. 4 zákona č. 215/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, **povinen poskytnutou podporu *de minimis* zaznamenat do RDM, a to ve lhůtě 5 pracovních dní ode dne poskytnutí podpory *de minimis***¹⁴¹. Počítání lhůt se řídí ustanovením § 605 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Údaje, které jsou povinně zaznamenávány do RDM, jsou blíže uvedeny v příloze 7 Metodický pokyn o Centrálním registru podpor malého rozsahu -**Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

Poskytnutá a do RDM zaznamenaná podpora, která **nebyla žadateli vyplacena**, by měla být **v RDM zrušena** (s udáním důvodu zrušení) v co nejkratším možném termínu, a to z důvodu neblokovaní limitu. Tomuto kroku by mělo předcházet vydání určitého právního aktu (záleží na praxi a uvážení poskytovatele), ve kterém poskytovatel zruší prvotní právní akt poskytnutí/převodu podpory *de minimis*, popř. vydání sdělení (záleží na praxi a uvážení poskytovatele), na základě kterého bude patrné, že nárok na předmětnou podporu příjemce ztratil.

Rovněž u poskytnuté podpory, která **nebyla celá příjemcem vyčerpána**, doporučujeme z důvodu přesnosti dat v RDM **upravit záznam v RDM tak, aby odpovídal výši** skutečně vyčerpané podpory *de minimis*. Tomuto kroku by ovšem mělo předcházet vydání určitého právního aktu (záleží na praxi a uvážení poskytovatele), ve kterém poskytovatel deklaruje, jakou částku podpory *de minimis* příjemce fakticky obdržel, a že na zbývající část dotace, na kterou mu vznikl právní nárok v prvotním právním aktu poskytnutí podpory *de minimis*, touto revizí právní nárok ztrácí.

V případě, že by poskytnutím nové podpory došlo k překročení maximální výše stanovené v jednotlivých nařízeních nebo k překročení národního limitu, je poskytovatel povinen takovou podporu příjemci neposkytnout, nebo zajistit její navrácení v případě, že již byla vyplacena. V opačném případě musí být opatření, v jehož důsledku se celková výše překračuje, oznámeno EK. Pokud již byla taková podpora poskytnuta a do RDM zaznamenaná, je nutné ji v RDM co nejdříve zrušit.

Upozornění:

¹⁴⁰ Poskytovatel si může předmětný formulář upravit dle svých potřeb.

¹⁴¹ V případě porušení této povinnosti se jedná o přestupek podle zákona č. 215/2004 Sb. o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, který v §8a odst. 3 stanoví pokutu až do výše 100 000 Kč.

Poskytovatel je na základě ustanovení § 3a odst. 4 zákona č. 215/2004 Sb., **povinen poskytnutou podporu *de minimis* zaznamenat do RDM, a to ve lhůtě 5 pracovních dní ode dne poskytnutí podpory *de minimis*.** V případě nedodržení zákonem stanovené lhůty ÚOHS/MZe zahájí správní řízení, neboť se jedná o přestupek podle § 8a odst. 2 písm. b) zákona č. 215/2004 Sb.

Poskytovatel je povinen v právním aktu poskytnutí/převodu podpory *de minimis* upozornit příjemce na charakter podpory *de minimis*, **s výslovným odkazem na příslušné nařízení, citací jeho názvu a jeho zveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie.** V případě neuvedení odkazu na příslušné nařízení ÚOHS/MZe zahájí správní řízení, neboť se jedná o přestupek podle § 8a odst. 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Sb.

10.3.4.6 *Monitoring – povinnosti poskytovatele*

Povinnosti poskytovatele v oblasti monitoringu jsou následující:

- a) u individuální podpory *de minimis* se informace dokládající splnění podmínek v nařízení uvedených archivují po dobu 10 let,
- b) u programu podpory *de minimis* se informace dokládající splnění podmínek v nařízení uvedených archivují po dobu 10 let od data posledního udělení individuální podpory v rámci takového programu,
- c) na žádost EK předložit doklady k poskytnuté podpoře *de minimis*, a to ve lhůtě 20 pracovních dní, příp. delší lhůtě stanovené EK.

10.3.4.7 *Kumulace podpory *de minimis* s veřejnou podporou*

Kumulace podpory *de minimis* s jinou podporou (čl. 5 nařízení č. 1407/2013, čl. 5 nařízení č. 1408/2013, čl. 5 nařízení č. 717/2014) na tytéž způsobilé náklady nebo na tatáž opatření rizikového financování je možná, avšak nesmí dojít k překročení nejvyšší příslušné intenzity podpory či výše podpory, která je pro specifické okolnosti každého případu stanovena v nařízení o blokové výjimce nebo v rozhodnutí EK k režimu podpory či ad hoc podpoře.

10.3.5 Podpora *de minimis* podle nařízení č. 1407/2013

10.3.5.1 *Výše podpory*

Pro podporu *de minimis* (čl. 3 odst. 2 nařízení č. 1407/2013) platí, že celková výše podpory *de minimis*, kterou poskytne jednomu podniku členský stát, nesmí v rozhodném období (přesáhnout částku **200 000 EUR**, podnik činný v oblasti silniční nákladní dopravy pro cizí potřebu může obdržet maximálně **100 000 EUR** (bližší informace o aplikaci nižšího limitu naleznete v bodě 5 preambule nařízení č. 1407/2013).

10.3.5.2 *Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 1407/2013*

Podporu *de minimis* upravenou tímto předpisem nelze poskytnout:

- a) podnikům činným v odvětvích rybolovu a akvakultury, na které se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 104/2000,
- b) podnikům činným v odvětví prvovýroby zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy,
- c) podnikům činným v odvětví zpracování a uvádění zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy na trh, je-li výše podpory stanovena na základě ceny nebo množství produktů

zakoupených od prvovýrobců, nebo uvedených na trh danými podniky či je-li poskytnutí podpory závislé na podmínce, že bude zčásti nebo zcela předána prvovýrobcům,

- d) na činnosti spojené s vývozem do třetích zemí nebo do členských států, tj. podpory přímo spojené s vyváženým množstvím, se zavedením a provozem distribuční sítě nebo s jinými běžnými výdaji v souvislosti s vývozní činností,
- e) podpory podmiňující použití domácího zboží na úkor dováženého zboží,
- f) na nabývání vozidel pro silniční nákladní dopravu podnikům provozujícím silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu.

Pokud podnik vykonává činnosti spadající do působnosti tohoto nařízení a zároveň je podnikem činným v alespoň jednom z odvětví uvedených v bodech a), b) nebo c), lze mu poskytnout podporu dle tohoto nařízení pouze v případě, že je oddělením činností či rozlišením nákladů zajištěno, aby výhoda z podpory, ani částečně, neplynula na činnosti vyloučené z působnosti tohoto nařízení.

10.3.5.3 Transparentní podpora

Podporu *de minimis* lze poskytovat ve všech *transparentních formách*. Transparentní podpora je vymezena jako takové opatření, pro které lze předem přesně vypočíst hrubý grantový ekvivalent bez potřeby provádět hodnocení rizik. Při splnění podmínek stanovených v čl. 4 nařízení č. 1407/2013 se jedná o tyto formy podpory: přímá dotace, subvence úrokových sazeb, půjčka, kapitálová injekce, rizikový kapitál, záruky.

Bližší informace k jednotlivým formám transparentních podpor jsou uvedeny v příloze 7 **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů..**

10.3.6 Podpora *de minimis* podle nařízení č. 1408/2013

10.3.6.1 Výše podpory a kumulovaná výše podpory

Pro podporu *de minimis* platí, že celková výše podpory *de minimis*, kterou poskytne jednomu podniku členský stát, nesmí v rozhodném období přesáhnout částku **15 000 EUR** (čl. 3 odst. 2 nařízení č. 1408/2013).

Kumulovaná výše podpory *de minimis* (výše podpory za celou Českou republiku) poskytnutá různým podnikům z odvětví produkce zemědělských produktů nesmí v rozhodném období přesáhnout hodnotu **48 340 000 EUR** (čl. 3 odst. 3 nařízení č. 1408/2013). Rozhodným obdobím jsou v tomto případě aktuální a dva předcházející kalendářní roky.

10.3.6.2 Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 1408/2013

Podporu *de minimis* upravenou tímto předpisem nelze poskytnout:

- a) v případě podpory, jejíž výše je stanovena na základě ceny nebo množství produktů uvedených na trh,
- b) v případě podpory na činnosti spojené s vývozem, zejména podpory přímo spojené s vyváženým množstvím, se zavedením a provozem distribuční sítě nebo s jinými běžnými výdaji plynoucími z vývozní činnosti,
- c) v případě podpory závislé na užití domácích produktů na úkor dovážených produktů.

Pokud podnik vykonává činnosti spadající do působnosti tohoto nařízení a zároveň je podnikem činným v rybolovu či jiném odvětví, lze mu poskytnout podporu dle tohoto nařízení pouze v případě, že je

oddělením činností či rozlišením nákladů zajištěno, aby výhoda z podpory, ani částečně, neplynula na činnosti vyloučené z působnosti tohoto nařízení.

10.3.6.3 *Transparentní podpora*

Podporu *de minimis* lze poskytovat ve všech *transparentních formách*. Transparentní podpora je vymezena jako takové opatření, pro které lze předem přesně vypočítat hrubý grantový ekvivalent bez potřeby provádět hodnocení rizik. Při splnění podmínek stanovených v čl. 4 nařízení č. 1408/2013 se jedná o tyto formy podpory: přímá dotace, subvence úrokových sazeb, půjčka, kapitálová injekce, rizikový kapitál, záruky.

Bližší informace k jednotlivým formám transparentních podpor jsou uvedeny v příloze 7 **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů..**

10.3.7 Podpora *de minimis* podle nařízení č. 717/2014

10.3.7.1 Výše podpory a kumulovaná výše podpory

Pro podporu *de minimis* platí, že celková výše podpory *de minimis* poskytnuté jednomu subjektu/příjemci nesmí v rozhodném období přesáhnout částku **30 000 EUR** (čl. 3 odst. 2 nařízení č. 717/2014).

Kumulovaná výše podpory *de minimis* (výše podpory za celou Českou republiku) poskytnutá různým podnikům z odvětví rybolovu nesmí v rozhodném období přesáhnout hodnotu **3 020 000 EUR** (čl. 3 odst. 3 nařízení č. 717/2014). Rozhodným obdobím jsou v tomto případě aktuální a dva předcházející kalendářní roky.

10.3.7.2 Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 717/2014

Podporu *de minimis* upravenou tímto předpisem nelze poskytnout v případě:

- a) podpory, jejíž výše je stanovena na základě ceny nebo množství produktů uvedených na trh,
- b) podpory na činnosti spojené s vývozem do třetích zemí nebo členských států, tj. podpory přímo spojené s vyváženým množstvím, se zavedením a provozem distribuční sítě nebo s jinými běžnými výdaji v souvislosti s vývozní činností,
- c) podpory podmiňující použití domácího zboží na úkor dováženého zboží,
- d) podpory na nákup rybářských plavidel,
- e) podpory na modernizaci nebo výměnu hlavního nebo pomocného motoru rybářských plavidel,
- f) podpory na operace, které zvyšují rybolovnou kapacitu plavidel, nebo na zařízení, která zvyšují schopnost plavidla vyhledávat ryby,
- g) podpory na výstavbu nových rybářských plavidel nebo dovoz rybářských plavidel,
- h) podpory dočasného nebo trvalého zastavení rybolovných činností, není-li v nařízení (EU) č. 508/2014 stanoveno jinak,
- i) podpory na průzkumný rybolov,
- j) podpory na převod vlastnictví podniku,
- k) podpory na přímé vysazování ryb, pokud není výslovně stanoveno jako opatření na ochranu v právním předpisu Unie, nebo v případě experimentálního vysazování ryb.

Pokud podnik vykonává činnosti spadající do působnosti tohoto nařízení a zároveň je podnikem činným v odvětví zemědělské prvovýroby či jiném odvětví, lze mu poskytnout podporu dle tohoto nařízení pouze v případě, že je oddělením činností či rozlišením nákladů zajištěno, aby výhoda z podpory, ani částečně, neplynula na činnosti vyloučené z působnosti tohoto nařízení.

10.3.7.3 Transparentní podpora

Podporu *de minimis* lze poskytovat ve všech *transparentních formách*. Transparentní podpora je vymezena jako takové opatření, pro které lze předem přesně vypočítat hrubý grantový ekvivalent bez potřeby provádět hodnocení rizik. Při splnění podmínek stanovených v čl. 4 nařízení č. 717/2014 se jedná o tyto formy podpory: přímá dotace, subvence úrokových sazeb, půjčka, kapitálová injekce, rizikový kapitál, záruky, vratná záloha.

Bližší informace k jednotlivým formám transparentních podpor jsou uvedeny v příloze 7 **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů..**

10.3.8 Podpora *de minimis* podle nařízení 360/2012

Podpora *de minimis* poskytovaná na základě nařízení č. 360/2012 je určena výhradně podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu. Příjemce (podnik) musí být písemně pověřen službou obecného hospodářského zájmu. Pověření by mělo obsahovat: přesnou povahu závazku, rozsah, trvání závazku a totožnost podniku (k tomuto podrobněji viz kapitola 10.2.2.). Podporu *de minimis* dle nařízení č. 360/2012 nelze kumulovat s jinou vyrovnávací platbou na tutéž službu obecného hospodářského zájmu (čl. 2 odst. 8 nařízení č. 360/2012).

10.3.8.1 Výše podpory

Pro podporu *de minimis* (čl. 2 odst. 2 nařízení č. 360/2012) platí, že celková výše podpory *de minimis* poskytnutá jednomu subjektu¹⁴²/příjemci nesmí v rozhodném období přesáhnout částku **500 000 EUR**.

10.3.8.2 Kumulace ve vztahu k nařízením *de minimis*

Podporu *de minimis* poskytnutou dle nařízení č. 360/2012 lze kumulovat s podporou *de minimis* podle jiných nařízení o podpoře *de minimis*, maximálně do limitu 500 000 EUR (čl. 2 odst. 7 nařízení č. 360/2012).

10.3.8.3 Oblasti vyloučené z působnosti nařízení č. 360/2012

Podporu *de minimis* upravenou tímto předpisem nelze poskytnout:

- a) podnikům činným v odvětvích rybolovu a akvakultury, na které se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 104/2000,
- b) podnikům činným v odvětví prvovýroby zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy,
- c) podnikům činným v odvětví zpracování a uvádění zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy na trh, je-li výše podpory stanovena na základě ceny nebo množství produktů zakoupených od prvovýrobců nebo uvedených na trh danými podniky či je-li poskytnutí podpory závislé na podmínce, že bude zčásti nebo zcela předána prvovýrobcům,
- d) na činnosti spojené s vývozem do třetích zemí nebo do členských států, zejména podpory přímo spojené s vyváženým množstvím, s vytvořením a provozem distribuční sítě nebo s jinými běžnými výdaji souvisejícími s vývozní činností,
- e) v případě podpory podmíněné užitím domácích produktů na úkor dovážených produktů,
- f) na podporu poskytovanou podnikům činným v uhelném sektoru vymezenou v rozhodnutí Rady 2010/787/EU¹⁴³,
- g) v případě podpory podnikům provozujícím silniční nákladní dopravu pro cizí potřebu,
- h) v případě podpory udělené podnikům v obtížích.

10.3.8.4 Transparentní podpora

Podporu *de minimis* lze poskytovat ve všech *transparentních formách*. Transparentní podpora je vymezena jako takové opatření, pro které lze přesně vypočíst hrubý ekvivalent grantu ex ante bez potřeby provádět hodnocení rizik. Při splnění podmínek stanovených v čl. 2 odst. 3 a 4 nařízení

¹⁴² Za jeden podnik se dle Rozsudku ve věci *Nizozemsko v. Komise*, C-382/99, Recueil 2002, s. I-5163 pokládají všechny subjekty kontrolované právně či fakticky týměž podnikem.

¹⁴³ Úř. věst. L 336, 21. 12. 2010, s. 24.

č. 360/2012 se jedná o tyto formy podpory: přímá dotace, půjčka, kapitálová injekce, rizikový kapitál, záruky.

10.3.9 Subjekt činný ve více oblastech

Pokud subjekt (příjemce) podniká ve více sledovaných oblastech (dle různých nařízení na podporu *de minimis*), je přidělení podpory v dané oblasti plně v odpovědnosti poskytovatele, který o podpoře rozhoduje. RDM umožňuje zadat podporu přidělenou jednomu podniku podle více nařízení, maximálně do limitu 200 000 EUR v rozhodném období. Limity pro zemědělskou prvovýrobu a pro rybolov se do tohoto limitu načítají. RDM upozorní na skutečnost, že má příjemce již evidované podpory v jiných oblastech, než je aktuálně zadávaná oblast.

Subjektu (příjemci) poskytujícímu službu obecného hospodářského zájmu umožňuje RDM zadat podporu *de minimis* podle více nařízení maximálně do limitu 500 000 EUR v rozhodném období. Limity pro zemědělskou prvovýrobu, rybolov a pro ostatní odvětví poskytnuté na základě nařízení č. 1407/2013 se do tohoto limitu načítají. RDM upozorní na skutečnost, že má příjemce již evidované podpory v jiných oblastech, než je aktuálně zadávaná oblast.

Podmínkou poskytnutí podpor podle více nařízení by mělo být **prokazatelně oddělené vedení účetnictví** k jednotlivým činnostem (oblastem) u daného podniku.

Praktické příklady lze nalézt v příloze 9 Příklady k podpoře *de minimis*.

PŘÍLOHY

Přílohy jsou platné k datu vydání MD VPo, pokud v jejich textu není uvedeno jinak. Pokud se jedná o materiály dostupné zároveň na webových stránkách Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nebo Ministerstva pro místní rozvoj, je toto u nich uvedeno včetně konkrétního odkazu. Na příslušných webových stránkách je také možné nalézt případné budoucí aktualizace dotčených materiálů.

Seznam příloh

1.	Doplnění k definičním znakům veřejné podpory	128
2.	Kdy se o veřejnou podporu nejedná (aneb opatření veřejnou podporu nezakládající).....	129
3.	Přehled kategorií Nařízení Komise (EU) č. 651/2014	130
4.	Návod pro administraci veřejné podpory poskytované dle Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (obecného nařízení o blokových výjimkách)	131
5.	Příklady z oblasti služeb obecného hospodářského zájmu.....	132
6.	Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel <i>de minimis</i>	133
7.	Metodický pokyn o Centrálním registru podpor malého rozsahu – <i>de minimis</i>	134
8.	Vzor čestného prohlášení žadatele o podporu v režimu <i>de minimis</i>	135
9.	Příklady k podpoře <i>de minimis</i>	136
10.	SWOT analýzy.....	137
10.1.	SWOT analýza veřejné podpory.....	137
10.2.	SWOT analýza využití podpory v oblasti SGEI	138
10.3.	SWOT analýza využití podpory <i>de minimis</i>	139
10.4.	SWOT analýza využití podpory v oblasti blokových výjimek.....	140
11.	Návodné listy	141
11.1.	Veřejná podpora obecně	141
11.2.	Podpora v oblasti SGEI	144
11.3.	Podpora <i>de minimis</i>	145

Tabulka 42 - Přehled dostupnosti příloh

Číslo přílohy	Název přílohy	Dostupnost přílohy
1	Doplnění k definičním znakům veřejné podpory	Přiložena samostatně
2	Kdy se o veřejnou podporu nejedná (aneb opatření veřejnou podporu nezakládající)	Přiložena samostatně

3	Přehled kategorií Nařízení Komise (EU) č. 651/2014	Dostupná na webových stránkách ÚOHS (odkaz viz link uvedený na straně dané přílohy)
4	Návod pro administraci veřejné podpory poskytované dle Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (obecného nařízení o blokových výjimkách)	Dostupná na webových stránkách ÚOHS (odkaz viz link uvedený na straně dané přílohy)
5	Příklady z oblasti služeb obecného hospodářského zájmu	Přiložena samostatně
6	Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel <i>de minimis</i>	Dostupná na webových stránkách ÚOHS (odkaz viz link uvedený na straně dané přílohy)
7	Metodický pokyn o Centrálním registru podpor malého rozsahu – <i>de minimis</i>	Dostupná na webových stránkách ÚOHS (odkaz viz link uvedený na straně dané přílohy)
8	Vzor čestného prohlášení žadatele o podporu v režimu <i>de minimis</i>	Dostupná na webových stránkách ÚOHS (odkaz viz link uvedený na straně dané přílohy)
9	Příklady k podpoře <i>de minimis</i>	Přiložena samostatně
10	SWOT analýzy	Dostupná přímo v dokumentu MD pro oblast VPo
11	Návodné listy	Dostupná přímo v dokumentu MD pro oblast VPo

1. Doplnění k definičním znakům veřejné podpory

Příloha je k dispozici samostatně.

2. Kdy se o veřejnou podporu nejedná (aneb opatření veřejnou podporu nezakládající)

Příloha je k dispozici samostatně.

3. Přehled kategorií Nařízení Komise (EU) č. 651/2014

Příloha je k dispozici na webu ÚOHS: http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/GBER-tabulka_2017_10.pdf

4. Návod pro administraci veřejné podpory poskytované dle Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 (obecného nařízení o blokových výjimkách)

Příloha je k dispozici na webu ÚOHS: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/manualy-metodiky-a-dalsi-dokumenty.html>.

5. Příklady z oblasti služeb obecného hospodářského zájmu

Příloha je k dispozici samostatně.

6. Metodická příručka k aplikaci pojmu „jeden podnik“ dle pravidel *de minimis*

Příloha je k dispozici na webu ÚOHS: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/manualy-metodiky-a-dalsi-dokumenty.html>.

7. Metodický pokyn o Centrálním registru podpor malého rozsahu – *de minimis*

Příloha je k dispozici na webu ÚOHS: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/manualy-metodiky-a-dalsi-dokumenty.html>

8. Vzor čestného prohlášení žadatele o podporu v režimu *de minimis*

Příloha je k dispozici na webu ÚOHS: http://www.uohs.cz/download/Sekce_VP/VP_update/cestne-prohlaseni.doc

9. Příklady k podpoře *de minimis*

Příloha je k dispozici samostatně.

10. SWOT analýzy

10.1. SWOT analýza veřejné podpory

SWOT-analýza		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
Externí analýza	O: Příležitosti	<p>Regulace veřejné podpory chrání soutěž a spotřebitele v rámci EU.</p> <p>Zabraňuje plýtvání veřejnými prostředky.</p> <p>Regulace veřejné podpory chrání slabší členské státy oproti členským státům ekonomicky silnějším.</p> <p>Regulace veřejné podpory podporuje konkurenceschopnost podniků.</p>	<p>Nejednoznačnost pravidel, různá aplikace pravidel v závislosti na poskytovateli veřejné podpory.</p>
	T: Hrozby	<p>Přes širokou definici veřejné podpory, snaha o zúžený výklad ze strany poskytovatelů veřejné podpory.</p>	<p>Porušení pravidel z důvodu různého výkladu, přijímání stále nových pravidel.</p>

10.2. SWOT analýza využití podpory v oblasti SGEI

SWOT-analýza		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
E x t e r n í a n a l ý z a	O: Příležitosti	<p>Univerzální využití (kromě pozemní dopravy lze ve všech odvětvích).</p> <p>Neomezená výše podpory v rámci některých odvětví (nemocnice, sociální služby, některá letiště a přístavy).</p> <p>Vysoký práh omezující roční platbu (až 15 mil. EUR).</p> <p>Není stanoven výčet nákladů, které je možné financovat.</p> <p>Podporu je možné poskytovat na provoz i na infrastrukturu.</p>	<p>Potíže s nastavením SGEI.</p> <p>Potíže se zpracováním pověření a přijetím závazku jak na straně příjemce, tak na straně objednatele.</p> <p>Časové omezení závazku u provozní podpory (nejvýše 10 let).</p> <p>Možné problémy se sledováním souběhu podpory od více veřejných subjektů.</p> <p>Potíže s kalkulací přiměřeného zisku.</p> <p>Potíže s nastavením parametrů vyrovnávací platby.</p>
	T: Hrozby	<p>Poskytnutá podpora může příjemci zajistit konkurenční výhodu při zajišťování SGEI, a to nejen na dobu trvání závazku, tedy období 5 – 10 let, ale po dobu životnosti podpořené infrastruktury.</p> <p>Zlepšení podmínek a kvality poskytovaných služeb v důsledku získání jistoty veřejného financování.</p> <p>Obecné zvýšení motivace poskytovatelů služeb.</p>	<p>Budování infrastruktury, která není v daném místě, rozsahu a kvalitě nezbytná pro naplnění požadavků na SGEI.</p> <p>Vytváření nad-standardů (tj. nedodržení povahy SGEI).</p> <p>Riziko uplatňování nákladů (ze strany podniku), které nesouvisejí s SGEI.</p>

10.3. SWOT analýza využití podpory *de minimis*

SWOT-analýza		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
Externí analýza	O: Příležitosti	Jednoduchý nástroj Rychle aplikovatelný bez administrativních překážek Bez omezení mírou podpory či způsobilými výdaji	Podpora limitovaná objemem (podpora malého rozsahu) umožňuje poskytnout menší podporu většímu okruhu žadatelů bez opakování.
	T: Hrozby	U předpisů aplikovatelných v programovém období 2014 – 2020 zpřesnění výkladu pojmu „jeden podnik“, přestože cílem je efektivněji poskytovaná podpora, je zde velké riziko pochybení	Mnoho formálních úkonů nutně spojených s poskytnutím podpory <i>de minimis</i> – vyžadování si údajů o účetních obdobích příjemců, propojených podnicích, dříve čerpaných podporách, podporách na stejné způsobilé výdaje apod. Nedodržením postupů stanovených zákonem, resp. vyhláškou upravující povinnosti poskytovatelů podpor <i>de minimis</i> hrozí riziko sankce až 100 tis. Kč. Vyčerpaný limit <i>de minimis</i> příjemců snižuje zájem o poskytovanou podporu.

Postupné rozšiřování možnosti poskytování tohoto typu podpory vede ke snižování limitů možného čerpání podpory, v některých případech zvolení podpory *de minimis* jako jediného nástroje může vést k oslabování zájmu o předmět výzev, a to právě s ohledem na vyčerpaný limit podpory *de minimis*. Nová úprava podpory *de minimis* zahrnující povinnost poskytovatele u každého žadatele ověřit, s kým a v jakém rozsahu je propojen, zvýší administrativní náročnost tohoto dříve velmi jednoduchého nástroje.

10.4. SWOT analýza využití podpory v oblasti blokových výjimek

SWOT-analýza		Interní analýza	
		S: Silné stránky	W: Slabé stránky
E x t e r n í a n a l ý z a	O: Příležitosti	<p>Administrativně méně náročný nástroj pro poskytnutí veřejné podpory použitelný pro většinu operačních programů.</p> <p>Jednoznačně stanovená pravidla a podmínky pro poskytování podpory.</p>	<p>Omezení použití výjimky na „typizované“ podpory. Není možná úprava limitů či podmínek jinak než provedením individuální notifikace.</p> <p>Některé formy podpory nejsou dostatečně prověřeny aplikační praxí a některé podmínky jsou ustaveny v obecné rovině či vágně.</p>
	T: Hrozby	<p>Odpovědnost za nastavení a dodržování podmínek je na straně poskytovatele podpory. Poskytovatel ani příjemce nemá právní jistotu v případě aplikace méně jednoznačných ustanovení, jež musí pro potřeby praxe daného programu specificky interpretovat.</p>	<p>EK může pozastavit poskytování podpory na základě zjištěných nedostatků a může požadovat i navrácení poskytnutých prostředků zpět.</p>

11. Návodné listy

11.1. Veřejná podpora obecně

Veřejná podpora			Komentář
Je opatření poskytováno ze státních či dalších veřejných prostředků? Je opatření poskytováno subjekty pod kontrolou orgánů veřejné moci (správy)?	ANO <ul style="list-style-type: none">další otázka	NE <ul style="list-style-type: none">nejedná se o veřejnou podporu, kontrolu veřejné podpory je možné ukončit	Do státních (veřejných) prostředků patří prostředky státu, obcí, měst, krajů, fondů EU, subjektů pod kontrolou veřejných institucí.
	V případě operačních programů je odpověď na tuto otázku vždy kladná.		
Zakládá opatření výhodu pro entitu vykonávající aktivitu? Směřují veřejné prostředky na činnosti spočívající v nabízení zboží a služeb na trhu? Jde o opatření běžně nedostupné na trhu? Jde o opatření omezené regionálně či pouze na určité příjemce?	ANO <ul style="list-style-type: none">další otázka	NE <ul style="list-style-type: none">nejedná se o veřejnou podporu	Výhodu představuje opatření, které není běžné na trhu (např. dotace, prodej majetku za cenu nižší než tržní apod.). Podnikem je jakákoliv entita bez ohledu na právní status či způsob financování, vykonávající ekonomickou aktivitu, tj. nabízí zboží a služby na trhu.
	<p>Pro posouzení této podmínky je nutné hodnotit:</p> <p>a) zda žadatel vykonává nebo bude při realizaci projektu vykonávat ekonomickou činnost,</p> <p>b) jak tato činnost souvisí s projektem,</p> <p>c) zda realizací projektu bude ovlivněno provozování ekonomické činnosti příjemcem, ať už se jedná o rozšíření stávající ekonomické činnosti nebo novou ekonomickou činnost;</p> <p>d) zda realizací projektu bude ovlivněno provozování ekonomické činnosti třetích subjektů (jakým způsobem).</p> <p>Pod pojmem ekonomická činnost je třeba rozumět jakoukoli činnost nabízenou na příslušném konkurenčním trhu. Nehraje roli, zda příjemce nabízí plnění zákazníkům s cenou zahrnující předpokládaný zisk či bezplatně. Podstatný je charakter nabízeného plnění, tedy odpověď na otázku, zda je či není nabízené plnění předmětem hospodářské soutěže.</p>		

	Podstatný je fakt, že podnik svou ekonomickou činností vytváří konkurenci pro ostatní podniky daného odvětví a dostává se s nimi do hospodářské soutěže na trhu daného odvětví. Veřejnoprávní povaha činnosti není v rozporu s ekonomickou povahou této činnosti.		
Hrozí v důsledku poskytnutí výhody narušení soutěže? Existuje pro aktivitu, o jejíž veřejné financování je žádáno, trh? Má příjemce veřejných prostředků konkurenty ať již přímé nebo v rámci substitučních výrobků či služeb?	ANO <ul style="list-style-type: none"> další otázka 	NE <ul style="list-style-type: none"> nejedná se o veřejnou podporu 	Platí, že každá výhoda je potenciálně způsobilá narušit soutěž, zvláště v liberalizovaných odvětvích.
	<p>Je nutné zjistit, jestli pro podpořenou ekonomickou činnost existuje trh a (potenciální) konkurenti.</p> <p>Trh výrobků a služeb – nejedná se pouze o stejné výrobky a služby, které nabízí na trhu podnik a jeho konkurenti, ale i o výrobky a služby, které spotřebitelé s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a použití považují za zaměnitelné či zastupitelné.</p>		
Hrozí ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU? Má zboží či služba, jejíž veřejné financování je navrženo, zákazníky v jiných státech EU? Posílí veřejné financování pozici daného podniku na úkor konkurentů z jiných členských států EU?	ANO	NE <ul style="list-style-type: none"> nejedná se o veřejnou podporu 	Ovlivnění obchodu hrozí především v případech, kdy podpořená aktivita vyvolává poptávku u zákazníků z jiného státu EU, pokud posiluje pozici přijímajícího podniku na národním trhu apod.
	<p>Ovlivnění obchodu mezi členskými státy Evropské unie nastává, pokud:</p> <ul style="list-style-type: none"> příjemce podpory dodává zboží nebo služby do jiného členského státu EU, příjemce sice zboží ani služby do jiného členského státu EU nedodává, poskytnutá podpora ale posílí jeho postavení na domácím trhu a zabraňuje tak potenciálnímu vstupu na domácí trh soutěžitelů z jiného členského státu EU, poskytnutá podpora zlepšuje postavení příjemce na příslušném trhu v nečlenském státě EU oproti soutěžitelům z členských států EU, kteří se rovněž účastní soutěže v tomto nečlenském státě. 		

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

11.2. Podpora v oblasti SGEI

Je předmětem podpory činnost naplňující znaky SGEI?	ANO <ul style="list-style-type: none"> • lze postoupit na další řádek 	NE <ul style="list-style-type: none"> • podporu nelze poskytnout podle rozhodnutí EK EU (2012/21/EU) nebo nařízení EK (EU) č. 360/2012 	Znakem je vymezení orgánem veřejné moci, že daná služba je SGEI v souladu s obecnými zásadami dle práva EU.
Obsahuje pověření všechny náležitosti požadované uvažovanou výjimkou pro SGEI?	ANO <ul style="list-style-type: none"> • lze postoupit na další řádek 	NE <ul style="list-style-type: none"> • podporu podle výjimek pro SGEI není doporučeno poskytnout 	
V případě, že příjemce čerpá ve vztahu k dané SGEI jinou podporu dle předpisů SGEI, je podpora plánovaná podle OP v souladu s již aplikovanou výjimkou?	ANO <ul style="list-style-type: none"> • lze postoupit na další řádek 	NE <ul style="list-style-type: none"> • podporu nelze poskytnout, nelze kombinovat předpisy, podle kterých je podpora na tutéž SGEI poskytována 	
Vyhovuje podpora požadavkům na maximální povolenou výši podpory, popř. požadavkům slučitelnosti?	ANO	NE <ul style="list-style-type: none"> • podporu není doporučeno poskytnout podle pravidel na SGEI; je možné poskytnout např. podle blokové výjimky 	

11.3. Podpora *de minimis*

Podpora <i>de minimis</i>			Komentář
Je v právním aktu týkajícím se poskytnuté podpory odkaz na některé z nařízení o podpoře <i>de minimis</i>	ANO <ul style="list-style-type: none">další otázka	NE <ul style="list-style-type: none">pravděpodobně se nejedná o podporu <i>de minimis</i>, nutno však ověřit u poskytovatele	<i>Podle všech nařízení EK týkajících se podpor de minimis musí být jako jedna z náležitostí odkaz na nařízení o podpoře de minimis, pokud členský stát nemá centrální registr podpor de minimis. Povinnost uvést odkaz na nařízení o podpoře de minimis stanovuje zákon č. 215/2004, jeho neuvedení je přestupkem; neuvedení odkazu na nařízení o podpoře de minimis však není v ČR nezbytné pro kvalifikaci podpory jako podpory de minimis, neboť ČR má centrální registr podpor de minimis.</i>
Je poskytnutá podpora uvedena v registru podpor <i>de minimis</i> ?	ANO <ul style="list-style-type: none">další otázka	NE <ul style="list-style-type: none">nutno ověřit u osoby odpovědné za záznam podpor do registru za poskytovatele, kde nastal problém	
Je v právním aktu týkajícím se poskytnuté podpory vyčíslena výše poskytované podpory <i>de minimis</i> a odpovídá	ANO <ul style="list-style-type: none">další otázka	NE <ul style="list-style-type: none">není-li výše poskytnuté podpory v souladu	

výše podpory záznamu v registru?		s právním aktem, na základě kterého byla poskytnuta, je třeba obrátit se na poskytovatele a požádat o prošetření a nápravu zjištěné nesrovnalosti	
Je výše poskytnuté podpory v limitu nařízení o <i>de minimis</i> , podle kterého byla podpora poskytnuta?	ANO	NE <ul style="list-style-type: none"> jedná se o pochybení poskytovatele předmětné podpory, který neposkytl podporu <i>de minimis</i> v souladu s předmětným nařízením. 	
Je podpora <i>de minimis</i> poskytnuta podniku na činnosti v následujících oblastech: <ul style="list-style-type: none"> akvakultura, rybolov, uhlí, podpora exportu a zvýhodnění domácího zboží před dováženým? 	ANO <ul style="list-style-type: none"> nutno ověřit, podle jakého nařízení byla podpora poskytnuta 	NE <ul style="list-style-type: none"> další otázka 	
Byla podpora poskytnuta na činnost/i v zemědělské prvovýrobě?	ANO <ul style="list-style-type: none"> další otázka 	Ne <ul style="list-style-type: none"> otázka přes jedno (vynechte následující otázku) 	
Bylo použito nařízení EK č. 1408/2013?	ANO	NE <ul style="list-style-type: none"> nutno požadovat vysvětlení poskytovatele, nesrovnalost 	
Byla podpora poskytnutá do oblasti služeb obecného hospodářského zájmu?	ANO <ul style="list-style-type: none"> další otázka 	NE	

Bylo použito nařízení EK č. 360/2012?	ANO	NE <ul style="list-style-type: none">• nutno požadovat vysvětlení poskytovatele, nesrovnalost	
---	-----	---	--